

Magyar Református Nevelés

2000. december

református pedagógiai szaklap – I. évf. 9. szám

**Tematikus szám
az óvodai nevelésről**

A TARTALOMBÓL:

Kajtár Istvánné:
Fejlesztőpedagógia az
óvodában

**Ablonczyné Vándor
Margit:**
A fejlesztő pedagógia
főrvényi háttere

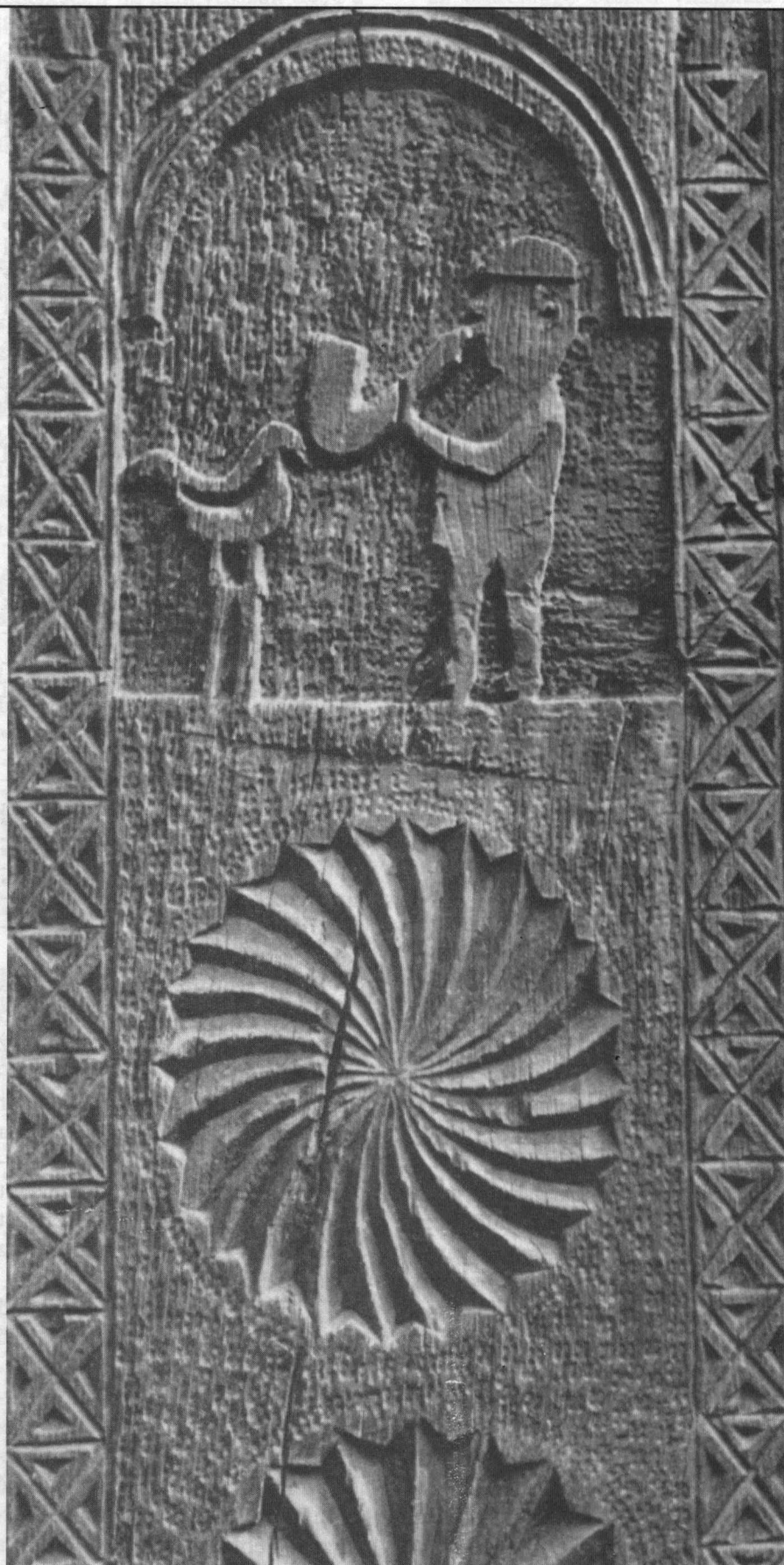
Zila Péterné:
A Főti Egyházközség
„Száz Fuhocska”
Református Óvodája

Sagyimási Gyuláné:
Bemutatózik a Szivárvány
református óvoda

Székely András Bertalan:
A csepp a tengerért

**Erkölcsei, viselkedési,
esztétikai alapelvek a
Kecskeméti Református
Kollégiumban**

Melléklet:
Tanügyi dokumentumok

KAJTÁR ISTVÁNNÉ

Fejlesztőpedagógia az óvodában

2000 tavaszán a Halacska Református Óvodában tartott szakmai napon felmerült a gondolat, hogy a református óvónők továbbképzés-sorozat keretében ismerkedhessenek meg a problematikus gyermekek nevelésének lehetőségeivel. Szeptember 30-án a protestáns óvónők továbbképzésén ehhez az igényhez az evangélikus óvónők is csatlakoztak.

Papp Kornél (RPI) felkérésére Fazekasné dr. Fenyvesi Margit főiskolai docens 30 órás programot dolgozott ki Fejlesztő pedagógia az óvodában címmel. A tanfolyam első fele le is zajlott – a Református Pedagógiai Intézet szervezésében – 2000. november 2-4. között Budapesten. A programnak a Baár-Madas Református Gimnázium adott helyet. A közel 30 óvodapedagógus nagy érdeklődéssel és kitartással vett részt az előadásokon. A résztvevők azóta is érdeklődve várják a tanfolyam folytatását, amelyre feltehetően tavasszal kerül sor.

Az iskolaérettségi vizsgálatok új szempontú megközelítése című előadás 2000. november 2-án hangzott el, ezt követően a résztvevők megismerkedhettek a legújabb, „Kanizsa” című iskolaérettségi vizsgálattal.

Az iskolaérettségi vizsgálatok szükségessége a tanulási zavar prevenciója érdekében

I. Magyarországon az iskolás gyermekek 15-20%-a küzd különböző súlyosságú tanulási problémával. Az egyházi óvodák és iskolák különösen is veszélyeztetettek e téren. A szülők ugyanis – még ha távol állnak is a keresztyén szemlélettől – szívesen keresik fel egyházi intézményeinket, különösen, ha valami nevelési vagy organikus probléma merül fel kisgyermeküknél. Az időben felismert tanulási probléma többnyire kezelhető. A legjobb, ha már az óvodában felfi-

gyelünk az esetleges problémákra, amikor lehetőség szerint fejlesztéssel még elejét vehetjük a későbbi tanulási zavaroknak. Ehhez nyújtana segítséget az iskolaérettségi vizsgálatok.

II. A hetvenes évek elején arra a meggyőződésre jutottak a tudósok, hogy az óvoda utolsó évét felül kell vizsgálni, az iskola első évét pedig újra kell gondolni. A beiratkozási kort egységesen kell kezelni. Dr. Nagy József professzor úr iskolaérettségi tesztet dolgozott ki teamjével, melyet „PREFER” néven ismertünk meg és kezdtünk el használni. Nem is annyira iskolaérettségről, hanem inkább iskolakészültségről beszéltek a szakemberek. Az RPI-s továbbképzés is igazolja, hogy az óvónők nyitottak a problémákra, szeretnék munkájukat minél eredményesebben végezni, és a kicsiket hozzásegíteni az iskolakészültséghez.

1. A nap folyamán összefoglaltuk, hogy mit kell tudni az iskolába készülő gyermek szomatikus és pszichikus fejlettségéről. Mire lehet és kell számítani a 6 éves gyermek érzékelő, észlelő magatartásában, gondolkodásában és a beszéd-készség terén.

Piaget szerint az alkalmazkodás az asszimiláció és az akkomodáció együttes hatása, eredménye. Az asszimiláció olyan lelki tevékenység, amelyben a gyermek a már meglévő cselekvés sémáival fogja fel, majd dolgozza fel az új információt. Ilyenkor az új információt beilleszti a már korábban szerzett tapasztalati sémarendszerébe, és az újat a meglévőhöz hasonlítja.

A másik alkalmazkodási mód az akkomodáció. Az akkomodáció esetében az adott belső intellektuális szerveződése a külső ingerhatások együttes sémarendszeréhez igazodnak, mint külső mintához a megértés érdekében. E külső mintakövetés segít el az új információ jelfelfogásához, illetve a probléma, a feladat megoldásához.

2. Nagyon fontos az óvodás gyermek szókincsének fejlesztése. Dr. Nagy J. József nyugalmazott főiskolai tanár (Jászberény) a kecskeméti Óvodapedagógusok Nyári Konferenciáján érdekfeszítő előadásban tette fel a kérdést, hogy „A beszédet vagy a kommunikációt gyakoroltassuk az óvodásokkal?” Felmérések bizonyítják, hogy a gyerekek beszédkultúrája igen nagy szórást mutat. A kutatások szerint a kulturális szempontból hátrányos helyzetű gyerekek legközvetlenebbül az anyanyelvi fejlettség színvonalán károsodnak. Szegényes szókincs, sajátos és primitív beszédkultúra jellemző rájuk, ami együtt jár a gondolkodás alacsony szintjével, valamint sajátos viselkedésmódokkal. A PREFER vizsgálatok ezeket a hátrányokat próbálták meg kiszűrni.

Nagy kérdés, hogy a gyermek beszédfejlesztését az óvoda mennyire vállalja fel? Az óvónők igénytelen beszédkultúrája hova vezet? Az utóbbi húsz évben az iskolában is uralkodóvá vált az „írásbeliség”. A pedagógusok tesztekkel, írásbeli feleletekkel nem szorították rá a fiatalokat, s maguk sem törekedtek a beszédkultúra tudatos fejlesztésére. Talán éppen a kommunikáció terén lehetne más az egyházi intézmény a világinál! Takaró Mihály főgondnok urat idézve: „... mai információ-öznöves, kommunikáció-sivatagos korszakunkban református iskoláinkban az egyik legfontosabb cél az emberi kommunikáció alapeseteinek, a beszédnek és a beszélgetésnek az uralkodóvá tétele. Erre nincs elegendő idő a világi iskolákban, és erre kell egyre több időt szánnunk az egyházi oktatási intézményben.”

3. Fontos, hogy az óvónők felismerjék azokat a jeleket, amelyek iskolaéretlenséget eredményezhetnek. Nagy József tanár úr szerint a problémás gyermekek egyik csoportjába azok tartoznak, akik szociális hátrányok vagy az inger-

szegény környezet miatt lesznek iskolaéretlenek, míg másik részük organikus okok miatt válik problematikussá.

Az óvónőknek tudniuk kell, mik azok a jelek, melyek alapján feltételezhetik, hogy az adott gyermek esetleg iskolaéretlen. A problémák a percepció, a motorika és a pszichoszociális érettség terén mutatkoznak. Ha mindhárom terület sérült, akkor beszélünk pszichoorganikus szindrómáról. Az ilyen funkciózavar következtében a gyermekeknél belső bizonytalanság jön létre. Sok dolgot nem tudnak, amit szeretnének. Óvodás korban társaik már vígan ugrálnak fél lábon, jól játszanak kirakójátékkal, míg ők erre nem képesek. A sorozatos napi kudarcok hatására önértékelésük csökkent lesz. Erre pedig gyakran úgy reagálnak, hogy megpróbálnak a középpontba kerülni, hamis módon magukra irányítani a figyelmet. Gyakran ellenállással, támadással bosszút, megtorlást keresnek csalódásaik miatt. Ennél már csak az a rosszabb, ha az ilyen gyermek visszahúzódóvá, rezignálttá válik.

4. Napjainkban kétféle tanulási probléma is jelentkezik az iskolában. A lemaradókkal sokat foglalkozik a szakirodalom. Vannak azonban olyan gyermekek, akik éppen a tehetségük miatt szenvednek hátrányt. Ranschburg Jenő azt mondja: „Ha a pedagógus nem vesi észre a tehetséget, akkor nem egyszerűen figyelmen kívül, de szerepet játszik a tehetség leépítésében.” Többnyire az első osztályban eldől a kisgyerekek iskolai karrierje.

Egy tudományos konferencián az alábbiak alapján határozták meg a tehetséget, melyből kiderült, hogy a tehetség több képességből tevődik össze. A tehetséges gyerekek: „Magas teljesítménnyel vagy potenciális képességgel rendelkeznek a következő területek bármelyikén:

- általános intellektuális képesség,
- specifikus iskolai alkalmasság,
- kreatív vagy produktív gondolkodás,
- vezetői képesség,
- zene-, képző-, előadóművészet,
- pszichomotoros képesség.

Ebből a hatfajta képességből fejlődhet ki a tehetség.” Ha az óvónőknek feladata a gyenge képességek kiszűrése, legalább akkora lehetősége a jobb képességek felfedezése. S ha nem vesszük észre a jobb képességeket, elmegyünk mellette, bűntársai leszünk azoknak a pedagógusoknak, akik a rossz iskolarendszerben szerepet játszanak a tehetség leépítésében.

III. A Kanizsa iskolaérettségi vizsgálatról

Porkolábné Balogh Katalin egyetemi docens 1998-ban készült lektori véleménye alapján az instrukciós füzet, amit a Nagykanizsai Nevelési Tanácsadó öt munkatársa állított össze, szakmailag kiváló és általános bevezetésre alkalmas. A neves szakember ezt az iskolaérettségi vizsgálatot kiválóan tartja, és értékelési módjával teljesen egyetért.

A vizsgálat öt részből áll, melyek mindegyikét a továbbképzés során elvégeztük:

Vizuális diszkrimináció vizsgálata, mely hét elvégezendő feladatból áll. Csoportos vizsgálat:

- alaklátási és téri helyzet
- testkép
- szem-kéz koordinációja
- alak-háttér megkülönböztetése
- téri információ elrendezése
- alakkonstancia
- vizuális ritmus.

A vizuális memória vizsgálata már nem csoportban, hanem egyénileg történik.

1. A mennyiségi vizsgálatok felismerésének vizsgálata is egyénileg javasolt:

- számlás koronggal, kézzel...
- számemlékezet szóban
- globális mennyiségfelfogás felmérése eszközzel
- Piaget-féle mennyiségfelfogás vizsgálata koronggal.

2. A mozgásfejlettség, testsémafejlettség vizsgálata során:

- kézmozgás
- testséma
- testközépvonal keresztezés
- jobb-bal diszkrimináció
- állasegyensúly nyitott, majd csukott szemmel kerül megfigyelésre.

3. Nyelvi készségek fejlettségének vizsgálatakor:

- spontán beszéd
- verbális emlékezet
- a grammatizmus
- az összefüggő beszéd vizsgálata képek alapján nehéz szavak utánmondása
- hallási differenciáló képesség kerül vizsgálat alá.

4. A Kanizsa teszt. A szociális érettséget az alábbiak alapján méri:

- autonómia
- feladatvégzés
- feladatmegértés
- feladattartás
- munkatempó
- figyelem
- együttműködés.

A vizsgálatot egy Személyiséglap gondos kitöltése előzi meg, melyet a szülőknek juttat el az óvoda. A kérdőívben szereplő kérdések elősegítik a kisgyermek jobb megismerését, az esetleges problémákra rávilágít. A nevelő és a család munkatársi kapcsolatát igyekszik elősegíteni a kisgyermek érdekében.

Ez a komplex alkalmassági vizsgálat segít felismerni az esetleges iskolaéretlenségi problémákat. Fel tárja a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók állapotát. Porkolábné Balogh Katalint idézem: „Diagnosztikai eredményei alapján nagy biztonsággal eldönthető a gyermek további karrierje, az ennek megfelelő intézménybe kerülése, a megfelelő pszichológiai-pedagógiai beavatkozások mikéntje.”

Irodalom:

Csertő Aranka – Nagy József – Ecsédi András – Pupp József: Iskola-előkészítő kompenzálás. Tankönyvkiadó, Budapest 19984.

Nagy József – Szabó Pál – Szappanos Balázné – Gáspárné dr. Zanner Éva: Iskolaéretlen tanulók az első osztályban. Tankönyvkiadó, Budapest 19981.

Dr. Kiss Tihamér: A gyermek értelmi fejlesztése az első hat életévben Piaget szellemében. Debrecen 1992.

Ranschburg Jenő: Képesség – tehetség. Pszichológiai Szemle 1986/9.

Nagy József: Tehetség gondozás az iskolában. Pedagógiai Szemle 1985/4.

Református nevelés az óvodában

ABLONCZYNÉ VÁNDOR MARGIT

A fejlesztő pedagógia törvényi háttere

I. törvényesség biztosítása

Az óvodapedagógus célját, feladatát meghatározza az Óvodai nevelés országos alapprogram, a helyi óvodai programok, valamint a Köznevelési Törvényünk, a Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye.

Ezekből kiindulva céljaink közé tartozik a gyermek nevelése-oktatása, személyiségfejlesztése képességeiben és ismereteiben, hogy alkalmassá váljék az iskolai életre. Mindezt csoportosan, egyéni, differenciált fejlesztéssel lehet megvalósítani, tudva azt, hogy a gyerekek fejlődését a genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, és a környezeti adottságok együttesen határozzák meg.

KT. 24.§ esély egyenlőséget biztosít a gyermekek számára.

Minden óvodába, sőt minden csoportba járnak olyan gyermekek, akik több és más jellegű foglalkoztatást, fejlesztést igényelnek. Ezek a problémás, nehezen nevelhető gyerekek, akiknek környezetében egyre inkább érezzük, hogy szükséges tenni valamit.

Lehetőségek a cél megvalósítására

1. A problémás gyermekeket fejlesztő pedagógusi státusszal óvodán belül kell alakítani, formálni.
2. A mindennapi munka során felhasználni a tanfolyamon szerzett ismereteket.

1. KT. 10§-a meghatározza a szülő, gyermek jogát a nevelés – oktatás területén

Minden gyermeknek saját életkorú közösségre, életkori igények alapján kialakított életterre van szüksége.

KT 14§.-a a szülői tájékozottság jogát hangsúlyozza a gyermek állapotával kapcsolatosan.

KT. 41§ az oktatási intézmény feladatát fogalmazza meg.

Sok enyhén fogyatékos, testi-mozgássérült vagy tanulási nehézséggel küszködő kisgyermek nevelkedik a többiekkel együtt. A gyermeke nehézségeivel tisztában lévő szülő természetes módon keresi azokat a lehetőségeket, amelyekben támaszra, nevelőtársra és szakismeretre találhat. Miközben úgy gondolja, hogy gyermeke speciálisabb nevelésre, fejlesztésre szorul, nem akarja, hogy a kis óvoda már egészen fiatal korban „negatív megkülönböztetésben” részesüljön. (Negatív megkülönböztetés egyik formája lehet a fogyatékosok óvodája, csoportja, de sokszor már a nevelési tanácsadót is ide sorolják.)

Talán némi megoldást kínál a keresztyén óvoda, ahol a fogyatékos gyermek több szeretetet kap, ahol jobban odafigyelnek nehézségeire, gondjaira és nem talál-

kozik csúfondáros tekintetekkel. Úgy vélem, a pedagógus feladata a lehető legjobb körülmény és a szeretetteljes környezet megteremtése akár keresztyén, akár egyéb fenntartású óvodáról van szó. **Ezzel együtt sem tudunk azonban speciális fejlesztést biztosítani a fogyatékos gyermekek számára.**

Hangsúlyozottan szükség van a képzettség, az ismeret megszerzésére, és adott esetben az integrált óvoda, integrált csoport beindítására.

Fontos továbbá a fejlesztő pedagógia megjelenése a helyi óvodai programban. Egy sajátos szakmai profil kialakítása az óvoda arculatának meghatározója lehet. Nem nélkülözhető a hivatalosan felvállalt fejlesztő nevelés sem, a korai fejlesztés, illetve az integrált nevelés.

Az integrált nevelés célja: az ép és sérült gyermekek együtt történő nevelése, képességfejlesztése. Mind az életkori, mind a teljesítménybeli heterogenitás megteremtésével biztosítani kell az egymáshoz való alkalmazkodás, az egymás közti kooperáció, a segítség, a viselkedés és az együttélés elsajátítását. Felbecsülhetetlen érték, az életkori közösség, amikor a gyermek modellt kap társai viselkedéséről, szokásairól, beszédéről, mozgásáról, játékairól.

A sérült gyermekben is mindig az értéket kell keresni!

– Sérült gyermekek esetében cél: a társas viselkedés szabályainak elsajátításán túl, az ép gyermekek közvetítésével olyan modell átadása, mely a rész képességek és a személyiség fejlődését is pozitívan befolyásolja.

1. Integrált óvoda, óvodai csoport

Óvodai nevelési program kialakítása
Az „arculat” meghatározása
Feltételek megteremtése
- Fejlesztő pedagógusi státusz megkérése
- Anyagi feltételek megteremtése, emelt normatíva
- Tárgyi feltételek megteremtése

2. Mindennapi munka során

Megvalósítás lehetősége
- jogi háttér
- a szükséges feltételek biztosítása
- a lehetséges segítségkialakítása

- **Az ép gyermekek esetében** cél: az ember, mint érték megta-
pasztalása. A kisebb, a gyengébb,
az ügyetlenebb segítése, a „más-
sággal” szembeni tolerancia és
segítészándék belsővé tétele.

Az integrált nevelés feltételei:

- A nevelés az óvodapedagó-
gus, gyógypedagógus, dajka team-
munkájával valósul meg.

- Egy óvodai csoport maximált
létszáma: 15 fő. Ebből 12 az ép és
2-3 az enyhe, illetve középfokban
sérült gyermek. Fontos, hogy a
sérülések különböző típusúak le-
gyenek. A hipotézis szerint ugya-
nis az azonos típusúak erősítenék
egymást.

- A program a gyerekek együtt-
működésére épül.

- A speciális egyéni fejlesztő-
program a csoportprogramnak is
része, valamint a szakvélemény-
ben szereplő korrekciós javasla-
tok egyéni megvalósítását is be-
 kell építeni a gyermek napirend-
jébe. Mindez a legtöbb esetben
szakirányú gyógypedagógiai vég-
zettséget igényel.

- Nagyon fontos a szülő bevo-
nása annak érdekében, hogy meg-
felelő módon tudjon sérült gyer-
mekével foglalkozni.

- Mindeközben szem előtt kell
tartani, hogy az integrált csoport-
ban való részvétel a szülők és óvo-
dapedagógusok részéről egyaránt
önkéntes.

- A pedagógiai fejlesztéssel
egyenértékű követelmény a gyó-
gyászati segédeszközök használa-
ta. /szem takarás, hallókészülékek
használata/

**KT. 8./B §, 50.§ tartalmazza a
program elkészítését meghatá-
rozó törvényeket.**

Az integrált csoportok nevelő-
oktató munkájának tervezésekor
az Országos Óvodai Nevelési
Program általános célkitűzéseit
kell alapul venni.

- De szükséges minden ép és
sérült gyermek számára egyéni
fejlesztő programot biztosítani.
(A programot a gyógypedagógu-

sok és óvodapedagógusok közö-
sen állítják össze.)

- A sérült gyermekek fejleszté-
se egyénileg és csoportban is elvé-
gezhető. Egyéni fejlesztésük eseté-
ben azonban szükség szerint utazó
gyógypedagógus foglalkozik velük
(például nagyothallók esetében).

- A szülőkkel tartott szorosabb
kapcsolat előfeltétele a szülő láto-
gatása felé nyitott csoport, a csa-
ládlátogatás, illetve a közös spe-
ciális iskolakeresés.

Az integrált óvodában evidens
a sérült gyermekek jelenléte. A
gyermekek közötti különbségek,
az eltérő fejlettségi szint, a fela-
datmegoldásban megjelenő tel-
jesítménykülönbség ugyanis ter-
mészetes jelenség világunkban is.
Feladatunk, hogy minden olyan
feltételt megteremtsünk, amely
elősegíti a gyermekek fejlődését.

**Személyi feltételek: megta-
lálhatóak a KT. 1. számú mel-
lékletében**

-képzettség megszerzése

- Gyógypedagógiai főiskola

- Fejlesztő ped. elvégzése

-személyiségjegyek megjelenése

**Eszközfeltételek: Speciális
feltételek KT. 121§ részletezi.**
Problémaspecifikus eszközbiz-
tosítás

**Anyagi háttér lehetőség: 2000
évi Költségvetési törvényben
foglaltak alapján (21, 24).**

A központi költségvetés a fogya-
tékos gyermekek fejlesztésére,
óvodai nevelésére emelt normatív
támogatást biztosít. Az emelt fi-
nanszírozás igénybevételére csak
az az óvoda jogosult, amely szak-
véleményezetten fogyatékos gyer-
meket nevel, s a fejlesztéshez szak-
irányú gyógypedagógust alkalmaz,
vagy utazó tanárt foglalkoztat.

**KT. 30.§ -a sérült gyermekek
helyét, lehetőségét írja elő.**

**A különleges gondozáshoz, a
rehabilitációs célú foglalkozta-**

**táshoz való jog, a gyógypedagó-
giai nevelési-oktatási intézmény,
a képzési kötelezettség**

**KT 35.§ a gyógypedagógiai
tanácsadás, korai fejlesztés te-
rén ad útmutatást.**

Mindennapi munkánkban alkalmazható ismeretek

Ha valamilyen indok miatt nem
lehetséges, nem kívánjuk az in-
tegrált óvodai munkát beindítani,
de szükségét érezzük annak, hogy
a rászoruló gyermekeket megfe-
lelő módon fejlesszük, milyen
lehetőségeink vannak? Egyetlen
óvoda sem jogosult gyógypedagó-
gusi megsegítés nélkül, csupán a
spontán fejlődésre számítva fel-
vállalni a sérült kisgyermek kor-
rektív nevelését. Bátran fordul-
junk hát a helyi nevelési tanács-
adóhoz. Ott szakemberek segít-
ségét, szakértői véleményét kikér-
ve teremthetjük meg a fejlesztési
lehetőségeket. **Legfontosabb a jó
diagnosztika. A jó diagnosztika-
hoz viszont szakismeret kell.**
Mi történik ha ez nincs meg?

Érzem a másságot de ... nem
megfelelő módom kezelem a
felmerülő problémát, „kontár-
kodom”. A kontárkodás fakadhat
ismerethiányból, belső érzelmi
harcból, ráadásul nem minden
esetben ítéltető meg első látásra a
probléma. **Ha mégis felismerem
a problémát, előfordul, hogy
nem tudom, mit tegyek.** Mert
speciális **szakismeretre** lenne
szükség, de nincs. Vagy a **feltéte-
lek** nem adottak: túl magas a lét-
szám, eszközhíánnyal, hely-, és
időhiánnyal küzdünk. Felmerül-
het bennünk a kétség, hogy szük-
séges-e, vállalható-e az **integrált
csoport kialakítása** miközben
eredendően nem arra rendezke-
dett be az óvoda, s nincsenek
megfelelő feltételek, programok.

**Megkerülhetetlen a megfelelő
szakember biztosítása: a neve-
lési tanácsadó, a pszichológus és
a logopédus bevonása munkánk-
ba. A jó szakember felkutatása**

pedig nem is olyan egyszerű dolog. Mindez sok esetben elég nehézkes, hiszen a szülő beleegyezését, idejét, együttműködését is feltételezi.

KT. 2.§ a pedagógiai szakszolgálati ellátásról biztosít.

- A pedagógus saját ismeretei alapján megpróbálja megfelelően fejleszteni a gyermeket.

Kérdés, hogy a fejlesztőpedagógiai továbbképzésen szerzett ismeret milyen módon, hogyan hasznosítható a törvényi keretek között. A gyermekek fejlesztésének milyen lehetőségei vannak egy átlagos, /nem speciális/ óvoda életében.

1. Személyi feltételek.

A megszerzett ismeret mindig érték. A Gyógypedagógiai Főiskola, esetleg valamelyik fejlesztőpedagógiai továbbképzés nagy hasznát jelent minden pedagógus munkájában. Az ismeret mellé kerül azután az empátia, a szeretet, a türelem. Szoros kapcsolatot érdemes a helyi Nevelési Tanácsadóval kialakítani annak érdekében, hogy a problémás gyermek valóban a megfelelő szakforumhoz kerüljön és a fejlesztési program megvalósulhasson.

A Református Pedagógiai Szakszolgálat lehetőségeit is érdemes kihasználni.

KT. 114.§-a ingyenesen igénybe vehető szolgáltatásokat tartalmazza.

2. Tárgyi feltételek.

Kell egy terem, ahol a gyermekekkel egyéni módon is tudsz foglalkozni, ahol nyugalom és biztonság van.

Felszereltség

- speciális problémákhoz eszközök
- mozgásfejlesztéshez - nagymozgásfejlesztő doboz.

- Páli Judit fejlesztő játécai
- puzzle játékok stb.

3. Egyéb

Adminisztráció Konzultációk

- Esetmegbeszélések szakemberekkel
- Pedagógiai Szakszolgálat segítségével
- Nevelési Tanácsadó
- Nevelési Tanácsadó által kiadott pedagógiai szakvélemény

KT. 21.§, 34.§ a pedagógiai szakszolgálatok munkájáról rendelkeznek.

A szervezési kérdések egyike: mikor van rá lehetőség?

- Amikor mindkét óvónő csoportban van, alvásidőben, stb. Fontos, hogy a gyermeknek maradjon ideje a játékokra. A játékokban ugyanis hatalmas fejlesztési lehetőségek rejlenek.

- Az egyéni, illetve a kiscsoportos munkák során. Nagy figyelmet igényel, de dajka segítségével megoldható a differenciált feladat elvégzése.

Anyagi háttér biztosítása:

- Szakértői bizottság által adott szakvélemény alapján jogosult vagy a normatívára.

- Emelt normatíva csak abban az esetben jár ha a szakfejlesztés biztosított.

Iskolaválasztási jog a szülőt megilleti

A szülővel közösen kell megtalálni azt az iskolatípust amely a gyermek fejlődését a legeredményesebben szolgálja.

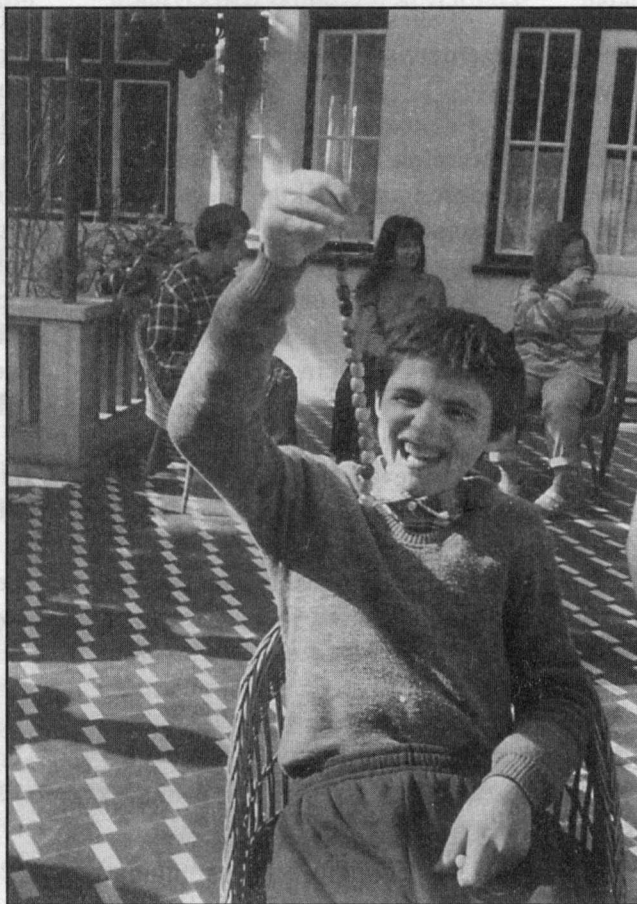
2. KT. 6.§ az iskola igazgató hatáskörét tartalmazza

2. Háttér biztosítása, – szülők, nevelőtestület, gyermek

A sérült gyermekeket a pozitív, értékes oldalukról kell megközelíteni. Személyiségükhöz csak úgy lehet közel kerülni, ha elfogadjuk őket olyanak amilyenek, nem szabad tehát kilátástalannak tartani helyzetüket. Nincs joga senkinek feladni a harcot egy sérült gyermek fejlesztésében. Nincs reménytelen eset. Nincs olyan személyiség akitől megvonhatnám szeretetemet.

Nemcsak a fogyatékos gyermek szorul speciális megsegítésre, a többi gyermeket is elfogadásra, együttműködésre kell nevelni. Sőt, nemcsak a gyermekeket, hanem a környezetükben lévő felnőtteket, kiemelten a szülőket is.

Első lépésben, el kell fogadtatni a helyzetet. De hogyan lehet elmondani a bajt? Nagyon sok szeretettel, soha nem lekezelően, sajnálkozva, inkább előremutató lehetőségekkel. Nagyon fontos az őszinteség. Ugyanakkor ne ijesztgessünk, félelmet se kelt-

sünk. De a szülőnek joga van megismerni a gyermeke helyzetét, állapotát. Minden beszélgetés alkalmával érezze a szülő, hogy nincs egyedül a terhek hordozásában. Segítsünk megláttatni a nehézségek mellett az értékeket is, hiszen sokan hajlamosak arra, hogy belekeseredjenek, vagy tudomást se vegyenek a problémákról, mondván, hogy úgy sem tudják megoldani azt. Előfordul, hogy a szülők elkezdenek magyarázkodni: „érthető a dolog, én ismerem a gyermekemet” stb... Ezek mind jogos reakciók, de a helyzetet akkor sem oldják meg. És ami a legfontosabb: nem segítenek a gyermekén.

Második lépésként türelmesen, tapintatosan, de őszintén, **együtt kell megkeresni azt a megoldást**, ami a gyermek számára a legmegfelelőbb, hiszen mindenféle fejlesztés akkor igazán eredményes, ha az a szülőkkel közösen, összehangoltan történik. Ebben segíteni kell a szülőket. Sőt, az ismereteket is át kell nekik adni – akár a korai fejlesztésre gondolok, akár az otthoni életközösségben lehetséges fejlesztésre.

Az **elfogadtatás** persze nemcsak a szülőkre vonatkozik. Hiszen a sérült gyermekeket körülveszi a **többi szülő, a dajka néni**, akiknek szintén megértéssel, szeretettel kell közeledniük a másik sérült gyermeke felé. Lehet, hogy ebben az esetben már kevesebb az érzelmi kötődés, és ezáltal még nehezebb az elfogadás. Pedig a felelősség nagy. **A gyermekek előtt példák vagyunk.** Minden felnőtt, nemcsak az óvó néni.

Érdemes külön felkészíteni a dadus néniket arra, mire számíthatnak a mindennapok során. Sőt, be kell vonni őket a nevelésbe is, de ez csak akkor lehetséges, ha a segítő a feladatköréhez szükséges

alapvető ismereteket megkapja. A szakmai titok megőrzését, az etikai törvények betartása mellett gyakorolni kell. Mégis, a gyermek érdekében az óvónő belátására van bízva, hogy az együttműködés érdekében milyen szinten hozza környezet /óvónők, dajkák/ tudomására a problémát.

3. Isten törvénye számunkra

Nekünk, keresztyén óvónőknek van egy **plusz törvényünk, amit az Isten adott elénk.** Nem úgy adta, hogy külön a problémás gyermekekre, emberekre és külön az értelmesekre. **„Szeresd felebarátodat, mint önmagadat”** Önmagamat szeretem – ez természetes, de hogy azt a gyereket, aki ... (felidegesít, agresszív, stb.) **Ne ítélkezz!**

Mi az én dolgom? Segíteni, fejleszteni, és minden kisgyermekkel megismertetni az Úr Jézus szeretetét, hatalmát, erejét, békességét. Tudjuk ráadásul, hogy ezek a gyermekek sok esetben sokkal érzékenyebbek lelkileg.

A hazug hírt ne terjeszd. 2 Mózes 23,1

Ne mondj róla olyat ami nem igaz. Még akkor sem, ha csak ismerethiányod miatt tudod tévesen. Sajnos, nagyon sok esetben

mi vagyunk azok, akik megbélyegezzük a gyermeket, aki utána csak nehezen keveredik ki az előítéletek közül.

Krisztus mondja: „Amikor megtettétek ezeket akárcsak egygyel is a legkisebb atyámfiak között, velem tettétek meg.” Máté 25,40 Ennél nagyobb felelősséget nem hordozhatunk.

„Jöjjetek énhozzám mindnyájan akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” Mt.11:28 Sok esetben nekünk is szükségünk lehet erre a menedékre. Mert harcolni kell ezekért a gyermekekért, tetteikkel és imádsággal is.

„Akik az Úrban bíznak erejük megújul” Ézs 40.31 Nem adhatjuk fel, meg kell találni a helyes utat. Isten megáldja az igyekezetet. A munkának gyümölcse van, csak észre kell venni a jót, az eredményt. Isten útjai kifürkészhetetlenek. Sokszor számunkra elképzelhetetlennek tűnő dolgokat is úgy rendez el az, ahogy az a legeredményesebb lesz.

Bízzál az Úrban, Ő meg nem feledkezik rólad. Egyikünkről sem. Lehet az felnőtt vagy gyermek. Az Ő kezében vagyunk elrejtve.

ZILA PÉTERNÉ

A Fóti Egyházközség „Száz Juhocska” Református Óvodája

A fóti reformátusok régi vágyakozását teljesítette Istenünk 1998 májusában a „Száz Juhocska” Református Óvoda megalapításakor. A Gyülekezet óvodája 29 gyermekkel kezdte meg működését – közöttük 12 állami gondozottal, hívő családból érkezettekkel és hit nélkül élő református, katolikus gyermekekkel. Voltak közöttük fótiak és környékbeli falvakból jöttek, jól szituáltak és lecsúszott családok is. Isten különös irgalmából meghallgatta imádságainkat, mellettünk volt és megáldotta igen küzdelmes munkánkat, s már a kezdetektől családi légkörű közösséggé kovácsolódtunk. A következő tanévben pedig már két csoportban kezdtük meg a nevelőmunkát.

Programunk kialakításakor nagyon fontosnak tartottunk a református identitás pedagógiai szemléletű kialakítását, a hit gyakorlati

Az óvoda közössége

megélését, és ezekből adódóan a családcentrikus gondolkodást. A pedagógiai program elkészítését nagy és szép feladatként éltük meg. Ennek érzékeltetésére hadd idézzem a Program bevezető sorait: „Az az Ige jutott eszembe, amellyel a mi Urunk Filepet küldte a szerencsen komornyik felé: „menj az útra, járatan az”. Valahogy így vagyunk a református óvoda programjával: járatan úton, de hisszük, urunk küldetésében járunk, s olyan emberekre találunk, akiknek segítségére lehetünk.” Miért tartottuk ezt az utat járatanak? Azért, mert úgy láttuk, hogy a református közoktatás újraindulása idején alig lehetett fellelni olyan pedagógiai szakirodalmat, amely

református keresztyén, biblikus emberképen alapuló pedagógiai szemléletet tükröz. A képzésünk idején kifejezetten marxista ember szemléletet akartak ránk kényszeríteni, a legújabb szakirodalom, a mostanság működő pedagógiai közgondolkodás humanista antropológiai alapokon nyugszik. Sok értékes ismeretet szerezhetünk, de nekünk egy olyan pedagógiai gondolkodást, célkitűzést kell művelnünk, amely mindent megpróbál, a jót megtartja, de képes elszakadni, függetlenedni és az általánosan hangoztatotthoz képest önálló rendszert felépíteni. Miközben ezeket írom, újra átérzem, hogy mennyire fontos kérdés, mennyire komoly tudományos munkát igényel mindez. Nagy lehetőséget rejt magában a Keresztyén Pedagógia Továbbképzés, amelyet már elvégzett egy kolléganőnk, s az emberképpel foglalkozó részt intézményen belül is alaposan átbeszéltük, körüljártuk. (Ezúton szeretném felhívni a figyelmet két olyan könyvre, amely e témában megérdemelné az újrakiadást. H. Bavinck: Keresztyén pedagógia, Dr Farkas Ignác: Katechétikai alap-

Zila Péter lelkipásztor és Elek István gondnok
az óvodai karácsonyon

vetés /Bethlen G. Irodalmi és Nyomdai RT. Debrecen, 1941./)

Óvodánk vezérigéje: „A békeség Istene pedig, aki kihozta a halálból a juhoknak nagy Pásztort, a mi Urunkat, Jézust, tegyen készségesekké titeket minden jóra, azt munkálván tibenetek, ami kedves Őelőtte a Jézus Krisztus által, akinek dicsőség örökkön örökké. Ámen.” (Zsid. 13, 20-21.) Az Ige kifejezi célkitűzésünket, feladatainkat, reménységünket. A keresztyén pedagógus nagy reménysége, hogy nemcsak emberi erőfeszítésekkel neveli gyermekeit, hanem a keresztyén nevelés során maga Isten munkálja a jót a gyermekekben. Feladatunk, hogy az Isten szerinti jót munkáljuk, célunk, hogy készségessé váljon a gyermek, növekedjék az „Isten és emberek előtti kedvességben” (Lk. 2, 52.).

Játékidő a barkácsasztalnál

Konkréten tehát úgy gondoljuk:

- A nevelés által készülhetünk fel a tartalmas, jól megélt életre, amelyben törekvés, hogy Isten és ember előtti kedvességben éljünk (fontos a sorrend!)

- Istentől kapott szabadságával, döntési lehetőségeivel élni tudó embereket szeretnénk nevelni (miközben a gyerekkornak megfelelően érzékeltetjük azt is, hogy Istennel való kapcsolatunk döntést, elhatározást feltételez)

Az óvodai nevelést nem pusztán úgy képzeljük el, ami éppen csak arra való, hogy kitöltjük,

erősítsük az óvodás kort – életre szóló hatásokat, értékeket szeretnénk közvetíteni! („A fa már első életében kifejleszti törzséből a vezérágakat úgy, hogy később csak ezek növelésére lesz szükség. Így tehát mindazt, aminek egész életre

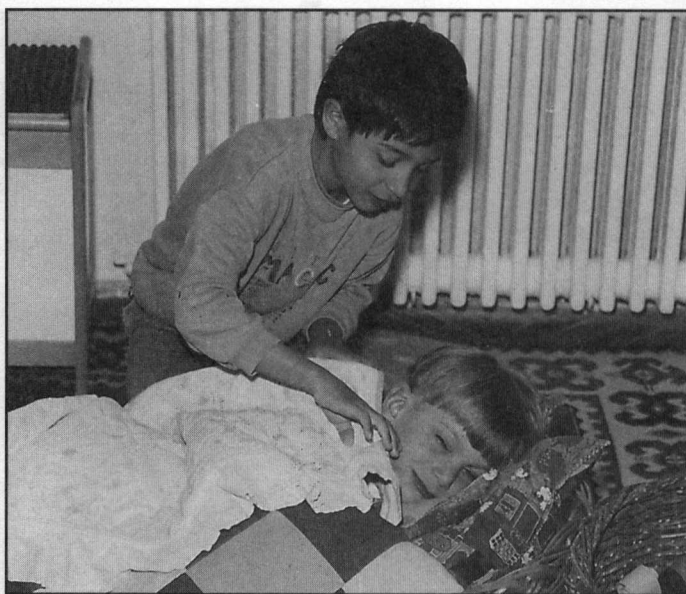
szóló használatára akarjuk az embert megtanítani, azt bele kell plántálnunk már ebben az iskolai fokozatban.” – Comenius:

Didactica Magna XXVIII. Az anyaiskola eszméje)

Ennek természetesen része az is, hogy a gyermeket felkészítjük az óvodás kort követő időszakra, az iskolai életre is.

Nevelésfilozófiánk fontos eleme, amit szeret-

nénk tudatosan is szem előtt tartani, hogy Isten a gyermeket elsősorban a családra bízta, azaz a szülők felelősek a gyermekért. Mi következik ebből ránk nézve? Olyan pedagógiai szemlélettel kell dolgoznunk, amely a saját munkáját a családok felé is szolgáltatnak tekinti. Hiszen a szülő nem kívülálló laikus az óvodában, mi vagyunk az ő partnerei a gyermek nevelésében, és nem ő a miénk. Természetesen tudjuk, hogy nálunk van az a szakmai tudás, amely többletet jelent, amiért elh hozzák a gyerekeket

Játékidő a barkácsasztalnál

óvodába, mégis úgy érezzük, munkánkat a családok szolgálatába kell állítanunk. A nevelés során nem pusztán a gyermekkel van dolgunk, hanem az őt körülvevő családdal is. Ez összecseng az alapító gyülekezet céljával, mely szerint az óvoda a misszió helye is, valamint a gyülekezet segítsége a családoknak. Ebből a szemléletből az is következik hogy a felelősen gondolkodó szülőnek (mi ezt a felelős gondolkodást erősítjük a családokban) tudnia kell, hogy mi történik a gyermekével. Az óvodában a szülők 90%-a olvasta pedagógiai programunkat, nyitottak vagyunk a szülők jelenlétére, hosszú „szülői beszoktatást” tartunk, sok olyan rendezvényünk van, amely az egész családnak szól. Ezek közül talán a legkedvesebb az adventezés, amely 4 héten át egy-egy alkalomra összegyűjti az egész óvodát az Ige köré, egymás közösségébe. Ezeken az estéken aztán sokáig beszélgetnek kötetlenül egymással a szülők, pedagógusok, gyerekek. A családok otthon érzik nálunk magukat, a szülők is megfogalmazták, hogy itt nemcsak gyerekeik, de ők is otthont találtak.

Munkatársi közösségünk minden tagja Istentől kapott elhívásnak tekinti, hogy éppen ebben az

Táncház a Kolompos Együttessel

óvodában dolgozik. Egymással való kapcsolatunk nemcsak munkatársi, hanem testvéri is. Szeretünk együtt dolgozni, jó ide bejárni. Ez ad erőt ellenállni a jobb fizetéssel kecsegtető hívásoknak. A működő közösség fontos része pedagógiai gondolkodásunknak. Csak úgy lehet jól nevelni, ha magunk is rendben vagyunk Istennel és egymással. Ez önmagában az óvodai hatásrendszer alapja. Erre az alapra épül a hatásrendszer többi eleme: változatos tevékenységrendszer, kulturált környezet, az óvoda kapcsolatrendszere, stb.

Programunk sajátossága a református keresztyén szellemiség, amely azt jelenti számunkra, hogy életünket úgy alakítjuk, és abban a hitben élünk, hogy „Itt van Isten köztünk...”. Hitünket elsősorban a gyermekek, a szülők és magunk között éljük meg, ehhez kapcsolódva beszélünk is róla, ismereteket közvetítünk, a hitlethez pedig hitéleti tevékenységek is kapcsolódnak. A templom a gyermekek számára különösen kedves hellyé válik az óvodai élet során, különösen kedves élmény, ha odamegyünk, ha csak az ő kedvükért megszólal az orgona például a húsvéti ünnepi hitéleti foglalkozáson.

Épületünket a Károlyi István Gyermekközpont (ismertebb nevén: Fóti Gyermekváros) területén béreljük. Gyönyörű környezetben vagyunk hát, egy védett park kedves zugában, ahol sok madárral, növényvel, apró állattal ismerkedhetünk. Az épület hátránya, hogy a bérleti lehetőség egyre kétségesebb, s az is, hogy bekeríthetjük-e udvarunkat, amelyet bizony sokszor megrongálnak. További nehézség, hogy szűkösen vagyunk, noha a csoportszobák tágasak, világosak – ugyanis nincsenek megfelelő kiszolgáló helyiségek.

A gyülekezettel igen jó a kapcsolatunk, a presbitérium figyel az óvodára, szívén viseli gondjainkat, érezhetjük felelős hozzáállásukat. A gyülekezet azzal a szándékkal hozta létre az óvodát, hogy eleget tegyen a keresztlői fogadalm gyülekezeti vállalásának, amely szerint a családoknak minden segítséget megadunk, hogy

gyermekeiket hitben nevelhessék. Másrészt az óvoda nagy lehetőség a misszióra, hiszen már az elején látható volt, hogy hit nélkül élő családok is bizalommal hozzák gyermekeiket, valami többletet remélnek nálunk. Hálásak vagyunk azért, hogy a szülők is közelebb kerülnek az Úrhoz, vannak olyan református családok, amelyeknek éppen az óvodán keresztül újult meg a gyülekezettel való kapcsolatuk.

Érdekessége még az óvodának a táncház. A Kolompos Együttessel együttműködve, negyedévenként tartunk táncházat, amelynek mozgásbázisa megfelel az óvodás kornak. Ezeken az alkalmakon a szülők is örömmel vesznek részt. A népi kultúrát a faluban fellelt, kapott régi népi tárgyak elhelyezésével is ápoljuk, ill. megismertetjük a gyerekeket a fóti viselettel is.

Jelenlegi komoly imatémánk az épület. Bizonytalan, hogy a következő tanévet itt fogjuk-e még megkezdeni, igen rövid időnk van tehát a megoldás megtalálására.

Étkezés előtti imádság

TÖRVÉNYTÁR

A századforduló hatályos egyházi jogszabályai

Jmmár kilencedik alkalommal jelenhet meg református pedagógiai szakfolyóiratunk, a Magyar Református Nevelés. Egy esztendővel ezelőtt a kiadó azt tervezte, hogy évente kilenc alkalommal 24-24 oldalon pedagógiai, szak módszertani, tanügyigazgatási és gazdasági elemzéseket tesz közzé iskolarendszerünk hatékonyabb működését segítőként. Nem adtunk ki összevont, dupla számot sohasem, s a legrövidebb terjedelmű számunk is 28 oldal volt.

A XX. század utolsó számában egyedi gyűjteményt adunk közre. A személyi változások időnként szükségessé teszik, hogy a hatályos jogszabályok időnként nyomtatásban egy csokorban megjelenjenek. Mielőtt azonban erre sor kerül gyűjtsük össze azokat az állami jogszabályhelyeket, melyek meghatározzák közoktatási intézményeink működését:

- A közoktatásról szóló 1993/LXXIX. törvény.
- A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992/XXII. törvény
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992/XXXIII. törvény illetmény előmeneteli rendszeréről, munkaidőről és pihenőidőről szóló rendelkezései 55-80.§.
- A közalkalmazottakról szóló 1992/XXXIII. tv. végrehajtásáról a közoktatási intézményekben című 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet.
- Az 1/1994. számú MKM rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről.
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről 11/1994. évi MKM rendelet.
- A 20/1997. (II.13.) Korm. rendelet a közoktatásról szóló törvény végrehajtásáról.
- A pedagógusok továbbképzéséről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997.(XII.22) Korm. rendelet.
- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról szóló 130/1995. (X.26.) Korm. rendelet.
- A kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX.21.) OM rendelet.
- Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI.13.) MKM rendelet.
- A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény.
- A szakképző intézmények működéséről szóló 10/1993. MKM rendelet.
- A felsőoktatásról szóló 1993/LXXX. törvény.

Most következzenek az elmúlt évek egyházi jogszabályai!

A magyarországi református egyház törvénye felsőoktatási intézményeiről

Preambulum

A Magyarországi Református Egyház az általa fenntartott felsőoktatási intézmények működését e törvénnyel szabályozza.

1. A református felsőoktatási intézmények a Magyarországi Református Egyház Alkotmányában elfogadott hitvallásokat követik, a református és a magyar felsőoktatás több évszázados örökségét ápolják, s az európai egyetemek Magna Chartájában lefektetett alapelvek megvalósítására törekszenek. Az universitas scientiarum szellemében végzendő nevelő, oktató és tudományművelő tevékenységükkel az egyház és a nemzet felemelkedését kívánják szolgálni.

2. A református felsőoktatási intézmények hitvallásos elkötelezettségük mellett biztosítják a kutatás, az oktatás és a képzés lelkiismereti szabadságát, s mint egyetemek és főiskolák földrajzi vagy politikai határoktól függetlenül teljesítik küldetésüket. Tudományművelő tevékenységük a tudomány és a keresztyénség egyetemessége szellemében az egyetemes és a magyar kultúra, az egyetemes keresztyén anyaszentegyház és az egyetemes magyar reformátusság szolgálatában áll.

3. A Magyarországi Református Egyház egyetemei és főiskolái értékközvetítő és tudományművelő autonóm intézmények, amelyek a reájuk vonatkozó egyházi törvények keretein belül a felsőoktatásról szóló állami törvény és egyéb jogszabályok figyelembevételével maguk határozzák meg szervezeti és működési szabályait, valamint képzési céljait, oktatási és kutatási programjait.

4. Minden református felsőoktatási intézmény vezetőjének és vezető testületének feladata, hogy elkészítse az intézmény küldetésnyilatkozatát (Mission Statement), amely tartalmazza az intézmény múltbeli fejlődését, jelenlegi tevékenységét, a szűkebb és tágabb közösség számára rendelt feladatát, valamint a jövőképét.

Első rész ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. Fejezet A törvény hatálya

1.§.

(1) E törvény hatálya kiterjed a Magyarországi Református Egyház által fenntartott felsőoktatási intézményekre.

(2) A Magyarországi Református Egyház által fenntartott felsőoktatási intézményekre a Magyar Köztársaság felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvényének hatálya is kiterjed és annak rendelkezései irányadók mindazon kérdésekben, amelyeket e törvény eltérően nem szabályoz.

(3) A református felsőoktatási intézményeket e törvény 1. számú melléklete tartalmazza.

II. Fejezet

A református felsőoktatási intézmények alapítása és jogállása

2.§.

Református felsőoktatási intézmény létesítése, karral bővítése vagy csökkentése, működésének megszüntetése a felsőoktatásról szóló törvényben foglaltak figyelembevételével, az intézményfenntartó indítványa alapján a Zsinat hatáskörébe tartozik.

3.§.

Református felsőoktatási intézmény működhetik önállóan vagy állami, egyházi, illetve más felsőoktatási intézménnyel együttműködésben vagy ezek elismert karaként.

4.§.

(1) Valamennyi református felsőoktatási intézmény (továbbiakban intézmény) önkormányzattal rendelkező önálló jogi személy.

(2) Az intézmény egyházi, saját és egyéb vagyonnal rendelkezhet. Ingatlan szerzéséhez, megterheléséhez vagy elidegenítéséhez a fenntartó hozzájárulása szükséges.

(3) A református felsőoktatás ügyeinek koordinálásáról a Zsinati Iroda gondoskodik.

III. Fejezet

A református felsőoktatási intézmények feladatai

5.§.

A Preambulum értelmében az intézmények sajátos feladatai:

- a) a keresztyén értékeket képviselő felsőfokú végzettségű szakemberek képzése,
- b) a tudományok művelésében és megjelenítésében keresztyén szempontok és értékek képviselete,
- c) a képzés során kitüntetett figyelem fordítása a teológiai műveltség növelésére.

IV. Fejezet

A református felsőoktatási intézmények pénzügyi és támogatási rendszere

6.§.

(1) Az intézmény működésének és fejlesztésének anyagi feltételeiről a fenntartó, valamint maguk az intézmények gondoskodnak. Főbb forrásai:

- állami támogatás,
- községi támogatás,
- pályázatból érkező bevételek,
- tandíj és más hallgatói térítések,
- az alap- és vállalkozási tevékenység bevétele,
- saját vagyonból és szolgáltatásokból származó jövedelem,
- gyülekezeti és alapítványi támogatás,
- adományok és más bevételek.

(2) A pénzügyi előirányzatokat az éves költségvetésben a fenntartó hagyja jóvá, különös tekintettel a következőkre:

- az alapképzésre, szakirányú és tudományos továbbképzésre, valamint habilitációs programokra fordított támogatás,
- az intézmény fenntartási, karbantartási és beruházási ráfordításai,
- a hallgatók támogatásának módozatai és mértéke,
- kutatásra felhasználható keret,
- az intézmény működési költségei.

Második rész

A REFORMÁTUS FELSOROKTATÁSI INTÉZMÉNYEK POLGÁRAI ÉS JOGÁLLÁSUK

V. Fejezet Az oktatók

7.§.

(1) Oktatói munkakörben a felsőoktatásról szóló törvényben előírt képesítésű, elsősorban olyan református vagy evangélikus vallású egyháztagot kell alkalmazni, aki életével és munkájával vállalja az intézmény céljait és a munkakörével kapcsolatos feladatok ellátására alkalmas. Ilyen pályázó hiányában alkalmazható a követelményeknek eleget tevő más személy is, amennyiben vállalja az intézmény szellemiségét és értékrendjét. Biztosítani kell azonban az intézményben a református oktatók meghatározó többségét.

(2) Az intézményekben egyedi megbízás alapján oktathatnak bármely felsőoktatási intézmény magántanárai, doktorai és doktorandusai is. Teológiai oktatók esetében az intézmények saját szabályzatuknak megfelelően döntenek.

8.§.

(1) Az intézményi tanács javaslata alapján a fenntartóval egyetértésben a Zsinat elnöksége terjeszti fel az egyetemi tanárt a köztársasági elnök, a főiskolai tanárt a miniszterelnök által történő kinevezésre.

(2) Az intézményi tanács javaslata alapján a fenntartóval egyetértésben a Zsinat elnöksége terjeszti fel az egyetem rektorát a köztársasági elnöknek megbízásra, a főiskolai főigazgatót a miniszterelnöknek megerősítésre.

(3) A teológiai tanárokat az intézményi tanács javaslata alapján a fenntartóval egyetértésben a Zsinat elnöksége nevezi ki, és terjeszti fel a köztársasági elnöknek, illetve a miniszterelnöknek állam által történő kinevezésre is.

9.§.

(1) Az egyetemi és főiskolai tanárok, valamint az egyetemi docensek kivételével egyetemi vagy főiskolai oktatói megbízást kaphat legfeljebb négy évi időtartamra kivételes esetben az az egyéb követelményeknek eleget tevő személy is, aki nem rendelkezik a felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott tudományos fokozattal.

(2) Az ilyen oktató *megbízatása* újabb négy évre abban az esetben hosszabbítható meg, ha az előírt tudományos fokozatot megszerezte, vagy annak megszerzésében bizonyíthatóan és jelentősen előre haladt.

VI. Fejezet

Munkáltatói jogkörök

10.§.

(1) Az egyetemi tanár és a főiskolai tanár tekintetében a munkáltatói jogkört – a kinevezés és felmentés kivételével – a felsőoktatási intézmény vezetője gyakorolja.

(2) Minden egyéb alkalmazási ügyet az intézmény szabályzataiban kell pontosan meghatározni.

VII. Fejezet

A hallgatók

11.§.

(1) A református felsőoktatási intézmény hallgatója az lehet, aki a felvételi követelményeknek megfelelt, vállalja az intézmény céljait, keresztyén szellemiségét, s felvétele esetén részt vesz az intézmény által meghatározott alapképzésben, szakirányú képzésben vagy tudományos továbbképzésben.

(2) Az intézmény a hallgatói jogviszonnyal kapcsolatban figyelembe veszi az állami és egyházi törvények felsőoktatásra vonatkozó előírásait, és érvényesíti a saját tanulmányi- és vizsgaszabályzatát.

12.§.

(1) A hallgató joga – a felsőoktatásról szóló törvényben megfogalmazottakon túlmenően – színvonalas oktatást kapni, a krisztusi szeretet jegyében egyéni gondoskodásban részesülni, az intézmény gyülekezeti és egyéb közösségi életében részt venni.

(2) A hallgató kötelessége a hallgatói fogadalom szellemében élni, a keresztyén örökség hagyományait, értékeit megismerni, megbecsülni.

(3) Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatában (továbbiakban SZMSZ) egyéb jogok és kötelességek is megfogalmazhatók.

VIII. Fejezet

Az alkalmazottak

13.§.

(1) Az intézménnyel munkaviszonyban álló nem oktató vagy kutató jogállású dolgozók (továbbiakban alkalmazottak) működnek közre az oktatási és kutatási tevékenységben. Feladatuk az intézmény zavartalan működése igazgatási, ügyviteli, gazdasági és műszaki feltételeinek biztosítása.

Az intézmény alkalmazottjára a vonatkozó állami jogszabályok és egyházi rendelkezések egyaránt érvényesek.

(2) Az intézmény nem oktató vagy kutató alkalmazottjának is – tekintet nélkül arra, hogy milyen felekezeti és milyen munkakörben dolgozik – tiszteletben kell tartania a törvényt és az intézmény szabályzatait.

A munkaszerződésben rögzíteni kell, hogy ezek megszegése *rendkívüli felmondási ok*.

Harmadik rész

A REFORMÁTUS FELSOROKTATÁSI
INTÉZMÉNYEK SZERVEZETE ÉS
MŰKÖDÉSE

IX. Fejezet

14.§.

(1) Az intézmények – a rájuk vonatkozó jogszabályokat és saját történeti örökségüket is figyelembe véve – szervezeti felépítésüket maguk alakítják ki úgy, hogy az alkalmas legyen az intézmény küldetésnyilatkozatában megfogalmazott célok elérésére, továbbá a fejlesztési tervek, a munkaprogramok, a tudományművelési feladatok és az ellenőrzési-értékelési rend megvalósítására.

(2) Figyelembe véve a képzés és tudományművelés tartalmi sajátosságait, az intézményi szervezeti egységeket az átjárhatóság biztosítása érdekében a magyar, valamint a nemzetközi felsőoktatás gyakorlata és szabályai szerint kell kialakítani.

(3) A felsőoktatási intézmény szervezetéről és működéséről az intézményi tanács szabályzatot alkot a felsőoktatásról szóló törvény, a Magyarországi Református Egyház Alkotmánya és e törvény ide vonatkozó útmutatásai szerint.

(4) Az intézmények kapcsolódhatnak felsőoktatási integrációkhoz, ezzel azonban nem szabad elveszteniük felekezeti elkötelezettségüket.

Negyedik rész

A REFORMÁTUS FELSOROKTATÁSI INTÉZMÉNYEK SZABÁLYZATAI

X. Fejezet

Szervezeti és Működési Szabályzat

15.§.

(1) Az SZMSZ-ben rögzíteni kell – az általános törvényi előírásokon túlmenően –, hogy az intézmény milyen módon kívánja biztosítani református egyházi jellegét.

(2) Rögzíteni kell továbbá szervezeti kapcsolatait a fenntartóval és a Zsinattal.

(3) Az SZMSZ-t az intézményi tanácsnak szükség szerint, de legalább három évenként felül kell vizsgálnia, és tájékoztatásul – a teológiák esetében jóváhagyásra – meg kell küldenie a fenntartónak.

XI. Fejezet

Felvételi szabályzat

16.§.

(1) A református felsőoktatási intézmények a rendeltetésüknek és képzési céljaiknak megfelelően – intézményi felvételi szabályzatuk szerint – fogadhatják és vehetik fel a jelentkezőket.

(2) Református lelkészképzést végző felsőoktatási intézményekbe felvehető az a református egyháztag, aki

- a lelkipásztori hivatás és általában az egyházi szolgálat végzésére elhivatást érez, s feddhetetlen keresztyén életfolytatását gyülekezete lelkipásztorának ajánló levelével igazolja,
- legalább két évnél korábban konfirmált,

(3) Református lelkészképzést végző felsőoktatási intézménybe rendkívüli hallgatóként lelkészi ajánlással felvehető nem lelkészi szolgálatra készülők is.

(4) Református felekezeti elkötelezettséget igénylő, nem lelkészképzést végző szakterületekre az a református egyháztag nyerhet felvételt, aki

- választott szakterületének hivatásszerűen való művelésére, általában az egyházi szolgálat végzésére elhivatást érez, és feddhetetlen keresztyén életfolytatását gyülekezete lelkipásztorának ajánló levelével igazolja,
- konfirmált.

(5) Lelkészképzésre rendkívüli vagy rendes hallgatónak – saját egyházának hozzájárulásával – más történelmi, illetve protestáns keresztyén felekezethez tartozók is felvehetőek.

XII. Fejezet

Tanulmányi és vizsgaszabályzat

17.§.

(1) A tanulmányi és vizsgaszabályzat a hallgatók tanulmányi és vizsgaügyeit, valamint az oktatók és vizsgabizottságok vizsgákkal kapcsolatos tevékenységét szabályozza. Ebben kifejezésre juttatja azt a keresztyén nevelési alapelvet, amely szerint tanár és tanítvány egymást Krisztusban testvérének tekinti, és egymást segítve, igényesen törekednek a lehető legjobb eredmény elérésére.

(2) Valamennyi református felsőoktatási intézmény elkészíti tanulmányi és vizsgaszabályzatát, s ezt a hallgatói önkormányzat, valamint az oktatók véleményének meghallgatása után az intézményi tanács szükség szerint módosítja.

(3) E szabályzat hatálya kiterjed a református felsőoktatási intézmény valamennyi hallgatójára és bármilyen jogviszony alapján alkalmazott vagy felkért oktatójára, a képzők és kutatóintézetek dolgozóira, külső vizsgabizottsági tagokra.

(4) A tanulmányi és vizsgaszabályzat a hallgatók jó előmenetelét és az intézményi rendet szolgálja. Részletes kidolgozásáért az intézményi tanács elnöke felelős. Figyelembe kell venni a hallgatók és oktatók jogait és kötelezségeit, s biztosítani szükséges – a törvényadta lehetőségeken belül – az intézmények közötti átjárhatóságot, illetve az átiratkozást.

E lehetőségekkel teológiai karokon nem református hallgatók csak saját egyházuk hozzájárulásával élhetnek.

(5) E szabályzatban kell rendelkezni a különböző vizsgák rendjéről, a kibocsátandó oklevelekről és a képesítés szintjéről, figyelemmel az intézmény küldetésnyilatkozatában megfogalmazott alapelvekre, feladatokra.

(6) Nem magyar állampolgárságú hallgatók esetében e szabályzatot a rájuk vonatkozó jogszabályok és nemzetközi megállapodások figyelembevételével kell alkalmazni.

(7) A tanulmányi és vizsgakötelezettséget tekintve a református felsőoktatási intézmény a vele hallgatói jogviszonyban álló személytől elvárja, hogy jogait csak akkor gyakorolja, ha a jogviszonyból származó kötelezettségeit is teljesítette.

(8) A református egyházban betöltendő különböző egyházi munkakörökre vonatkozó képesítési követelményeket a Zsinat külön szabályozza.

XIII. Fejezet

A hallgatói önkormányzat

18.§.

(1) A hallgatói önkormányzat az intézményi autonómia kifejeződése a hallgatók szintjén. A református felsőoktatási intézményekben elsősorban a közösségi szolgálat végzésére, másodrenden pedig az ifjúság jogainak felelős gyakorlására hivatott.

(2) A hallgatói önkormányzat – amely megvalósítható az ifjúsági gyülekezet keretében is – szervezetéről, működéséről és feladatköréről az intézmény tanácsa külön szabályzatban rendelkezik. Ebben ki kell térni a hallgatók önkormányzati jogaira, különösen is:

- a szabályozott választás alapján képviselők küldése az intézményi tanácsba,
- a) részvétel a felvételi ügyek intézésében és a felvételi vizsgákon,
- az önképzőköri létrehívása, működtetése,
- a hallgatótársak ügyeinek képviselete, egymás segítése tanulmányi és támogatási ügyekben,
- b) a karitatív tevékenység gyakorlása, figyelemmel a gyülekezetekben vagy más közösségekben végzendő szolgálatra.

XIV. Fejezet

Szabályzat a hallgatói támogatásról

19.§.

A református felsőoktatási intézmények a nappali tagozatra felvett és szabályszerűen beiratkozott hallgatókat az e célra kapott állami és egyéb forrásokból anyagi juttatásban részesítik, s ennek elveit, módját szabályzatban határozzák meg.

XV. Fejezet

Fegyelmi szabályzat

20.§.

(1) Fegyelmi vétség, ha a hallgató fogadalmát, vagy az intézmény valamely szabályzatát vétkezen megszegi.

(2) Fegyelmi megítélést kíván a hallgató olyan intézményen kívüli magatartása is, amely a hallgatói jogállással összeegyeztethetetlen, az intézmény jó hírnevét súlyosan sérti, vagy veszélyezteti.

21.§.

A fegyelmi büntetés fokozatait és a fegyelmi eljárás részletes szabályait, ideértve a mentesülés eseteit és a mentesítési eljárást, az intézményi fegyelmi bizottság megalakítását, a tárgyalás és a bizonyítás szabályait, a védelem és a nyilvánosság ügyét, az intézmény külön szabályzatban állapítja meg. Ennek ismeretét a hallgatónak a beiratkozáskor aláírásával kell igazolnia.

XVI. Fejezet

Szabályzat a tudományos kutatói tevékenységről

22.§.

(1) Az intézmény munkájának szerves része a tudományos kutatás, amelyet az intézmény oktatói, előadói hivatásszerűen végeznek. Kutatói feladatokkal az intézmény megbízhat más személyeket is. A kutatás feltételeit és módját az intézmény oktatói-kutatói követelményrendszere tartalmazza.

(2) A kutatásra mint tudományművelésre az intézmények önállóan vagy más intézményekkel közösen kutatóintézetet, kutatóközpontot vagy kutatócsoportot hozhatnak létre meghatározott céllal és programmal.

XVII. Fejezet

A doktori és a habilitációs szabályzat

23.§.

(1) Az egyetemi fokú intézmény doktori képzésre és doktori fokozat (PhD) odaítélésére azon tudományterületen, illetőleg tudományágban jogosult, amelyben arra való alkalmasságát az Országos Akkreditációs Bizottság állásfoglalásában elismerte. A teológiai doktori programok hitelesítését (akkreditálás) az Országos Akkreditációs Bizottság javaslataival összhangban kell rendezni.

(2) A doktori képzés és fokozatszerzés az Országos Akkreditációs Bizottság által elfogadott szabályzat szerint történhet.

(3) A doktori, valamint a habilitációs szabályzat az intézményi szabályzat-rendszer szerves része..

Ötödik rész

VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

XVIII. Fejezet

24. §.

E törvény kihirdetése napján lép hatályba.

Megállapította a Magyarországi Református Egyház 1991. február 27-én megnyílt X. Zsinatának 15. ülészsaka

Kelt Budapesten, 1995. november 28-án.

Dr. Bodnár Ákos s.k.	Dr. Hegedűs Loránt s.k.
egyházkerületi főgondnok	püspök
a Zsinat világi elnöke	a Zsinat lelkesi elnöke
Dr. Gaál Botond s.k.	Dr. Ritoók Pál s.k.
előadó	jegyző

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNYE

az 1998. évi I. törvénnyel módosított
1995. évi I. törvény,
egyeszerkesztve a végrehajtási utasításával

Ezért alkotta a Magyarországi Református Egyház
Zsinata a jelen törvényt.

BEVEZETÉS

I. A törvény szabályozási köre

A Magyarországi Református Egyház – Krisztus Urunk missziói parancsának engedelmeskedve, az évszázados gyakorlat folytatásaként, tagjai igényének megfelelően, a Magyar Köztársaság Alkotmánya és a Magyarországi Református Egyház Alkotmánya, továbbá a lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló hatályos törvények és egyéb jogszabályok alapján – közoktatási intézményeket tart fenn.

Működésük és rájuk vonatkozó egyházi szabályozás nem lehet ellentétes azokkal a jogszabályokkal, amelyek a fenntartótól függetlenül valamennyi magyarországi közoktatási intézményre vonatkoznak, ha azok nincsenek ellentétben a Szentírás parancsaival.

A református közoktatási intézményekben a nevelés és az oktatás – figyelemmel az állami (önkormányzati) iskolák követelményeire, továbbá a magyar református iskolák autonóm életéből és hagyományaiból következő művelődési anyagra – Istennek a teljes Szentírásban adott kijelentése, valamint a Második Helvét Hitvallásban és a Heidelbergi Kátében megfogalmazott hitelvek és a magyar kálvinizmus szellemében folyik.

A gyermek és adottságai Isten ajándéka. A nevelés alapvető színtere a család. A keresztelekor tett szülői és gyülekezeti fogadalom megvalósulásának egyik lehetséges helyszíne a református közoktatási intézmény, amely a gyermeket Krisztusban testvérnek fogadja el.

A Magyarországi Református Egyház által fenntartott és működtetett református közoktatási intézmények célja és feladata, hogy

- tanulóit művelt, jellemes keresztyén emberekké, az egyetemes emberi értékek tisztelőivé, a magyar haza és nemzet hűséges és áldozatkész, alkotó polgáraivá formálja, akik mindenkor készek az örökölt és a jelenkori kultúra valódi értékeit befogadni, gyarapítani és közvetíteni, továbbadni;
- református tanulóit egyházunk hitvalló tagjaivá,
- nem református tanulóit – vallásuk szabad gyakorlásának biztosítása mellett – saját felekezetük és a református egyház értékeinek megbecsülésére nevelje.

Mindezek megvalósítása egyházunk iskoláinak évszázadok során kialakult hitbeli örökségére és pedagógiai kultúrájára épül, és azt fejleszti tovább.

1.§. (1) E törvény szabályozási köre kiterjed a Magyarországi Református Egyház valamennyi jogi személyére, az általuk fenntartott közoktatási intézményekre (óvoda, alap- és középfokú iskola, internátus, több intézményt magában foglaló kollégium közoktatást végző intézményei, közös igazgatású intézmény, egyéb speciális oktatási-nevelési feladatokat ellátó intézmény, azok szolgáltató és igazgatási testülete, szervezete, egyháztársadalmi szervezet, a továbbiakban: intézmény), azok tisztségviselőire, alkalmazottaira és növendékeire.

(2) A Magyarországi Református Egyház felsőoktatási intézményeire vonatkozó rendelkezéseket, a hitoktatás tartalmi kérdéseit és a nem református intézmények református növendékeinek hitoktatását külön törvény szabályozza.

(3) E törvénnyel összhangban kell állnia az egyházi jogi személyek által ezen intézményekre megalkotott és megalkotandó valamennyi jogszabálynak, határozatnak és intézkedésnek.

II. Református közoktatási intézmény alapítása

2.§. (1) A református közoktatási intézmény az e törvényben meghatározott célok és feladatok ellátására létesített önálló jogi személy, amely egy vagy több egységből állhat.

(2) Az intézmény nevében szerepelnie kell a „református” szónak.

3.§. (1) Intézményt alapíthat, fenntarthat:

- a) a Magyarországi Református Egyház (a Zsinat),
- b) egyházkerület,
- c) egyházmegye,
- d) egyházközség,
- e) előzetes megállapodás alapján több egyházi jogi személy együttesen,
- f) egyházi testület által létrehozott alapítvány.

(2) Intézmény alapításával, szüneteltetésével, átvételével, alapító okiratának módosításával kapcsolatos határozatokhoz az alapító, fenntartó egyházi jogi személy illetékes testületének döntése szükséges.

4.§. A 3.§. (1) bekezdésének c-f pontjaiban felsorolt jogi személyek esetén intézmény alapításához, szüneteltetéséhez, alapító okiratának módosításához vagy más által alapított működő intézmény átvételéhez az egyházkerület elnökségének engedélye szükséges.

5.§. (1) Az intézmény alapítását kimondó határozat melléklete az alapító okirat.

Vhu. 1.§. A módosítást az alapító okirattal egységes szerkezetbe kell foglalni, s feltüntetendő a módosító határozat száma és kelte.

(2) Intézmény alapításához szükséges iratokat állami (önkormányzati) engedélyezés és nyilvántartásba vétel céljából az illetékes hatósághoz be kell nyújtani.

(3) A működés megkezdéséhez állami (önkormányzati) engedély is szükséges.

6.§. Az intézmény alapításának feltétele az is, hogy alapító okirata és pedagógiai programja tartalmazza az e törvényben megfogalmazott hitvallást és célokat, melléklete pedig azokat az okiratokat, amelyekből megállapítható, hogy a működés megkezdéséhez és a színvonalas nevelő-oktató munkához szükséges személyi, tárgyi és anyagi feltételek tartósan rendelkezésre állnak.

7.§. A nyilvántartásba vételt, illetve az engedély megadását vagy megtagadását jelenteni kell a felettes egyházi hatóságnak.

8.§. Az intézmény – alapító okirata aláírásának napjára visszamenő hatállyal – a nyilvántartásba vétellel jön létre.

9.§. Az alapító okiratban szereplő adatokban bekövetkezett változásokat 30 napon belül be kell jelenteni az engedélyező hatóságoknál.

10.§. Az intézmény más fenntartónak történő átadásához a Zsinat előzetes hozzájárulása szükséges.

11.§. Az ingatlan tulajdonjogának átruházására nem kerülhet sor, csak az intézmény működtetésének átengedésére, eredeti rendeltetésének megtartása mellett. Ez esetben szerződésbe kell foglalni a hitoktatás biztosítását és a református intézmény alkalmazottainak további foglalkoztatását.

III. A közoktatásügy szervezeti rendje

12.§. (1) A Zsinat szabályozza és felügyeli a Magyarországi Református Egyház valamennyi közoktatási intézményének szellemi és anyagi ügyeit, összehangolt működését, elkészítteti és jóváhagyja a Magyarországi Református Egyház közép- és hosszú távú nevelési-oktatási koncepcióját. Különösen ügyel arra, hogy e törvény és egyéb jogszabályok rendelkezéseit pontosan hajtsák végre.

(2) A Zsinat – mint a Magyarországi Református Egyház közoktatási intézményeinek legfelsőbb felügyeleti szerve – e tevékenységét elsősorban a Zsinati Iskolaügyi Szakbizottságán, valamint a Zsinati Iroda Iskolaügyi osztályán keresztül valósítja meg.

13.§. (1) A Szakbizottság a Zsinat javaslattevő, előkészítő szerve, mely segíti a Zsinat irányító és felügyeleti tevékenységét.

(2) A Zsinat útmutatásainak megfelelően elvi irányítást és felügyeletet gyakorol az egyházkerületek, egyházmegyék és egyházközségek illetékes iskolaügyi szerve felett.

(3) Javaslatot tesz a Zsinatnak törvényalkotásra, módosításra vagy intézkedés megtételére.

14.§. (1) Az Iskolaügyi osztály a Magyarországi Református Egyház közoktatási ügyeinek adminisztratív, koordináló, ügyintéző szerve.

(2) A Zsinat határozatait és intézkedéseit közvetíti az egyházkerületek iskolaügyi szervezetéhez. Az intézmények működéséhez szükséges adatokat, információkat összegyűjti és nyilvántartja.

(3) Kapcsolatot tart más egyházak, valamint állami- és társadalmi szervezetek illetékes szerveivel.

(4) Nyilvántartást vezet a Magyarországi Református Egyház valamennyi közoktatási intézményéről, felelősen kezeli azok adatbázisát.

(5) Vezetője titkárként a Szakbizottságnak tanácskozási jogú tagja.

15.§. Az egyházkerület közoktatási feladatait az Egyházkerületi Iskolaügyi Bizottság és iskolaügyi szervezet látja el.

16.§. (1) Az Egyházkerületi Iskolaügyi Bizottság az egyházkerület javaslattevő, előkészítő szerve, amely segíti az egyházkerület irányító és felügyeleti tevékenységét.

(2) A Zsinat és az egyházkerület útmutatásainak megfelelően elvi irányítást és felügyeletet gyakorol az egyházmegyék és az egyházközségek illetékes iskolaügyi szerve felett.

(3) Javaslatot tesz az egyházkerületnek szabályrendelet alkotására, módosítására vagy intézkedés megtételére.

17.§. (1) Az egyházkerületi iskolaügyi szervezet az egyházkerületi közgyűlés hozza létre és választja meg vezetőjét.

(2) A szervezet az egyházkerület közoktatási ügyeinek adminisztratív, koordináló és ügyintéző szerve.

(3) Az egyházkerületi iskolaügyi szervezet vezetője (tanácsos, főtanácsos) hivatalból tanácskozási jogú tagja a zsinati és az egyházkerületi iskolaügyi bizottságnak, elnöke nem lehet.

(4) Rendszeresen látogatja, segíti és felügyeli az egyházkerület területén működő intézményeket.

(5) A Zsinat és az egyházkerület határozatait és intézkedéseit valamint a Zsinat Iskolaügyi Szakbizottságának ajánlásait közvetíti az egyházmegyék elnökségéhez és az intézményekhez. Az egyházkerület területén lévő intézmények működéséhez szükséges adatokat, információkat összegyűjti és nyilvántartja.

(6) Az egyházkerület területén lévő intézményektől és fenntartóktól érkező adatokat, észrevételeket, javaslatokat továbbítja az illetékes egyházkerületi, zsinati bizottságokhoz, szervezetekhez.

18.§. Az egyházmegye közoktatási feladatainak a szervezéséért az Egyházmegyei Iskolaügyi Bizottság felel. A bizottság köteles a felsőbb iskolaügyi bizottságok és szervezetek, valamint a vele kapcsolatban lévő intézmények tevékenységét támogatni.

19.§. Az egyházközség közoktatási feladatainak a szervezéséért az egyházközség Iskolaügyi Bizottsága – vagy az egyházközség megbízottja – felel. A bizottság, illetve a megbízott köteles a felsőbb iskolaügyi bizottságok és szervezetek, valamint a vele kapcsolatban levő intézmények tevékenységét támogatni.

20.§. A Magyarországi Református Egyház az intézmények szakmai munkájának segítésére Református Pedagógiai Intézetet – a továbbiakban: Pedagógiai Intézet – alapít és működtet, amelynek feladatai a következők:

(1) az intézmények tartalmi munkáját segíti tantervek, tankönyvek, segédanyagok készíttetésével és véleményeztetésével,

(2) az Országos vizsgáztatási névjegyzék alapján Országos református vizsgáztatási névjegyzéket állít össze, amelyből évenként nyilvános sorsolás útján gondoskodik a vizsgaelnökök névsorának az illetékes egyházi hatósághoz való eljuttatásáról.

(3) Országos református szakértői névjegyzéket állít össze. Tanácsadó hálózatot hoz létre (iskola-vezetési, pedagógiai, szaktanári, jogi, pénzügyi-gazdasági) szakértőkből,

Vhu. 2.§. Bármely teljes jogú egyháztag, vagy egyházi jogi személy javaslatára a Pedagógiai Intézet kialakítja és bővítheti az Országos református vizsgáztatási névjegyzéket. Református közoktatási intézményekben vizsgáztatási feladatokat csak azok láthatnak el, akik szerepelnek a névjegyzékben, feltéve, hogy az állami szabályozók erre lehetőséget biztosítanak. A névjegyzékben szereplő személyek megbízatása 5 naptári évre szól. A megbízatás nem hosszabbítható meg abban az esetben, ha a vizsgáztató a felkérések ellenére nem vesz részt a munkában.

Az Országos református vizsgáztatói névjegyzékhez hasonló módon történik az Országos református szakértői névjegyzék létrehozása és bővítése. Ez esetben azonban nem feltétel az állami Országos szakértői névjegyzéken való szereplés, viszont meg kell felelni a 70.§. feltételeinek. A Pedagógiai Intézet támogatja a református szakértőknek az állami névjegyzékbe történő felkerülését.

Vhu. 3.§. (1) A Pedagógiai Intézet szakmai szolgáltató szervezet. Szaktanácsadói hálózatot tart fenn. A szaktanácsadói látogatásokat a kerületi iskolaügyi szervezettel egyeztetetten kell összeállítani, de kérhetik az intézmény vezetői, fenntartó testületei is.

(2) A szaktanácsadói jelentés egy-egy példányát meg kell küldeni az iskolaügyi szervezetnek, a fenntartónak és az intézmény vezetőjének.

(4) a nem református közoktatási intézményekben folyó hittanoktatást szakmailag segíti az egyházmegyei katechetikai előadók bevonásával,

(5) nevelési-oktatási szakvéleményeket, állásfoglalásokat készített,

(6) jegyzékeket készít az intézmények által választható pedagógiai módszerekről és tankönyvekről,

Vhu. 4.§. A református közoktatási intézmények által használható tankönyvekről a Pedagógiai Intézet minden évben pontos listát ad közre. A listára a Zsinat Iskolaügyi Szakbizottságának egyetértésével felvehető az a tankönyv, amelynek a használatát valamely intézmény kérte, s a Pedagógiai Intézet szaktanácsadói a használat jóváhagyását támogatják. A lista időszakonkénti felfrissítése (az elavult tankönyvek kiiktatása, újak kérelem nélküli felvétele) szintén a szaktanácsadók javaslatára történik. A választható pedagógiai módszerek jegyzékének kialakítása megegyezik a tankönyvlistáéval. A szaktanácsadók a tankönyv vagy módszer listára való felvételét csak akkor tagadhatják meg, ha azok a református keresztyén szellemiséggel ellentétesek.

(7) továbbképzési programokat, országos rendezvényeket szervez,

(8) koordinálja és összeállítja az országos, éves versenynaptárt és rendezvénynaptárt,

Vhu. 5.§. Az intézményvezetők által tervezett országos versenyek, továbbképzések és a Pedagógiai Intézet által szervezett rendezvények koordinálását elvégzi, és a végleges ütemtervet minden év szeptember 30-ig az intézményvezetőknek megküldi. Ütemterven kívüli országos rendezvény nem szervezhető.

(9) feltárja, elismeri és közkinccsé teszi a kiemelkedő pedagógiai teljesítményeket,

(10) feldolgozza és megismerteti a magyar református iskolák pedagógiai és kulturális hagyományait,

(11) segíti a határon túli magyar tannyelvű református intézmények tevékenységét,

(12) kapcsolatot tart a hazai és külföldi, egyházi és állami pedagógiai- és kutatóintézetekkel.

(13) Igazgatója tanácskozási jogú tagja a Zsinat Iskolaügyi Szakbizottságának.

A (2),(3),(6), és (7) bekezdésben meghatározottakat a Zsinat Iskolaügyi Szakbizottságával egyeztetetten végzi.

IV. A fenntartó jogai és kötelességei

21.§. A fenntartó

(1) dönt – az egyházalkotmányban és e törvényben meghatározott módon – közoktatási intézmény alapításáról, gazdálkodási jogköréről, átszervezéséről, tevékenységi körének módosításáról, szüneteltetéséről,

(2) biztosítja az e törvényben megfogalmazott hitelvek és célok megvalósításának feltételeit, segíti és ellenőrzi megvalósulásukat;

(3) biztosítja a Magyarországi Református Egyház által vállalt kötelezettségek végrehajtásához a személyi és tárgyi feltételeket;

(4) létrehozza jogainak és kötelezettségeinek gyakorlása, illetve végrehajtása érdekében az intézmény igazgatótanácsát, meghatározza annak feladatait és hatáskörét;

(5) jóváhagyja a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, szervezeti és működési szabályzatát, ellenjegyzí a kollektív szerződés tervezetét;

(6) megbízza, illetve kinevezi az intézmény vezetőjét, és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat;

(7) ha az intézményben a hit- és erkölcstan heti össz óraszámra eléri a kötelező tanári óraszámot, akkor köteles főállású vallásstanári, hitoktatói álláshe-lyet biztosítani juttatásokkal és kedvezményekkel együtt;

(8) értékeli (szakértők bevonásával) az intézmény pedagógiai programjában meghatározott feladatok végrehajtását, a pedagógiai, szakmai munka eredményességét;

Vhu. 6.§. A szakértő felkérése elsőrendben a Pedagógiai Intézet által összeállított szakértői névjegyzékben szereplők köréből történhet. Kivételt képez, ha a vizsgálandó területre református szakértő a listán nem szerepel.

(9) kérheti bármely döntése előtt saját illetékes egyházi iskolaügyi bizottsága, szervezete és a Pedagógiai Intézet véleményét is.

22.§. A fenntartó

(1) gondoskodik az intézmény működésének és fejlesztésének anyagi feltételeiről, különösképpen az alábbi források felhasználásával:

- állami, önkormányzati, fenntartói, gyülekezeti támogatások,
- szakképzési támogatások,
- vállalkozási bevételek,
- alapítványi- és magánadományok,
- pályázati nyeremények;

(2) jóváhagyja az intézmény költségvetését, valamint az adható kedvezmények és juttatások feltételeit;

Vhu. 7.§. Nem tartozik a fenntartó mérlegelési körébe az olyan kedvezmények és juttatások megadása és biztosítása, melyeket az állami jogszabályok kötelezően előírnak.

(3) ellenőrzi az intézmény működését, gazdálkodását, adatszolgáltatását;

(4) minden tőle telhető és elvárható módon biztosítja az intézményben foglalkoztatott vezetők,

pedagógusok, a nevelő-oktató munkát segítőket, illetve más munkavállalók részére mindazokat a jogszabályok által előírt munkafeltételeket, juttatásokat, kedvezményeket és jogvédelmet, amelyek a közalkalmazottakat illetik.

23.§. Közoktatásra, szakképzésre kapott anyagi juttatások és támogatások más célra nem fordíthatók.

Vhu. 8.§. A közoktatási kiegészítő támogatás fogadása a Magyarországi Református Egyház számláján történik. A kiegészítő támogatás intézményfenntartók szerinti felbontásáról – a Zsinati Tanács által évente az egyes jogcímkre meghatározott számítási arányok figyelembevételével – a január 1-jei és a szeptember 15-i létszámjelentések alapján a Zsinati Iroda Iskolaügyi Osztálya gondoskodik. A számla forgalmával kapcsolatos pénzügyi adminisztráció a Zsinati Iroda Pénzügyi Osztályának a feladata.

A Zsinati Iroda Iskolaügyi Osztály 3 banki napon belül gondoskodik a kiegészítő támogatásnak közvetlenül az intézményfenntartókhoz történő eljuttatásáról, s a havi utalásokról egyidejűleg elszámolást készít az egyházkerületi iskolaügyi szervezetek számára.

A kiegészítő támogatás éves felhasználásáról szóló jelentését a Zsinati Iroda Iskolaügyi Osztálya minden naptári év első ülésén a Zsinati Iskolaügyi Szakbizottsága elé terjeszti.

A közoktatási kiegészítő támogatás teljes összegét az intézményfenntartók kizárólag a közoktatási közfeladatok ellátására fordíthatják. A támogatás átutalásáról a fenntartó 3 banki napon belül gondoskodik.

A kiegészítő támogatás felhasználása során az egyes fenntartók differenciáltan juttathatják el a támogatás összegét az általuk fenntartott intézmények számára. (a ZS-105/1999.)

24.§. A fenntartó megtagadja

(1) a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyását, ha az nem felel meg az e törvényben megfogalmazottaknak is;

(2) a költségvetés jóváhagyását, a kollektív szerződés tervezetének ellenjegyzését, ha az jogszabályba ütközik, illetőleg ha olyan tételt tartalmaz, amelynek fedezete nem biztosított, vagy az a fenntartó céljával nem egyezik;

(3) a pedagógiai program jóváhagyását, ha az nem felel meg az e törvényben megfogalmazott pedagógiai elveknek, vagy ha nem tartalmazza mindazokat a feladatokat és elvárásokat, amelyeket a fenntartó előírt, és amelyeknek megvalósításához a feltételeket biztosította.

(4) A jóváhagyás megtagadásának indokolását az intézménnyel írásban kell közölni.

25.§. A fenntartó a pedagógiai program jóváhagyását megtagadhatja, ha az olyan többletfeladatokat tartalmaz, amelyekhez a személyi, tárgyi és gazdasági feltételeket nem tudja biztosítani, és nem lát lehetőséget egyéb forrásból sem azok biztosítására.

26.§. Az iskolai szabályzatokat, a költségvetést (költségvetéseket), a kollektív szerződés tervezetét vagy a pedagógiai programot, illetve azok módosítását jóváhagyottnak kell tekinteni, ha a fenntartó a benyújtástól számított 30 napon belül nem nyilatkozik.

V. Az intézmény működése

27.§. A református közoktatási intézmények törvény által nem szabályozott kérdésekben szakmailag önállóak.

28.§. (1) Az intézmény szervezetére, működésére, valamint belső- és külső kapcsolataira vonatkozó rendelkezéseket a szervezeti és működési szabályzat határozza meg, amelyet az igazgató készít el.

A szabályzatot – jogszabályokban meghatározott kérdésekben az iskolaszék egyetértésével, középfokú intézményekben a tanulókat közvetlenül érintő kérdésekben a diákönkormányzat véleményének figyelembevételével – a nevelőtestület fogadja el, és az igazgatótanács előterjesztése alapján a fenntartó hagyja jóvá.

Vhu. 9.§. A Szervezeti és Működési Szabályzatban is biztosítani kell a református szellemiség megjelenését, formai és tartalmi követelményeinek megfelelően.

(2) A tanulói jogok és köteleességek gyakorlásával, valamint az intézmény munkarendjével kapcsolatos rendelkezéseket a házirend állapítja meg, amelyet az igazgató előterjesztésére a nevelőtestület fogad el. Középfokú intézményekben a diákönkormányzatnak a házirenddel kapcsolatban egyetértési joga van.

29.§. Az intézmény alapító okiratát, működési engedélyét, pedagógiai programját és ezt a törvényt az intézmény valamennyi alkalmazottjával ismertetni kell, és minden – az intézménnyel kapcsolatban álló – érdeklődő számára hozzáférhetővé kell tenni.

30.§. Az intézmény a Magyarországi Református Egyház sajátos igényeit kielégítő és az állami előírásoknak is eleget tevő helyi tantervet készít, illetve átvesz.

31.§. Református közoktatási intézményben

(1) a hitoktatás az 1-12. évfolyam nappali tagozatán rendes tantárgyként, tanrendbe iktatottan – legalább heti 2 órában – kötelező;

(2) a magyar történelmi egyházak, illetve felekezetek a felekezetükhöz tartozó diákokat hitoktatásban részesíthetik (szükség esetén magántanulóként);

(3) a szülő írásbeli kérésére a tanuló a hit- és erkölcsan tantárgy helyett etika tantárgyat választhat (szükség esetén magántanulóként), amennyiben a településen – az adott iskolatípusban – csak református intézmény működik;

(4) a hit- és erkölcsan, illetve az etika osztályzat bekerül a bizonyítványba;

(5) a hit- és erkölcsan valamennyi középfokú református közoktatási intézményben kötelezően választható érettségi tantárgy;

(6) a konfirmációi előkészítés és vizsga tantervben meghatározott évfolyamokon történhet. A fogadalom az iskola székhelye vagy a lakóhely szerinti gyülekezetben tehető le.

32.§. Az intézmény – református szellemiségének biztosítása érdekében – áhítatot, bibliakört, egyházi ének tanítását, kántorképzést, gyülekezetlátogatást, szeretetszolgálatot stb. szervez, és támogatja a Magyarországi Református Egyház által elfogadott ifjúsági szervezetek működését.

33.§. A szabadon meghatározható tanítási szünetek, szünnapok, valamint a tanítás nélküli munkanapok rendjét és rendezvényeit a református egyházi ünnepekre figyelemmel kell az intézmény éves munkatervében rögzíteni.

34.§. (1) Az intézmény előkészítő foglalkozások, szintfelmérések alapján tájékozódhat az iránta érdeklődő tanulók képességeiről, továbbtanulásra való alkalmasságáról, hitbeli elkötelezettségéről, érdeklődési köréről, és ezekre is figyelemmel dönt a felvételekről.

(2) Meg kell őrizni intézményeink hagyományos nyitottságát, de felvételnél biztosítani kell a református tanulók meghatározó többségét.

(3) Református közoktatási intézménynek nem lehet tanulója az, aki e törvénnyel nem összeegyeztethető magatartást tanúsít, illetve olyan közösségnek a tagja, amely e törvénnyel nem összeegyeztethető nézeteket hirdet.

35.§. A református közoktatási intézmény nevelőtestületi tagjai és tanulói munkájuk, tanulmányaik megkezdése előtt fogadalmat tesznek. A fogadalomtétel időpontját és formáját a fenntartó egyetértésével az intézmény határozza meg.

36.§. (1) Az intézményvezető köteles valamennyi egyházi vagy állami részről kért adatszolgáltatás másolatát 8 napon belül a fenntartónak, az egyházkerület iskolaügyi szervezetének, valamint a Zsinat Iskolaügyi osztályának megküldeni.

(2) Állami jogszabályokban meghatározott adatokon kívüli adatszolgáltatáshoz a fenntartó és az illetékes egyházkerület engedélye szükséges.

37.§. (1) Az internátus működhet református kolégium önálló egységként, többcélú református oktatási intézmény részeként vagy önállóan is. Minden esetben – e törvény rendelkezései szerint – pedagógiai programot, szervezeti és működési szabályzatot, valamint házirendet készít.

(2) Tevékenysége a református egyház közösségi elveire, hagyományaira épül.

38.§. Az internátus feladata, hogy:

- az evangéliumi szeretet jegyében otthont nyújtson,
- biztosítsa a nyugodt tanulás feltételeit,
- biztosítsa a református szellemű nevelést,
- gondoskodik a tehetséggondozás és felzárkóz-

tatás mellett a speciális ismeretek megszerzésének lehetőségéről, valamint színvonalas szabadidős programokról,

- gondoskodják az egyéni és csoportos lelkigondozásról,
- tartson kapcsolatot a szülői házzal és a gyülekezetekkel.

VI. Jogok és kötelességek

39.§. A Magyarországi Református Egyház joga és kötelessége, hogy a magyar református gyermekek lehető legszélesebb köre számára nevelési-oktatási intézményeket alapítson, működtessen, és őrködjék az e törvényben foglaltak megvalósulásán.

40.§. A tanuló joga, hogy a krisztusi szeretet jegyében személyére szóló, színvonalas szellemi-lelki-testi gondozást kapjon, emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsák.

41.§. A tanuló kötelessége, hogy tiszteletben tartsa egyháza, hazája és iskolája törvényeit, hagyományait, ünnepeit, és mindenkor azokhoz méltóan viselkedjék; szorgalmasan tanuljon; rendszeresen részt vegyen az iskolai és a gyülekezeti istentiszteleti alkalmakon; óvja környezetét; tiszteletet, megbecsülést és felelősségérzetet tanúsítson egyháza, nemzete és hazája, szülei, nevelői, iskolatársai és az iskola valamennyi dolgozója iránt.

42.§. A szülőnek joga és kötelessége, hogy gyermeke színvonalas szellemi-lelki-testi gondozásában az intézménnyel együttműködjék, és abban részt vállaljon.

43.§. A pedagógus joga, hogy az intézmény pedagógiai programjának és ezen belül a helyi tantervnek a kidolgozásában vagy átvételében részt vegyen. Ennek keretei között, a Pedagógiai Intézet jegyzékéhez, az intézmény hagyományaihoz, nevelőtestületének és szakmai munkaközösségeinek döntéseihez igazodva megválassza a tankönyveket, taneszközöket, segédeszközöket és nevelési-tanítási módszereit; irányítsa, értékelje és minősítse a reá bízott növendékek munkáját; fejlessze tudását; gazdagítsa kapcsolatait; kifejtse véleményét; egyéni és munkahelyi gondjainak megoldásához testvéri segítséget kapjon; alkotó munkáját megbecsüljék.

44.§. A pedagógus kötelessége, hogy fogadalmához híven a lehető leghatékonyabban segítse a reá bízott növendékek szellemi-lelki-testi fejlődését, Istenhez hűséges, egyházával és hazájával szemben elkötelezett, tevékeny keresztyén életre jutását; tartsa meg a munkájával kapcsolatos fenntartói és intézményvezetői előírásokat, valamint intézménye tanulmányi- és munkarendjét; működjék együtt vezetőivel, munkatársaival és növendékei szüleivel; képezze magát szaktudományában, a neveléstudományban, szaktárgyai tanításának módszerta-

nában és mindazon területeken, amelyek segíthetik abban, hogy hatékonyabban munkálkodhassék az intézmény céljainak megvalósításáért.

45.§. Az e törvényben és az intézményekre érvényes egyéb jogszabályokban rögzített jogokon és kötelességeken túlmenően az intézmények szervezeti és működési szabályzatában, valamint házirendjében – az említett rendelkezésekkel és az intézmény hagyományaival összhangban – további jogok és kötelességek állapíthatók meg.

46.§. A Magyarországi Református Egyház által alapított, illetve az egyházzal szoros kapcsolatban álló egyháztársadalmi szervezeteknek iskolaügyekben véleményezési joga van.

VII. Az intézmény alkalmazottaira vonatkozó rendelkezések

47.§. Református közoktatási intézmény alkalmazottjára a vonatkozó állami és egyházi jogszabályok egyaránt érvényesek.

48.§. Az intézmény minden alkalmazottjának – tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik – figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését.

49.§. A rendszeresített pedagógus állások pályázat vagy meghívás útján tölthetők be

- főállású vagy részfoglalkozású, határozatlan idejű,
- főállású vagy részfoglalkozású, határozott idejű,
- óraadói

munkaviszonyban.

50.§. Pedagógus munkakörben elsősorban olyan református vagy evangélikus vallású egyháztagot kell alkalmazni, aki életével és munkájával vállalja az intézmény céljait, előírt végzettségű, és a munkakörével kapcsolatos feladatok ellátására alkalmas. Ilyen pályázó hiányában alkalmazható az egyéb követelményeknek eleget tevő más vallású pedagógus is, amennyiben vállalja az intézmény szellemiségét és értékrendjét.

51.§. Pedagógus és gazdasági vezető alkalmazásához és alkalmazásának megszüntetéséhez – óraadó kivételével – az igazgatótanács hozzájárulása szükséges, egyébként felette a munkáltatói jogokat az intézmény vezetője gyakorolja.

52.§. (1) A református közoktatási intézmény főállású vallástanára illetve hitoktatója a nevelőtestület teljes jogú tagja. Felette a munkáltatói jogokat az intézmény vezetője gyakorolja. Alkalmazásához és felmentéséhez az illetékes egyházi hatóság hozzájárulása szükséges.

(2) A vallástanárnak illetve hitoktátónak vallás-erkölcsi-hitéleti kérdésekben javaslattevő, vélemé-

nyezési joga és kötelessége van. Az igazgatóval együtt az ő felelőssége az intézmény magyar református szellemiségének biztosítása.

53.§. A pedagógus – hivatásának gyakorlása közben és magánéletében – egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát.

54.§. A kollektív illetve munkavállalói szerződésben, vagy az alkalmazottakkal kötött munkaszerződésben rögzíteni kell, hogy az intézmény alapító okiratában, pedagógiai programjában, vagy az e törvény 48., illetve az 53.§-ában foglaltak megszegése rendkívüli felmondási ok.

55.§. A református közoktatási intézményben az alkalmazottak illetménye nem lehet kevesebb, mint az azonos munkakörben dolgozó közalkalmazottaké.

VIII. Az intézmény vezetője

56.§. A közoktatási intézmény vezetője képviseli az intézményt. Jogkörét esetenként, vagy az ügyek meghatározott körében helyettesére, vagy az intézmény más alkalmazottjára átruházhatja.

57.§. (1) Az intézmény vezetőjét a fenntartó nevezi ki, illetőleg bízza meg nyilvános pályázat vagy meghívás alapján, a nevelőtestület meghallgatva, az igazgatótanács javaslatára.

Vhu. 10.§. Az intézmény vezetőinek kinevezése, megbízása előtt nevelőtestületi értekezletet kell tartani, melyen javaslatát a testület titkos szavazással hozza meg. A fenntartó lehetőleg vegye figyelembe a nevelőtestület véleményét.

(2) A kinevezés 5 tanévre szól. A ciklus lejártát megelőzően a nevelőtestületet meghallgatva, az igazgatótanács javaslatára a fenntartó megerősíti a kinevezést, vagy új pályázatot ír ki, illetve új meghívással él.

(3) Új kinevezés esetén a megbízás egy évre is szólhat.

58.§. A kinevezés feltételei:

- református vallás, konfirmáció, egyháztagság,
- az adott intézményre előírt legmagasabb pedagógiai végzettség,
- 8 éves szakmai gyakorlat,
- erkölcsös életvitel, rendezett magánélet,
- vezetésre való alkalmasság.

59.§. (1) Igazgatói megbízás legfeljebb egy tanévre adható és egyszer újítható meg.

(2) Igazgatói megbízás esetén el lehet tekinteni a 8 éves szakmai gyakorlat követelményétől.

Vhu. 11.§. Megbízásra akkor kerülhet sor, ha a pályázat kiírására még nem volt lehetőség, vagy ha nem áll rendelkezésre a kinevezés feltételeinek megfelelő pályázó.

60.§. Az igazgatói kinevezés vagy megbízás együtt jár az adott intézménybe főállású, határozatlan idejű pedagógusi kinevezéssel illetve megbízással.

61.§. Az igazgató jogai:

- tanácskozási joggal részt vehet a fenntartó testület intézményét érintő ülésein,
- dönt az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály vagy szerződés nem utal más hatáskörbe.

Vhu. 12.§. (1) A fenntartó írásban minden esetben meghívja az igazgatót, intézményvezetőt. Távolmaradásuk nem akadályozza az ülés megtartását.

(2) A közoktatási intézmény vezetőjét megilleti mindaz a munkajogi védelem, amely az intézmény többi pedagógusát.

62.§. Az igazgató az alkalmazottak foglalkoztatására, élet- és munkakörülményeire, valamint jutalmazására és fegyelmi ügyeire vonatkozó kérdések tekintetében jogkörét jogszabályban előírt egyeztetési kötelezettség megtartásával gyakorolja.

63.§. (1) Az igazgató köteles biztosítani, hogy az általa vezetett intézmény a Magyarországi Református Egyház Alkotmányának, törvényeinek megfelelően és erkölcsi értékeinek szellemében, a Magyar Köztársaság Alkotmánya és törvényei szerint működjék.

(2) Az igazgató felelősséggel tartozik továbbá:

- az e törvényben és az intézmény alapító okiratában meghatározott célok megvalósulásáért,
- az elfogadott pedagógiai program megvalósításáért, a pedagógiai tevékenység szakszerűségéért, színvonaláért, az intézmény nevelőmunkájáért,
- az intézmény rendjéért, vagyonának gondos kezeléséért,
- az intézmény költségvetésének elkészítéséért, az előírászerű, takarékos és célszerű gazdálkodásért,
- a pontos ügyvitelért,
- az iskola életében közreműködő valamennyi szervezettel való együttműködésért,
- az intézmény hazai és nemzetközi kapcsolataiért, különös tekintettel az egyházi és az iskolai kapcsolatokra.

64.§. Az igazgatóhelyetteseket, a tagintézmény-vezetőket, a tagozatvezetőket és a gyakorlati oktatás-vezetőt az igazgató bízza meg és menti fel az intézmény főállású, határozatlan időre kinevezett alkalmazottai közül, a nevelőtestület véleményének kikérése után, az igazgatótanács egyetértésével. Megbízásuk a következő igazgató munkába állásával megszűnik.

IX. A nevelőtestület

65. § (1) A nevelőtestület nevelési és oktatási kérdésekben az intézmény legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve.

(2) A nevelőtestület teljes jogú tagja – az óraadó tanárok kivételével – az intézmény valamennyi pedagógus munkakört betöltő alkalmazottja, valamint a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő, felsőfokú iskolai végzettségű, legalább félmunkaidejű alkalmazottja és a gazdasági vezető.

(3) Az intézmény nevelőtestületének a nevelési és oktatási kérdésekben, az intézmény működésével kapcsolatos ügyekben, valamint jogszabályokban meghatározott kérdésekben döntési, egyébként pedig véleményező és javaslattevő jogköre van.

X. Az igazgatótanács

66.§. (1) A fenntartó – érdekeinek érvényesítésére, valamint a fenntartói jogok és kötelesek szakaszerű gyakorlására – igazgatótanácsot hozhat létre, mely segíti az intézmény rendeltetésszerű működését, és gyakorolja a fenntartó által ráruházott jogokat.

(2) Ha az intézményben négynél több tanuló csoport vagy száznál több növendék van, az igazgatótanácsot létre kell hozni.

Vhu. 13.§. Ahol nem kötelező igazgatótanács létrehozása, a fenntartó ott is létrehozhat hasonló testületet igazgatótanácsi jogkörrel.

(3) A fenntartó közoktatási intézményei működtetésére kollégium esetében (óvoda, általános iskola, középiskola, internátus, konviktus és tangazdaság) közös igazgatótanácsot hoz létre. Ha a kollégiumhoz emellett más intézmények is tartoznak, az összes intézmény számára összevont igazgatótanács hozható létre.

67.§. (1) Az igazgatótanács működéséről a fenntartó gondoskodik.

Vhu. 14.§. Az igazgatótanács elnöke a fenntartóval és az intézményvezetővel az igazgatótanács üléseinek időpontjáról és napirendjéről előzetesen egyeztet.

(2) Az igazgatótanács tagjai tiszteletdíjban nem részesülhetnek, útiköltség-térítésre tarthatnak igényt.

68.§. (1) Az igazgatótanács tagjai:

a) hivatalból:

- a fenntartó testületének elnöksége,
- a fenntartó iskolaügyi szakértője (egyházkerületi (fő)tanácsos, egyházmegyei előadó, egyházközi iskolaügyi gondnok),
- az intézmény(ek) (fő)igazgatója,
- az intézmény (vezető) vallásánára illetve hitoktatója,
- az intézmény gazdasági vezetője,

b) választottként hat évre:

- a fenntartó által delegált 4-8 tag,
- önálló intézményenként a nevelőtestületek által delegált egy-egy tag.

(2) Az igazgatótanács összetételét úgy kell meghatározni, hogy biztosítva legyen a fenntartó szavazattöbbsége.

69.§. (1) Az igazgatótanács elnökét a fenntartó választja meg hat évre.

(2) Az igazgatótanács megalakulása után elkészíti ügyrendjét.

(3) Szükség szerint, de legalább negyedévenként ülésezik.

(4) Alkalmanként külső szakértőket kérhet fel.

(5) A fenntartónak beszámolási kötelezettséggel tartozik.

Vhu. 15.§. Az igazgatótanács évente két alkalommal köteles beszámolni a fenntartónak, iskolai eredményekről a tanév végét, gazdasági eredményekről a naptári év végét követő 60 napon belül.

XI. Közoktatási intézmény felügyelete és ellenőrzése

70.§. (1) A közoktatási intézmény szakmai ellenőrzésében az vehet részt, aki szerepel a Pedagógiai Intézet által vezetett Országos református szakértői névjegyzékben.

(2) Az Országos református szakértői névjegyzékbe felvehető pályázattal vagy meghívással öt évre (amely meghosszabbítható) az, aki

- feladatának ellátásához szükséges szakirányú felsőfokú végzettséggel és
- szakterületén szerzett tíz éves gyakorlattal rendelkezik,
- szakterületének elismert képviselője.

(3) A névjegyzékbe való felvételre javaslatot tehet bármelyik természetes személy vagy református egyházi jogi személy.

Vhu. 16.§. Hitoktatói szakértői listára elsősorban teológiai és pedagógiai végzettséggel rendelkező vehető fel, a Zsinati Katechetikai Szakbizottság véleményének figyelembevételével.

(4) A szakértők szakvéleményt adhatnak az intézményvezető vagy a fenntartó írásbeli kérésére. Amennyiben a fenntartó kér szakértői véleményt, erről egyidejűleg értesíti az intézmény vezetőjét.

Vhu. 17.§. Református közoktatási intézményben szakmai ellenőrzést az intézmény fenntartója, illetve a fenntartó felettes egyházi iskolaügyi szervezete is kezdeményezhet.

71.§. Az intézmény gazdálkodását a fenntartó számvizsgáló bizottsága ellenőrzi, melyet felülvizsgálhat a fenntartó felettes egyházi hatósága.

Vhu. 18.§. Gazdálkodási ellenőrzést évente legalább egyszer végezni kell.

72.§. A közoktatási intézmény általános (igazgatási, nevelési, valláserkölcsei stb.) felügyeletére jogosult a fenntartó az igazgatótanács útján, valamint a fenntartó felettes egyházi hatósága.

73.§. A szakmai, a gazdálkodási, valamint az általános ellenőrzés megállapításai alapján kizárólag a fenntartó jogosult intézkedésre az igazgatótanács illetve az igazgató útján.

XII. Vegyes rendelkezések

74.§. A közoktatási intézmények dolgozói érdekképviselői szervezetet hozhatnak létre, mely jo-

gosult munkavállalói (kollektív) szerződés megkötésére és jogszabályokban biztosított egyéb jogok gyakorlására.

75.§. (1) A szülők az intézményekben szülői tanácsot vagy szülői munkaközösséget hozhatnak létre.

(2) A szülői tanács (szülői munkaközösség) autonóm szervezet, működését és ügyrendjét maga határozza meg az intézmény pedagógiai programjának megfelelően.

(3) A szülői tanács (szülői munkaközösség) az intézmény működésével kapcsolatos kérdéseket megvitathatja, jogszabályokban meghatározott esetekben véleményezhet, az intézmény vezetőitől tájékoztatást kérhet és javaslatot tehet.

76.§. Az igazgató vagy a nevelőtestület döntése ellen az érintett személy vagy bármely érintett egyházi jogi személy az igazgatótanácshoz, az igazgatótanács döntése ellen a fenntartóhoz fellebbezhet.

77.§. Más fenntartótól átvett, terület-ellátási kötelezettségű, valamint kiépülő intézményben a Zsinat egyedi engedélyével meghatározott ideig és meghatározott mértékben el lehet térni e törvény előírásaitól.

XIII. Záró rendelkezések

78.§. Mindazokban a kérdésekben, amelyekről e törvény nem rendelkezik, a hatályos állami és egyházi jogszabályokat, valamint az egyház és az állam közötti megállapodásokat kell értelemszerűen alkalmazni.

79.§. A Zsinati Tanács e törvényhez 1998. június 30-ig végrehajtási utasítást készített.

80.§. E törvény 1998. július 15-én lép hatályba.

E törvényt megállapította a Magyarországi Református Egyház 1997. február 27-én megnyílt XI. Zsinatnak 4. ülészsaka.

Kelt Budapesten, 1998. február 4-én.

Vhu. 19.§. Jelen végrehajtási utasítás 1999. január 1-jével lép hatályba.

E törvény végrehajtási utasítását megállapította a Magyarországi Református Egyház 1997. február 27-én megnyílt XI. Zsinatnak 6. ülészsaka.

Kelt Budapesten, 1998. november 25-én.

Dr. Kálmán Attila s.k. egyházkerületi főgondnok
Dr. Bölcskei Gusztáv s.k. püspök
a Zsinat világi elnöke a Zsinat lelkési elnöke

Kiss László s.k. előadó
Dr. Ritoók Pál s.k. jegyző

A Zsinat ZS 124/2000. számú szabályrendelete a Református hittanoktatási kerettanterv tárgyában

A Magyarországi Református Egyház Zsinata a református hittanoktatás tartalmi szabályozása tekintetében jelen szabályrendeletében a következőket rendeli el:

Általános rendelkezések

1.§.

A szabályrendelet hatálya kiterjed

- a) a református közoktatási intézményekben
- b) a más fenntartású közoktatási intézményekben
- c) a református egyházközsegekben szervezett hittanoktatásra.

2.§.

(1) A helyi református hittanterv elkészítéséhez a református egyházközsegek és közoktatási intézmények e rendelet 1. számú mellékleteként kiadott kerettantervet alkalmazzák.

(2) A helyi tanterv elkészítésénél a középiskolai hittanoktatás esetében az e rendelet 2. számú mellékleteként kiadott érettségi vizsgakövetelményeket (a református hit- és erkölcsstan tárgyból) is alkalmazni kell.

(3) A helyi tantervek bevezetésének előfeltétele

- a) a református közoktatási intézmények esetében a Református Pedagógiai Intézet,
- b) a más fenntartású közoktatási intézmények és a református egyházközsegekben szervezett hittanoktatás esetében az egyházmegyei katechetikai előadó – e szabályrendelet érvényesülését igazoló – szakvéleménye.

(4) Az e szabályrendelet alapján készülő helyi tantervek életbe lépésének határideje az 1., 5. és 9. évfolyamon: 2001. szeptember 1.

A tanórai foglalkozások

3.§.

(1) Az előírt tananyag feldolgozása, tanulók részére történő közvetítése tanórai foglalkozás keretében folyik, mely

- a) minimum heti 2 óra a református közoktatási intézményekben
- b) minimum heti 1 óra a más fenntartású közoktatási intézményekben
- c) minimum heti 1 óra a református egyházközsegekben szervezett hittanoktatás keretében.

(2) A tanórai foglalkozások – iskolai hittanoktatás esetén is – a kötelező, valamint a kötelezően választható óraszámokon felüli szabadon választható órakeret terhére szervezhetőek.

A kerettantervtől való eltérés engedélyezése

4.§.

Összevont csoportok esetén a kerettanterv beosztásától el lehet térni, azzal a megkötéssel, hogy az 1-4., 5-8. és 9-12. évfolyam minimális követelményszintjét az adott időszak végére el kell sajátíttatni.

Vegyes rendelkezések

5.§.

(1) A Zsinat 1995. június 7-i határozatával életbe léptetett Országos hittanoktatási tanterv az e szabályrendelet alapján készülő helyi tantervek életbe lépésével hatályát veszti.

(2) A Zsinat elrendeli a Református hittanoktatási kerettanterv bevezetését elősegítő egyházmegyei és egyházkerületi továbbképzések – tanévenként legalább kétszeri – tartását, melyek megszervezéséért a katechetikai előadók felelnek. Ennek feltételeit az egyházmegye és az egyházkerületek biztosítják. A katechetikai előadóknak a Zsinat Katechetikai Szakbizottsága évenként két alkalommal országos továbbképzést szervez.

6.§.

A 2001/2002. tanévtől a református hittancsoportok létszámának jelentése, a haladás ütemének és a hiányzásoknak rögzítése, valamint – nem egyházi fenntartású intézmények esetén – a tanulók minősítése a Zsinat által elrendelt hivatalos nyomtatványokon történik. A nyomtatványok tervezésével a Zsinat megbízza a Katechetikai Szakbizottságot, kivitelezésével és terjesztésével pedig a Zsinati Iroda Iskolaügyi Osztályát.

7.§.

A Református hittanoktatási kerettanterv hatályba lépésétől református középiskolában felvételi eljárás keretében a tantervi minimális követelmények kérhetőek számon.

8.§.

E szabályrendelet a kihirdetésével lép hatályba.

Budapest, 2000. május 5.

Dr. Kálmán Attila s.k.   **Dr. Bölcskei Gusztáv s.k.**
a MRE Zsinatának   a MRE Zsinatának
világi elnöke   lelkészi elnöke

A Zsinat Elnökségének 269-1999. számú határozata az 1999/LXVIII. törvény (a Köznevelésről szóló 1993/LXXIX. tv. módosításáról)

végrehajtásának tárgyában

A Zsinat Elnöksége a Köznevelési törvény (1993/LXXIX. tv.) módosításának végrehajtásával összefüggésben elrendeli, hogy a Köznevelési törvény 81.§. (13), a 118.§. (9) és a 129.§. (3) bekezdéseiben meghatározott, a nyilatkozattételre jogosult szerv (a Magyarországi Református Egyház esetében a Zsinat Elnöksége) álláspontjának kialakítása érdekében, az intézményfenntartók – az egyházkerületi iskolaügyi szervezetek támogató véleményének beszerzése után – terjesszék fel kérésüket a Zsinati Iroda Iskolaügyi Osztályára. Mielőtt az Iskolaügyi Osztály a Zsinat Elnöksége elé terjeszti az intézményfenntartók kérését, köteles meggyőződni az intézmény működésének (jogi, gazdasági, pedagógiai stb.) feltételeiről.

Indoklás:

Az egyház alkotmányáról és kormányzatáról szóló 1994. évi II. törvény 149.§. (2) bekezdésében foglaltak szerint „A Zsinat Elnöksége képviselői jogkörében eljár az állam illetékes szerveinél. Kinyilvánítja az egyház állásfoglalását, az egyházat érintő törvényalkotási kérésekben és gondoskodik az egyházat érintő állami törvények végrehajtásáról”.

Budapest, 1999. június 28.

Dr. Kálmán Attila s.k.   **Dr. Bölcskei Gusztáv s.k.**
egyházkerületi főgondnok,   püspök,
a Zsinat világi elnöke   a Zsinat lelkészi elnöke

A Magyarországi Református Egyház iskoláinak küldetésnyilatkozata

Jézus Krisztus missziói parancsa: „... tegyetek tanítványokká minden népeket...” (Máté 28,19) nem csupán az Egyháznak szól, hanem a családnak és az iskolának is. A református iskola jó lehetőség arra, hogy segítse a szülőket és a gyülekezeteket abban, hogy valóra válthassák a gyermek kereszttelésekor tett ígéretüket, amely szerint úgy nevelik és neveltetik őt, „hogy ha majd felnő, a konfirmáció alkalmával ő maga önként tegyen vallást a Szentháromság Istenbe vetett hitéről a gyülekezet előtt”.

A református iskola keresztyén közösség. Olyan hitvalló (lehetőleg református) pedagógusokat feltételez, akik hivatásukat Istentől kapott küldetésnek

tekintik. Életpéldájukkal, minden megnyilvánulással keresztyénné, krisztusi emberré kívánják nevelni a tanítványait.

A Magyarországi Református Egyház református vallású diákjaiból öntudatos magyar reformátusokat kíván nevelni iskoláiban.

Reformátusokat, tehát olyan keresztyéneket, akik

- életének zsinórmértéke a Szentírás; elfogadják ősi hitvallásainkat, a Heidelbergi kátét és a II. Helvét hitvallást,
- tudják, hogy Isten választotta ki őket, s ha Tőle kérnek segítséget, a Lélek alkalmassá teszi őket feladataik elvégzésére.

Magyar reformátusokat, azaz olyan kálvinistákat, akik

- a magyar kultúrát – elsősorban rendkívül gazdag anyanyelvünket és népi kultúránkat – megbecsülik, azt tisztán megőrizni, gazdagítani és továbbadni kívánják,
- ismerik és szeretik hazájukat, az itt élők és a határainkon kívülre szorult magyarok múltját, jelenét, értékeit; szívesen vallják magukat magyarnak, s családjukért, egyházukért, hazájukért áldozatokra készek.

Öntudatos magyar reformátusokat, azaz olyan magyar reformátusokat, akik

- tudják, hogy Kiben és miért hisznek,
- képesek önállóan, logikusan gondolkodni, cselekedni,
- törekednek önmaguk és környezetük megismerésére, megóvására;
- jellemük, erkölcsi ítélőképességük és ízlésük fejlesztésével a jó és a rossz, az igaz és a hamis, a szép és a rút egyre biztosabb megkülönböztetésére;
- a valódi értékek felismerésére és tisztelésére;
- a különböző tudományterületeken és művészetekben alapos ismeretek megszerzésére;
- testi-lelki-szellemi harmóniában történő életvitelre;
- embertársaik segítségére;
- a hit ajándékának elfogadásához szükséges ismeretek, élmények, tapasztalatok megszerzésére;
- felelős helytállásra.

A református iskola úgy tudja elérni fenti nevelési céljait, hogy

- megismerteti növendékeit a Biblia igazságaival és az egyháztörténet máig érvényes tanulságaival;
- a hiteles krisztuskövetés vonzó személyes példáját nevelői által is a tanulók elé állítja;
- hitéletének közösségi alkalmi révén a gyülekezeti életben való felelős részvétellel indít;
- növendékeiben felkelti a tudásvágyat, és megalapozza a magas szintű önművelés igényét;
- növendékeit a tudományok segítségével rávezeti a teremtetett világ megismerésének és megőrzésének fontosságára;

- a kultúra időtálló értékeinek közvetítése által fogékonnyá teszi őket a szépre;
- a reál és humán tudás átadásával kifejleszti bennük a józan, kritikus és önálló gondolkodás és a felelős cselekvés képességét;
- gondosan ápolja az anyanyelvet és a magyar nemzeti hagyományokat;
- megérteti tanítványaival, hogy a világ megismeréséhez elsősorban saját nyelvükön, kultúrájukon keresztül vezet az út;
- rendszerességével és következetességével a személyes és társadalmi szintű kötelességtudat és áldozatvállalás mintáját állítja növendékei elé.

A Magyarországi Református Egyház iskoláiban a nem református vallású diákjait öntudatos magyar keresztyénekké kívánja nevelni. Lehetővé teszi számukra saját vallásuk-felekezeti hitvallásainak megismerését, ugyanakkor elvárja tőlük a református értékek ismeretét és tisztelését.

A fenti célok elérése érdekében a Magyarországi Református Egyház iskoláinak az a feladata, hogy imádsággal, igényes nevelő-oktató munkával, a magyar református iskolák hagyományainak, a keresztyén közösség nevelőerejének, a legfejlettebb tudományos és technikai eredményeknek-eszközöknek, valamint a családokkal és a gyülekezetekkel kiépített gyümölcsöző kapcsolatoknak a felhasználásával a lehető legtöbbet tegye meg azért, hogy minden növendéke fel tudja mutatni azokat a képességeit, amelyeket csak ő maga kapott a Teremtőtől.

Zsinati Határozat a kiemelkedő munkát végző református pedagógusok kitüntetése tárgyában

A Zsinat a kiemelkedő szakmai munkát végző református pedagógusok szolgálatának elismeréseként Makkai Sándor és Imre Sándor díjat alapít.

I.

„A református nevelési eszmények átültetéséért a mindennapi pedagógiai gyakorlatba” tevékenység körében elévülhetetlen érdemeket szerzett magyarországi és határon túli pedagógusok részére a Magyarországi Református Egyház Zsinata „Makkai Sándor-díj”-at alapít.

1. A díj adományozásának feltételei.

- több éves óvónői, tanítói vagy tanári tevékenység magyar református közoktatási intézményben,

- kiemelkedő szakmai munka,
- példamutató emberi-hitbeli magatartás.

2. Az oktatási intézmény vezetősége az arra méltónak tartott pedagógust kitüntetésre felterjeszti az illetékes Igazgatótanácshoz. A felterjesztés az egyházkerület iskolaügyi (fő)tanácsosa – véleményének csatolásával – továbbítja a Zsinati Iroda Iskolaügyi Osztályához, amely azt a Zsinat Iskolaügyi Bizottsága elé terjeszti. Az Iskolaügyi Bizottság a végleges javaslatot a Zsinat Elnökségi Tanácsához továbbítja jóváhagyásra.

3. Az ajánlások beküldési határideje: május 1.

4. A kitüntetett „Makkai Sándor-díj” oklevelet és 50.000.- Ft. nettó pénzdíjat kap. (Az összeg értékáltsága évente felülvizsgálandó.)

5. Az oklevél kézzel merített papír, bársony tokban. Az oklevél címlapján a Magyarországi Református Egyház címere, alatta fejcímként „Makkai Sándor-díj” felirat olvasható.

6. A díj évente három pedagógusnak adományozható, akik közül egynek mindig határon túli pedagógusnak kell lennie.

7. A díjjal jutalmazottak névsorát – valamint a küldő intézmények nevét – a „Református Egyház” c. hivatalos lapban kell közzé tenni.

8. A díjat először 1998-ban, majd évente egy alkalommal az országos református tanévnyitón a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi vagy világi elnöke adja át a díjazottaknak.

II.

A „református iskolaügyért végzett áldozatos munkáért” a Magyarországi Református Egyház Zsinata „Imre Sándor-díj”-at alapít.

A díj adományozásának feltételei:

- több éves iskolavezetési vagy a református oktatásügyért más területen folytatott, kiemelkedő szakmai tevékenység,
- példamutató emberi-hitbeli magatartás.

Az oktatási intézmény vezetősége az arra méltónak tartott pedagógust kitüntetésre felterjeszti az illetékes Igazgatótanácshoz. A felterjesztést az egyházkerület iskolaügyi (fő)tanácsosa – véleményének csatolásával – továbbítja a Zsinati Iroda Iskolaügyi Osztályához, amely azt a Zsinat Iskolaügyi Bizottsága elé terjeszti. Az Iskolaügyi Bizottság a végleges javaslatot a Zsinat Elnökségi Tanácsához továbbítja jóváhagyásra.

Az ajánlások beküldési határideje: május 1.

A kitüntetett „Imre Sándor-díj” oklevelet és 100.000.- Ft nettó pénzdíjat kap. (Az összeg értékáltsága évente felülvizsgálandó.)

Az oklevél kézzel merített papír, bársony tokban. Az oklevél címlapján a Magyarországi Református Egyház címere, alatta fejcímként „Imre Sándor-díj” felirat olvasható.

A díj évente egy pedagógusnak adományozható.

A díjjal jutalmazott pedagógus nevét – valamint a küldő intézmény nevét – a „Református Egyház” c. hivatalos lapban kell közzé tenni.

A díjat először 1998-ban, majd évente egy alkalommal az Országos Protestáns Napok záró rendezvényén a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi vagy világi elnöke adja át a díjazottaknak. (Zs-14/1997.)

Budapest, 1997. november 19.

Dr. Kálmán Attila s.k.

egyházkerületi
főgondnok,
világi elnök

Dr. Bölskei Gusztáv s.k.

püspök
lelkészi elnök

Kimutatás

a hitoktatási csoportok és résztvevő tanulók számáról egyházmegyenkénti megoszlásban a 2000/2001-es tanévben

Csoportok száma Tanulók száma

DUNAMELLÉK

Baranya	327	2259
Bács-Kiskunság	567	5296
Budapest-Dél	388	3000
Budapest-Észak	525	4097
Délpest	707	6699
Északpest	538	4798
Tolna	234	1818
Vértesalja	295	2750
Összesen:	3581	30717

DUNÁNTÚL

Mezőföld	215	2385
Őrség	127	774
Pápa	303	2441
Somogy	303	2517
Tata	291	2555
Veszprém	212	1568
Összesen:	1451	12240

TISZÁNINNEN

Abaúj	300	3074
Borsod	836	11340
Egervölgy	206	1845
Zemplén	380	4528
Összesen:	1722	20787

TISZÁNTÚL

Békés	431	4356
Bihar	227	2640
Csongrád	265	2931
Debrecen	487	6171
Hajdúvidék	403	4077
Nagykunság	324	4418
Nyírség	814	7486
Szabolcs-Bereg	708	10635
Szatmár	628	7927
Összesen:	4287	50641
Mindösszesen:	11041	114385

A Magyarországi Református Egyház Pedagógiai Intézete Alapító Okiratának módosítása*

A Magyarországi Református Egyház XI. Zsinata 1998. június 3-i határozatával módosítja a Zsinat 1994. szeptember 27-én kelt 730. sz. határozatát, melynek alapján az 1995. június 7-i keltezésű Alapító Okirat készült.

I.

A Magyarországi Református Egyház Zsinata 1994.730. számú határozatával országos hatáskörű közoktatási intézményt alapít az óvodában, alsó és középfokú iskoláiban folyó pedagógiai munka segítésére.

Az intézmény neve:

Magyarországi Református Egyház
Pedagógiai Intézete
röviden: Református Pedagógiai Intézet
hivatalos rövidítésben: RPI

Az intézet székhelye:

1146 Budapest, Abonyi u. 21. III/301-304.

Az intézet pecsétje:

Református Pedagógiai Intézet
1146 Budapest, Abonyi u. 21.
(középen a bárányos embléma)

II.

A Református Pedagógiai Intézet a Magyarországi Református Egyházon belül működő önálló jogi személy, fenntartója a Magyarországi Református Egyház Zsinata.

Az intézet élén igazgató áll, akit a Zsinat döntése nyomán a Zsinat elnöksége nevez ki. Az intézet szervezeti és működési szabályzatát a Zsinat elnöksége hagyja jóvá. Az intézet tanéves munkaterv alapján dolgozik. Együttműködik a Zsinat Iskolaügyi Szakbizottságával, a Zsinat Katechetikai Szakbizottságával, valamint a Zsinati Iroda Iskolaügyi Osztályával és az egyházkerületek iskolaügyi szervezeteivel.

III.

Az intézet feladatai:

(1) az intézmények tartalmi munkáját segíti tantervek, tankönyvek, segédanyagok készíttetésével és véleményeztetésével,

(2) az Országos vizsgáztatási névjegyzék alapján Országos református vizsgáztatási névjegyzéket állít össze, amelyből évenként nyilvános sorsolás útján gondoskodik a vizsgaelnökök névsorának az illetékes egyházi hatósághoz való eljuttatásáról,

(3) Országos református szakértői névjegyzéket állít össze. Tanácsadó hálózatot hoz létre (iskola-vezetési, pedagógiai, szaktanári, jogi, pénzügyi-gazdasági) szakértőkből,

(4) a nem református közoktatási intézményekben folyó hittanoktatást szakmailag segíti az egyházmegyei katechetikai előadók bevonásával,

(5) nevelési-oktatási szakvéleményeket, állásfoglalásokat készített,

(6) jegyzékeket készít az intézmények által választható pedagógiai módszerekről és tankönyvekről,

(7) továbbképzési programokat, országos rendezvényeket szervez,

(8) koordinálja és összeállítja az országos, éves versenynaptárt és rendezvénynaptárt,

(9) feltárja, elismeri és közkinccsé teszi a kiemelkedő pedagógiai teljesítményeket,

(10) feldolgozza és megismerteti a magyar református iskolák pedagógiai és kulturális hagyományait,

(11) segíti a határon túli magyar tannyelvű református intézmények tevékenységét,

(12) kapcsolatot tart a hazai és külföldi, egyházi és állami pedagógiai és kutatóintézetekkel.

(13) Igazgatója tanácskozási jogú tagja a Zsinat Iskolaügyi Szakbizottságának.

A (2), (3), (6), és (7) bekezdésben meghatározottakat a Zsinat Iskolaügyi Szakbizottságával egyeztetetten végzi. (Református Közoktatási Törvény 20.§.)

IV.

Az intézet működésének gazdasági meghatározói:

Az intézet önálló költségvetési szervként működik.

Pénzügyi alapja: a Magyarországi Református Egyház Zsinatának e célra biztosított támogatása, továbbá bel- és külföldi támogatások, pályázati lehetőségek.

Az intézet vagyona (bútorzat, irodai és oktatási eszközök, könyvek stb.) a Magyarországi Református Egyház elkülönítetten kezelt tulajdona. Az intézet vállalkozói tevékenységet nem folytat, szolgáltatásai nonprofit jellegűek.

Az intézet gazdálkodását az érvényes állami és egyházi törvények alapján kell bonyolítani. A gazdálkodás rendjéért és törvényességéért a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott személy a felelős.

V.

A Magyarországi Református Egyház Pedagógiai Intézete Alapító Okiratának módosítását a Magyarországi Református Egyház Zsinata 1998. június 3-i határozatával jóváhagyta.

Dr. Kálmán Attila
a Zsinat világi elnöke

Dr. Bölcskei Gusztáv
a Zsinat lelkészi elnöke

*Az eredetivel egybeszerkesztett változat

Református Pedagógiai (tanácsadó, fejlesztő és gondozó, tanulási nehézségeket kezelő, integrációs) Szakszolgálat Alapító Okirata

A Magyarországi Református Egyház Zsinata (1146 Budapest, Abonyi u. 21.) mint alapító, az egyházakról szóló 1990. évi IV. Törvény 17.§. (1) bekezdésében, továbbá a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 37.§-ának (5) bekezdésében és a Magyarországi Református Egyház közoktatásról szóló 1995. évi I. Törvényében foglaltak alapján a Magyarországi Református Egyház Zsinatának 2000. május 5-én kelt ZS 117/2000. számú határozatával a szakszolgálatot a következők szerint alapítja meg:

1. Az intézmény neve

Magyarországi Református Egyház Pedagógiai (tanácsadó, fejlesztő és gondozó, tanulási nehézségeket kezelő, integrációs) Szakszolgálat
(röviden: *Református Pedagógiai Szakszolgálat, RPSZ*)

2. Székhelye: 6400 KISKUNHALAS, Szilády Áron u. 2.

3. Az intézmény típusa: pedagógiai szakszolgálat.

4. Az intézmény alaptevékenysége és célja: a Magyarországi Református Egyház hitelveinek és hagyományainak szellemében,

- szakmai és pedagógiai segítséget nyújtson a hozzá forduló érzékszervi-, mozgás-, értelmi-, és halmozottan sérült gyermekek fejlesztéséhez, neveléséhez és oktatásához,
- az őket nevelő szülők, pedagógusok szaktanáccsal és információval való ellátásához,
- a sérült emberek társadalmi integrációjához,
- ezen belül kiemelten biztosítsa a MRE közoktatási intézményeiben nevelkedő és tanuló gyermekek várható vagy létező tanulási nehézségeinek kezelését, szüleiknek, és az őket nevelő és oktató pedagógusoknak a szaktanácsadást és a megfelelő információkat.

5. Az intézmény országos szakszolgálati feladatokat lát el a református közoktatási intézmények tekintetében.

6. Az intézmény alapítója, fenntartója és felügyeleti szerve: a Magyarországi Református Egyház Zsinata. Az alapító a fenntartói irányítást a 7 tagú Igazgatótanácsra keresztül látja el.

7. Az intézmény vezetőjét Magyarországi Református Egyház Zsinata nevezi ki, illetőleg bízza meg nyilvános pályázat vagy meghívás alapján. A megbízás, illetve kinevezés előkészítése az Igazgatótanács feladata. A pályázati eljárással kapcsolatos feladatokat az Igazgatótanács elnöke látja el.

8. Az intézmény gazdálkodási szempontból önálló költségvetésű szerv.

9. A feladatok ellátásához rendelkezésére állnak a székhelyén lévő 2243 hrsz. alatt található, 2.637 m² területű ingatlanon fekvő, a volt Református Polgári Leányiskola épületében található, leltár szerint nyilvántartott helyiségek, továbbá a leltár szerint nyilvántartott eszközök. Az intézmény rendelkezésére álló vagyontárgyakat a nevelő oktató feladatainak ellátásához szabadon használhatja.

10. Az intézmény a rendelkezésére álló ingatlant nem jogosult elidegeníteni, bérbe adni, illetőleg biztosítékként felhasználni.

11. Az intézmény a közoktatási törvényben foglaltak alapján önálló jogi személy. Vagyonával, költségvetésével ezen rendelkezés keretein belül önállóan gazdálkodik. Az intézmény vezetője az igazgatótanáccsal együttműködve gyakorolja az alkalmazotti szabályzatban, SZMSZ-ben és az erre vonatkozó jogszabályokban foglaltak szerint a munkáltatói jogokat.

Budapest, 2000. május 5.

Dr. Kálmán Attila s.k.   **Dr. Bölcskei Gusztáv s.k.**
a MRE Zsinatának   a MRE Zsinatának
világi elnöke   lelkészi elnöke

REFORMÁTUS TEHETSÉGGONDOZÓ ALAPÍTVÁNY

(módosításokkal egységes szerkezetben)

ALAPÍTÓ OKIRAT

Református Egyházunk és hazánk jövője szempontjából meghatározó jelentőségű közoktatási és felsőoktatási intézményeink tehetséges növendékeinek felkarolása. E tevékenység felöleli a kiemelkedő képességű gyermekek és ifjak felkutatását, a hátrányos helyzetűek támogatását, valamint az oktatási intézményen belüli és kívüli tehetséggondozását. Egyházi iskoláink, kollégiumaink múltjában ennek mély gyökerei vannak. Ahhoz azonban, hogy református oktatási intézményeink ennek az egyedülállóan fontos nevelési-oktatási feladatuknak eleget tudjanak tenni, meg kell teremteni a szakmai és anyagi támogatás kereteit.

E célból a Magyarországi Református Egyház – figyelemmel a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. tv. rendelkezéseire – létrehozta a Református Tehetséggondozó Alapítványt.

1. **Az Alapítvány neve:** Református Tehetséggondozó Alapítvány
2. **Az Alapítvány alapítója:** a Magyarországi Református Egyház
3. **Az Alapítvány székhelye:** 1146 Budapest, Abonyi utca 21.
4. **Az Alapítvány jogállása:** Az Alapítvány önálló jogi személy.
5. **Az Alapítvány létrejötte:** Az Alapítvány a Fővárosi Bíróság nyilvántartásba vételével jön létre.
6. **Az Alapítvány időtartama:** Az Alapítvány határozatlan időtartamra létesül.
7. **Az Alapítvány célja:** A református tehetséggondozás támogatása, amelynek jogi alapja a Magyar Köztársaság Alkotmánya, közoktatási és felsőoktatási törvénye által biztosított szabad vallásgyakorlás, a művelődéshez való jog és a közművelődés biztosítása, valamint a Magyarországi Református Egyház törvényei és zsinati határozatai.
8. **Az Alapítvány tevékenysége:**
  - tehetséggondozási programok és munkatervek készítése,
  - tehetséges diákok felkutatása a református gyülekezetekben, iskolákban és felsőoktatási intézményekben,

- a hátrányos helyzetű tehetséges diákok támogatása pályázatok útján,
- nevelés és oktatás, képességfejlesztés, tehetségfejlesztés, ismeretterjesztés, (1997. évi CLVI. tv. 26.§. 4. pont)
- a református oktatási intézményekből kikerülő tehetséges fiatalok sorsának figyelemmel kísérése,
- a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység: a határon túli magyar református oktatási intézmények tehetséges növendékeinek támogatása pályázatok útján (1997. évi CLVI. tv. 26.§. 13. pont),
- tehetséggondozó táborok, rendezvények támogatása,
- a református tehetséggondozás területét felölelő írások, publikációk megjelenésének támogatása.

Az Alapítvány tevékenységét a Református Pedagógiai Intézettel egyeztetve fejti ki.

Az Alapítvány esetleges vállalkozási tevékenységet csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végez. Gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt kizárólag tevékenységeire fordítja.

9. Az Alapítvány jellege:

Az Alapítvány nyílt, amelyhez bármely belföldi és külföldi természetes és jogi személy egyaránt csatlakozhat.

10. Az Alapítvány vagyona:

11. Az alapításkor az alapító által az Alapítvány céljára rendelt alaptőke 1.000.000,- azaz egy-millió forint.

11.1. Bármely jogi vagy természetes személynek az Alapítvány létrejötte után befolyó adománya

11.2. Az Alapítvány a fenti vagyont saját elkülönített számláján kezeli.

12. Az alapítványi vagyon felhasználása:

11.1. Az Alapítvány tevékenységét a következőképpen finanszírozza:

- az Alapítvány vagyonának hozadékból,
- a továbbiakban érkező adományokból (amelyek vissza nem vonhatók)
- az induláskor, szükség esetén, az alaptőke egy részéből, amelyet azonban egy éven belül ki kell egészíteni az eredeti tőkeösszegre.

Az Alapítvány a tartalékvagyon éves hozadékanak legalább 25%-át minden évben az éves zárómérleg alapján a tartalékvagyonba visszahelyezi.

Az esetleges külföldi támogatások devizában történő kezelésére az Alapítvány devizaszámlát nyit.

Az Alapítvány befektetési tevékenységet nem folytat.

11.2 A vagyonfelhasználás módja:

- nyilvános pályázat
- ösztöndíj fizetés
- rendezvények támogatása
- kiadványok megjelentetésének támogatása.

13. Az Alapítvány szervezete:

Az Alapítvány legfőbb döntéshozó szerve és vagyonának kezelője a Kuratórium. A kuratóriumi tagokat az alapító jelöli ki az erre a tisztségre alkalmas személyekből, akiknek megbízatása 2 évre szól. A Kuratórium tagjai egymással s az alapítóval munkaviszonyban és egyéb érdekeltségi viszonyban nem állnak. Ha a Kuratórium valamelyik tagja kiválik, akkor a hátralévő időre az alapító új tagot jelöl ki. A felkérés folyamatosan legfeljebb kétszer ismételhető. A Ptk. megfelelő rendelkezései szerint, ha a Kuratórium tevékenységével az Alapítvány célját veszélyezteti, az alapító a kijelölést visszavonhatja és kezelőként más szervet jelölhet ki.

Ha a Kuratórium tevékenysége az Alapítvány céljainak nem felel meg, vagy azok megvalósulását akadályozza, az alapító a Kuratórium jelölését visszavonhatja, és új Kuratóriumot jelölhet ki.

A Kuratórium tisztségviselői: az elnök és a gazdasági ügyeket intéző titkár, akiket az Alapító kér fel.

Az elnök és a titkár a Kuratóriumnak tartozik beszámolni, valamint évente egyszer, írásban és szóban az Alapítónak.

14. A Kuratórium ügyrendje:

A Kuratórium szükség szerint, de évente legalább kétszer – az iskolaév első és második félévében – tart ülést. Az ülést az elnök, illetve akadályoztatása esetén az általa felkért tag hívja össze, és össze kell hívni a Kuratóriumot, ha ezt legalább három tag kéri. Az ülésre szóló meghívókat a napirendi pontok feltüntetésével olyan időben kell kiküldeni, hogy azokat a meghívottak legalább 8 nappal az ülés előtt megkapják. E mellett az elnök köteles a meghívóhoz mellékelni bármelyik kuratóriumi tag által hozzá eljuttatott és a napirendre vonatkozó önálló indítványát.

Megfelelő értesítés hiányában a Kuratórium érvényes határozatot csak akkor hozhat, ha a kuratóriumi ülésen minden tag jelen van.

A Kuratórium üléseit az elnök vezeti le. Akadályoztatása esetén ügykörét a Kuratórium ülésén választott levezető elnök látja el.

A Kuratórium ülései nyilvánosak, azonban indokolt esetben – a Kuratórium legalább két tagjának indítványára – zárt ülést kell elrendelni. Az ülésre harmadik személyek is meghívhatók.

Az ülés állandó meghívottjai a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi és világi elnöke, valamint a Pedagógiai Intézet igazgatója.

A Kuratórium határozatképes, ha a tagok felénél

több fő van jelen. Határozatképtelenség miatt elmaradt ülést 30 napon belül ismételtén meg kell tartani. Az ismételt ülésre – változatlan napirend mellett – a tagok rövid úton is meghívhatók.

A Kuratórium határozatait nyílt szavazással, egyszerű többséggel hozza. Az egyszerű többség számításánál a Kuratórium teljes létszáma az irányadó. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Személyi ügyekben, vagy két tag kérésére bármely ügyben a Kuratórium titkosan szavaz.

Az Alapítvány szolgáltatásai igénybevételének módját, a pályázati kiírásokat a Kuratórium elnöke köteles a Reformátusok Lapja c. hetilapban rendszeresen közzétenni.

A Kuratórium határozatait az érintettekkel ajánlott, tértivevényes levél formájában kell közölni a döntés meghozatalát követő 15 napon belül.

A Kuratórium határozatait a nyilvánossággal a székhelyen történő kifüggesztés és az Interneten való megjelentetés útján közli.

A Kuratórium hatáskörébe tartoznak különösen:

- az alapítványi vagyon előmozdítása és az alapítványi vagyon felhasználásának meghatározása
- az Alapítvány számára felajánlott vagyoni hozzájárulások elfogadása,
- az Alapítvány éves költségvetésének, beszámolójának, közhasznúsági jelentésének és zárszámadásának elfogadása és jóváhagyása,
- az esetleges alapítványi intézetek és intézmények egységének és működésének felügyelete,
- döntés mindazokban az ügyekben, amiket a kuratóriumi tagok vagy tisztségviselők a Kuratórium elé utalnak.

A teljes tagság 2/3-os szavazattöbbségére van szükség:

- az Alapítvány éves költségvetésének, beszámolójának, közhasznúsági jelentésének és zárszámadásának elfogadása és jóváhagyása,
- díj és támogatás odaítélése feltételeinek megváltoztatásához.

A Kuratórium határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója /Ptk. 685 §. b.) pont/, élettársa a határozat alapján

- kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy
- bármilyen más előnyben részesül, illetve a megköthető jogügyletben egyébként érdekelt.

Jegyzőkönyv, Határozatok Tára:

A Kuratórium üléseiről jegyzőkönyvet kell felvenni, amely tartalmazza a javaslatokat, az ellenjavaslatokat, a szavazások eredményeit, valamint a határozatokat. A Kuratórium határozatait folyamatos sorszámmal ellátva be kell vezetni a Határozatok Tárába is, úgy, hogy abból a döntés tartalma, hatálya, s a támogatók és ellenőrzők aránya kiderüljön. A

jegyzőkönyvet a Kuratórium elnöke – távollétében a levezető elnök – és a jegyzőkönyvvezető írják alá.

A jegyzőkönyvet az ülés befejezésétől számított 15 napon belül meg kell küldeni a Kuratórium tagjainak, akik arra további 8 napon belül írásban észrevételeket tehetnek.

A kuratóriumi tagok előterjesztéseit, jegyzőkönyvi észrevételeit a Kuratórium soron következő ülésén köteles megtárgyalni.

A Kuratórium írásos anyagait az Alapítvány székhelyén dokumentálni, irattározni kell.

A Kuratóriumnak bármilyen folyamatban lévő ügyben joga van az elnöktől vagy titkártól tájékoztatást kérni.

A Kuratórium meghatározott feladatok ellátására állandó vagy ideiglenes bizottságokat is létesíthet.

Az Alapítvány irataiba előzetes írásbeli bejelentés és időpont-egyeztetés után bárki betekinthez.

A Kuratórium elnöke feladatkörébe tartozik különösen:

- végrehajtja, illetve végrehajthatja a Kuratórium határozatait,
- gazdálkodik a Kuratórium által rábízott vagyonnal,
- gondoskodik a jogszabályok által előírt ügyviteli és számviteli rend kialakításáról,
- gyakorolja az Alapítvány esetleges alkalmazottai felett a munkáltatói jogokat,
- éves beszámolót és közhasznúsági jelentést készít az Alapítvány tevékenységéről a Kuratórium számára.

A Kuratórium titkárának feladatkörébe tartozik különösen:

- előkészíti a kuratóriumi üléseket,
- előkészíti a határozati javaslatok szövegét,
- a határozatok végrehajtásáról gondoskodik,
- kapcsolatot tart az alapítóval, az Alapítvány támogatóival és az alapító okiratban érintettek körével,
- nyilvántartást vezet az Alapítvány anyagi-pénzügyi helyzetéről,
- a befizetőknak igazolást állít ki.

15. A Kuratórium személyi összetétele:

Az Alapító jelen okirattal egyidejűleg az Alapítvány Kuratóriumába a következő hét személyt jelöli:

- Ábrám Tibor,
3528 Miskolc, Fővényszer u. 67.
- Bellai Zoltán,
7400 Kaposvár, Kossuth u. 23.
- Dr. Kelemenné Farkas Márta,
1126 Budapest, Szendrő u. 57.
- Dr. Kovács I. Gábor,
1138 Budapest, Népfürdő u. 15/D IV. 19.

- Nagy Kálmán,
5200 Törökszentmiklós, Batthyány út 113.

- Szegedi György,
2700 Cegléd, Széchenyi út 41. III. 67.

- Dr. Tőkéczi László,
1117 Budapest, Karinthy F. u. 13. III. 6.

akik ezt a jelölést külön nyilatkozatban elfogadják, és aláírásukkal megerősítik. Egyúttal kijelentik, hogy személyükben semmi olyan ok nem áll fenn, amely e tisztség elvállalását az 1997. évi CLVI. tv. 8-9.§.-ai szerint kizárná.

A Kuratórium tagjai egymással és az Alapító jogi személy képviselőivel közeli hozzátartozói viszonyban nem áll(hat)nak.

A Kuratórium tagjai kuratori tevékenységüket külön díjazás nélkül végzik, költségterítésre azonban igényt tarthatnak.

16. Az Alapítvány képvisellete:

Az Alapítvány képviselője a Kuratórium elnöke. A bankszámla feletti rendelkezéshez az elnök és a titkár aláírása egyaránt szükséges.

Az Alapító – tanácskozási joggal – a Kuratórium tiszteletbeli elnökévé felkéri Dr. Harsányi Istvánt.

Az Alapító a Kuratórium elnökének felkéri: Dr. Tőkéczi Lászlót, a Kuratórium titkárává: Bellai Zoltánt, akik e megbízatás elfogadásáról írásban nyilatkoznak.

17. Az Alapítvány megszűnése:

Az alapító kijelenti, hogy az Alapítványt határozatlan időtartamra alapította, az Alapítvány megszűnése a Ptk. 74/E-F§-aiban foglaltak alapján következhet be.

Az Alapítvány megszűnése esetén az Alapítvány fennmaradó vagyonát egyházi oktatási tevékenységet támogató alapítvány céljaira kell fordítani.

18. Az Alapítvány közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt. /Kht. 4.§. (1) bek. d., pont/

19. Az Alapító Okiratban nem szabályozott kérdésekben a református Egyházalkotmány, a református közoktatási és felsőoktatási törvény, valamint a hatályos magyar jogszabályok rendelkezései az irányadóak.

Kelt.: Budapest, 1999. március 24.

Az Alapító Magyarországi Református Egyház képviselétében:

Dr. Kálmán Attila s.k.	Dr. Bölcskei Gusztáv s.k.
egyházkerületi főgondnok,	püspök,
a Zsinat világi elnöke	a Zsinat lelkesi elnöke

A REFORMÁTUS ISKOLÁK DIÁKSPORTSZÖVETSÉGE ALAPSZABÁLY

I. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

1. A Szövetség elnevezése: Református Iskolák Diáksportszövetsége
Rövidített neve: RIDISZ

1.1. A Szövetség jelvénye: egy zászlót a kezében tartó futó alak, a háttérben egy templommal (rajta református csillag), az előtérben „RIDISZ” felirat.

1.2. A Szövetség bélyegzője:
Kör alak, köriratban a teljes név, REFORMÁTUS ISKOLÁK DIÁKSPORTSZÖVETSÉGE *2000*, benne a RIDISZ jelvénye

1.3. A Szövetség zászlója:
fehér alapon a RIDISZ jelvénye, alatta felirat „Református Iskolák Diáksportszövetsége 2000”

1.4. A Szövetség jogállása:
A Református Iskolák Diáksportszövetsége önálló jogi személy, melyet a Fővárosi Bíróság sorszáma alatt a társadalmi szervezetek nyilvántartásába vett.

2. A Szövetség székhelye: Református Iskolák Diáksportszövetsége (1146 Budapest, Abonyi u. 21.)

II. A SZÖVETSÉG CÉLJA, FELADATA

3. A Szövetség célja

- a református iskolák diákjainak képviselete, sportolásának, versenyeztetésének szervezett keretek közötti elősegítése,
- a szabadidő hasznos eltöltésének szervezése és az egészséges életmódra való nevelés keresztyén szellemben a sport sajátos eszközeivel.

4. A Szövetség feladata

- évenkénti legalább egy alkalommal országos verseny előkészítése, szervezése.
- Területi szervek létrehozása és azok működésének segítése.

III. A SZÖVETSÉG TAGSÁGA ÉS SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

5. A Szövetség tagsága

A tagokat megillető jogok és kötelezettségek alapján a szövetség tagjai lehetnek: a) rendes tagok; b) pártoló tagok.

5.1 A szövetség rendes tagja lehet minden református iskola, amennyiben a szövetség alapszabályát elfogadja és kéri felvételét a szövetségbe. A tagfel-

vételről a közgyűlés, ill. két közgyűlés között az Elnökség dönt.

5.2 A szövetség pártoló tagjai lehetnek azok a nagykorú magánszemélyek, jogi személyek, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezetek, akik illetve amelyek vállalják a szövetség erkölcsi és anyagi támogatását.

5.3. A Szövetség rendes tagjainak éves tagdíja: 5000.- Ft.

6. A Szövetség szervezeti felépítése

- közgyűlés,
- elnökség,
- területi szervek,
- számvizsgáló bizottság.

7. A közgyűlés

A szövetség legfőbb szerve a közgyűlés. A közgyűlést a tagszervezetek küldöttei alkotják. Minden tagszervezetet egy szavazati jog illeti meg. Minden tagszervezetet három küldött képviselhet.

7.1 A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- az Elnök, az Elnökség, az Ellenőrző Bizottság, a Regionális és Sportszakmai Bizottság, a Pénzügyi és Gazdasági Bizottság elnökének négy évre történő megválasztása;
- egyéb bizottságok létrehozása és működési idejük meghatározása;
- az Elnökség által létrehozott szervezeti és működési szabályzat jóváhagyása;
- az évi költségvetés meghatározása és az évi pénzügyi gazdálkodás jóváhagyása;
- a bizottságok évi beszámolójának meghallgatása és elfogadása;
- döntés tagfelvétel, kiválás és kizárás ügyében;
- tagsági díj összegének megállapítása;
- mindazon kérdés melyet az Elnökség a közgyűlés elé utal.

7.2. A közgyűlést az Elnökség szükség szerint, de legalább évente egyszer hívja össze. Össze kell hívni a közgyűlést akkor is, ha a tagszervezetek egyharmada – az ok és a cél megjelölésével – indítványozza, vagy a Bíróság elrendeli. Az ülést a közgyűlés tagjaiból egyszerű többséggel megválasztott Elnök vezeti le.

7.3. A közgyűlés határozatképes, ha a küldöttek több mint a fele jelen van. Határozatképtelenség esetén a következő közgyűlés a megjelentek számától függetlenül határozatképes. A közgyűlésre szóló meghívók elküldése és a közgyűlés napja között legalább 10-15 napi időköznek kell eltelnie.

7.4 A közgyűlésen megfigyelőként, szaktanácsadóként az Elnökség meghívására meghívottak is részt vehetnek.

8. Az elnökség

A közgyűlés időszakai között a szövetség folyamatos működését az Elnökség biztosítja.

- 8.1. Az Elnökség öt tagból álló testület, amelybe az Elnököt és az Elnökségi tagokat a közgyűlés titkos szavazással választja meg. Az első Elnököt az Alakuló Közgyűlés választja meg. A bizottságok elnökei félévenként beszámolnak tevékenységükről az Elnökségnek.
- 8.2. Az Elnökség saját tagjai sorából két alelnököt választ titkos szavazással.
- 8.3. Az Elnökség tevékenységéről a közgyűlésnek éves beszámolási kötelezettséggel tartozik. Az Elnökség dönt a két közgyűlés között mindazokban a kérdésekben, amelyek nem tartoznak a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe.
- 8.4. Az Elnökség feladatai különösen:
- Szervezeti és működési szabályzat kialakítása és szükség szerinti módosítása;
  - a közgyűlés előkészítése;
  - a szövetségnek a közgyűlés döntése szerinti ellátása;
  - a más (bel- és külföldi) szövetségekkel való együttműködés kiépítése;
  - az állami és közigazgatási szerveknél a szövetség képviselete.
- 8.5. Az Elnökség szervezeti és működési szabály szerint végzi a tevékenységét.
9. A területi szervek
- A szövetségnek négy kialakított régióban területi szerve működik az alábbi központokkal:
- DEBRECEN
  - MEZŐTÚR
  - KUNSZENTMIKLÓS
  - BUDAPEST
10. A bizottságok
- 10.1. Ellenőrző Bizottság
- A közgyűlés háromtagú Ellenőrző Bizottságot választ négy évre és megválasztja annak Elnökét. A bizottság feladata a Szövetség Alapszabály szerinti működésének és pénzügyi gazdálkodásának vizsgálata.
- 10.2. Regionális és Sportszakmai Bizottság
- 10.3. Pénzügyi és Gazdasági Bizottság
- 10.5 A szövetségi szervekben betöltött tisztség megszűnik lemondással, felmentéssel, a határozott idő lejártával, halállal, vagy a közügyektől való eltiltást kimondó bírósági ítélettel.
- 10.6 A szövetség testületi szerveinek állásfoglalásaival kapcsolatos kisebbségi véleményt jegyző könyvbe kell foglalni.

IV. A SZÖVETSÉG PÉNZÜGYI GAZDÁLKODÁSA

11. A Szövetség pénzügyi kereteit

- tagsági díj;
- jogi és természetes személyek anyagi támogatásai (adományok);

- gazdasági tevékenység bevételei;
- nevezési díjak;
- egyéb bevételek képezik.

12. A Szövetség non profit szervezet, azonban – célja megvalósítása, gazdasági feltételeinek biztosítása érdekében – gazdasági, vállalkozási tevékenységet is folytathat.

13. A vagyoni felelősség

A szövetség tartozásaiért saját vagyonával felel, a tagszervezetek saját vagyonukkal a szövetség tartozásaiért nem felelnek.

V. A SZÖVETSÉG KÉPVISELETE

14. A Szövetség képviselete

A szövetséget az Elnök, akadályoztatása esetén az elnökhelyettesek képviselik. A szövetség nevében az aláírás úgy történik, hogy az Elnök egyedül, vagy három elnökségi tag együttesen gyakorolja.

VI. A SZÖVETSÉG MEGSZŰNÉSE

15. A szövetség megszűnik

- feloszlással;
- más társadalmi szervezettel való egyesüléssel;
- feloszlattal;
- illetve megszűnésének megállapításával.

Megszűnés esetén a Szövetség vagyonáról – a tartozások kiegyenlítése után – a közgyűlés határozata dönt.

VII. EGYÉB SZABÁLYOK

16. A szövetség tevékenységére nézve az alapszabályban nem szabályozott kérdésekben az 1989. évi II. törvény, ill. a Polgári Törvénykönyv rendelkezései irányadóak.

ZÁRADÉK

17. Jelen Alapszabályt a közgyűlés 2000. szeptember 9-én megtárgyalta és jóváhagyta.

Kelt, Budapesten 2000. szeptember 9. napján.

Balássy László s.k.
elnök

Hitelesítők:

név: Dobrosi Márta s.k.: Baár-Madas Református Gimnázium és Általános Iskola
név: Molnár László s.k.: Julianna Református Általános Iskola

HAGYMÁSI GYULÁNE

„Gyermekeinket nem nevelhetjük világos és határozott alaptörvények nélkül”

Bemutatkozik a Szivárvány Református Óvoda

Óvodánk Berettyóújfaluban a Tardy utca 8. szám alatt található, a város egyik legszebb területén, a családi házak övezetében, a Területi Kórház közelében. A kiserdő, a Sárpark közelsége gazdag lehetőséget kínál a természeti környezet megismerésére, megszerettetésére. Az óvoda udvarán ritkaságnak számító fák, bokrok között egyedi és különleges fajták nyújtanak esztétikai hatást – tartalmas játék- és mozgáslehetőséget biztosítva a gyerekek számára. Az óvoda három csoportos, minden csoport külön öltözővel, mosdóval rendelkezik. Az óvodában dolgozik 6 felsőfokú óvodapedagógus (ebből 3 református hitoktató), három szakképzett dajka, könyvelő, konyhalány, udvaros.

Az óvoda 1997-ben fennállásának 20. évfordulója alkalmából vette fel a Szivárvány nevet. Ez az elnevezés Istennek az emberrel való szövetségét jelenti számunkra. Küldetésnek, szolgálatnak tekintjük a Biblia üzenetét közvetíteni a gyermekeknek: „Elmenvén azért tegyetek tanítványokká minden népeket...” (Máté 28,19)

Még önkormányzati intézményként – 1991-ben – nevelési rendszerünk szerves részévé vált a keresztyén nevelést. 1991-1999 között sok megpróbáltatáson mentünk keresztül: több ízben akarták óvodánkat bezárni, integrálni. Sok-sok imádságunk meghallgatásra talált, Istennek hála, 1999. szeptember 1-jétől mi is beléphetünk a református intézmények táborába. Óvodánk fenntartója a Tiszántúli Református Egyházkerület. Az egyház és az önkormányzat között létrejött a közoktatási megállapodás, amelynek értelmében az önkormányzat az épületet működtetés céljából térítésmentesen átadta az egyháznak. Ezúton is szeretnénk köszönetünket kifejezni dr. Bölcskei Gusztáv püspök úrnak, Papp Kornél igazgatóhelyettes úrnak, Kiss László főtanácsos úrnak, hogy felkarolták óvodánk ügyét, és nem hagyták, hogy a már 8

éve keresztyén nevelést folytató intézmény elvesszen.

Óvodánk közösségében krisztusi szeretet és békesség veszi körül a kisgyermeket. Úgy érezzük, örökévaló dimenziója, maradandó értéke csak annak van ezen a világon, amit az Úr Jézus nevében teszünk. Meggyőződéssel valljuk, hogy Isten hívott el bennünket arra, hogy a Tőle kapott talentumokat a gyermekek épülésére hasznosítsuk. Az irgalmasságnak és az igazságnak óvodai nevelésünk szerves részét kell képeznie, s nevelési koncepciójában mindvégig hordoznia kell az evangéliumot. Óvodaképünk szeretetteljes: okos szeretetet, segítőkészséget, toleráns és bátorító magatartást, kreatív kezdeményezések támogatását várja el az óvoda dolgozóitól. Mindez azonban nem zárja ki a pontos, egyértelmű követelményeket, az együttélés szükséges szabályainak betartását, a szabadság és a korlátok ésszerű rendszerének működését. Meggyőződésünk, hogy gyermekeinket nem nevelhetjük világos és határozott normák és alaptörvények nélkül. „Világosabb és kipróbáltabb, emberszabásúbb alaptörvényeket pedig azóta sem adott senki, mint amilyeneket Mózes kapott az Istentől minden idők embere számára.” (Gyökössy Endre)

Arra törekszünk, hogy a gyermekek a szeretetteljes közeg biztonságában képesek legyenek bízni Istenben, önmagukban és másokban. Ismerjék meg értékeinket, érdeklődjenek a világ dolgai iránt. Legyenek érzékenyek a lélek hangjaira, fogékonyságuk a jóra és a szépre. Nevelési célunk elősegíteni a gyermeki személyiség kibontakozását, a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. A családdal együttműködve szeretetteljes légkörben, jó példával kívánjuk a hitre való nyitottságot biztosítani a gyermekeknek, hogy így növekedjenek az

emberi értékben és a szeretetben. Feladatunknak tekintjük, hogy megtanítsuk a gyermekeket szeretni, mert jó az, ami szeretetben valósul meg. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek óvodáskor végére testileg, lelkileg és szociálisan is elérjék az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

A hitben élő ember számára az imádság a lélek lélegzetvétele, nélküle elerőtlenedik az ember. Az imádság, beszélgetés Istennel, amelyben kitárulkozunk az Úr előtt, és személyes kapcsolatba kerülünk vele. Gyermeink többsége az óvónőtől, tőlünk hallja első imádságát. Kezdetben csak kezeik összekulcsolását lesi el, később ajkainkról a szavakat is. Így könnyen megtanulja első kötetlen imádságainkat, melyek az étkezéshez és a lefekvéshez kapcsolódnak. Rövid időn belül pedig megkezdjük a napi áhítatot.

Imádságunk rövid, gyerekek számára érthető, őszinte szívből jövő. Áhítatunkban pedig egyszerű dalt, szövegű énekekkel dicsérjük az Istent. Az áhítat ideje alatt olyan barátságos csend és meghitt nyugalom uralkodik, amelyben a gyerekek megérik, hogy őszintén kitárhatják nekik is Isten előtt a szívüket. Nagycsoportos korukra már belső igényükké válik, hogy állandó kapcsolatban legyenek Istennel, és örömeiket, kudarcaikat, félelmeiket az áhítatokon az Úr elé vigyék, hogy nála megnyugvást, vigaszt találjanak. Természetesen az Úrral való közösség sem köthető az életkorhoz, annak szakaszaihoz, így az egyéni fejlődést itt is figyelembe vesszük.

Gyermekeink az ilyen légkörben megérik Isten mindenhatóságát, és ennek gyümölcse későbbi életükben pótolhatatlan. Ha eltitkolnánk a gyermekek előtt az imádság erejét, hasonlókká lennénk a farizeusokhoz: „De jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok, mert a mennyeknek országát bezárjátok az emberek előtt, mivelhogy ti nem mentek be, akik be

akarnának menni, azokat sem bocsátjátok be.” (Máté 23,13)

A szociális ellátó funkciót a gyermekek gondozásával, ellátásával alapozzuk meg, amelynek része az egészséges napirend, a gyermekek életkorához, igényéhez igazodó étkeztetés, a megfelelő tárgyi környezet, a balesetmentes nevelés feltételrendszere, amelyhez téli időszakban vitamin-kiegészítés is társul. Az óvodáskorú gyermek alapvető szükséglete, spontán, szabadon választott tevékenysége, örömforrása a játék, melyet végig kísér a tanulás és a munka néhány jellemzője. A játék a spontán tanulás színtere, melyben kialakulnak a társas kapcsolatok, gazdagodnak szociális érzelmek és a világról szerzett tapasztalatok, ismeretek, ahol a gyerekek játékosan is gyakorolják a keresztyén erkölcs jellemzőit, a szeretet, megértést, igazságot, alkalmazkodást, rendet stb. A számítógépes játékok fejlesztik a gyermekek problémafelismerő, problémamegoldó képességeit, bővíti ismereteiket.

Óvodai programunk feladatrendszere: az egészséges életmód alakítása – a szocializáció biztosítása és érzelmi nevelés – az anyanyelv fejlesztése, művészeti nevelés, környezetismeret, tudományos nevelés, matematikai nevelés.

Programunk a sajátos tevékenységrendszeren keresztül közvetíti az életkornak, aktualitásoknak, környezetnek megfelelő műveltség tartalmakat. A műveltség tartalom nem tagolódik a hagyományos foglalkozási ágakra, a feldolgozás módja az integrációs módszer, mely sokoldalú megközelítéssel és sokirányú képességfejlesztéssel él.

A műveltség tartalom nagyobb blokkjai:

- a testi fejlődést elősegítő mozgásformák;
- a beszélt nyelv fejlesztését szolgáló irodalom, nyelvi fejlesztés és az írott nyelv iránti érdeklődés megalapozása;
- a természetismeret, környezetvédelem alapjai;
- a technika és környezet kultúra megszerettetése;
- a társadalmi és kulturális, a társas kapcsolatokra vonatkozó értékek megismerése;
- matematikai és logikai mű-

veletek végzésének megalapozása;

- a művészetek köre (ének-zene, énekes játékok, rajzolás, mintázás, kézi munka, kézművesség).

Programunk tevékenységközpontú, amely egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munkát. A gyermekek egész napi tevékenységének a hét tevékenységközpont a színtere:

1. A család és egyéb szerep-situációs drámajáték központja, munkajellegű tevékenységek színtere.

2. Irodalmi, ének-zenei tevékenységek, mikrocsoportos mozgásfejlesztő játékok központja.

3. Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja.

4. Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja.

5. Művészeti tevékenységek központja (ábrázolás, mintázás, kézimunka, kézműves, konstruáló tevékenységek).

6. Manipulációs, asztali társas szabályjátékok központja.

7. Természetismereti központ a teremben, az udvar, a külső környezet.

Az egészséges életmódra nevelés érdekében egyre több szabadban végzett tevékenységet szervezünk, pl. torzázás, játék, kirándulás stb., ezek fokozzák a gyermekek edzettségét, teherbíró képességét, fizikai fejlődésüket. A mozgásfejlesztést szolgálja a jól felszerelt tornaszoba, játszóudvar. A nagycsoportos gyermekeink részére heti egy alkalommal szervezünk uszodai játékos, mozgásos foglalkozást, amely nemcsak a vízhez szoktatást, hanem gyermekeink részképességeinek fejlesztését is szolgálja.

Fontosnak tartjuk a nevelésben a család elsődlegességét, a szülő tiszteletben tartását, a hazaszeretetre nevelést, a hagyományok és a családi gyökerek ápolását, az idősebb generáció megbecsülését, az identitástudat erősítését. Programunk egyik alapelve, hogy a szülőket is bevonjuk a nevelés folyamatába. Óvodánk mindig nyitott, a gyermekük iránt érdeklődők bármikor bejöhetnek, még a kisebb testvér is, így együtt játszhat a család. Évente egy alkalommal rendezünk „Családi Napot”,

melynek jelmondata: „álljunk meg, figyeljünk az apró csodákra, számunk időt egymásra”. A rendezvény célja, hogy a gyermekek, szüleik, nagyszüleik és a nevelők együtt vegyenek részt verses-zenes gyermekműsorokban, népi gyermekjátékokban, sport, logikai és számítógépes játékokban, kézműves foglalkozásokon – ahol közösen készíthetnek csuhébabát, bábót, gyöngyhóembert, mézeskalácsot, origami formákat, s amelyekből azután kirakodóvásárt rendezünk. A közösen eltöltött napot táncházzal zárjuk. A szülőkkel való közös alkalmaink (keresztyén ünnepek, kirándulások, ünnepségek, jótékonysági est, társadalmi munkák, szülőértekezletek, fogadóórák) erősítik az összetartozás érzését az óvoda és a családi ház között.

Az óvodai ünnepeink segítenek abban, hogy egyre tisztábban lássuk Isten jótéteményeit, melyekkel szüntelen eláraszt bennünket. Az ilyen elcsendesedések és elmélyedések formálnak, tisztogatnak bennünket, segítenek Isten jótéteményeinek megértésében, és arra készítetnek, hogy a hét minden napját hálaadásban éljük az Úr előtt. Az ünnepek közös élmény erejével hatnak a gyermekekre, erősítik a közösséghez való tartozás érzését, megerősítik a hagyományokat. Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapiaknak, az öröm, a hálaadás alkalmi gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Az óvodai alapfeladatokon kívül szakképzett pedagógusok vezetésével az alábbi foglalkozásokra biztosítunk lehetőséget a szülők igényeinek megfelelően: „Aprók tánca”, „Zene-óvoda” és „Képzőművészet kicsiknek”. Óvodánk tárgyi eszközeinek bővítéséhez a pályázati lehetőségek, a jótékonysági estek bevételei és az óvoda alapítványa ad segítséget.

Meggyőződéssel valljuk, hogy az egyházi intézmények felnőtt közösségének olyanná kell formálódnia – a Szentlélek Isten segítségével –, melyben a gyermek megérez, megtapasztal valamit Jézus Krisztus szeretetéből. Óvodánk szellemiségének gyökere a Szabadító Istenben van, ezért küldetése elmondani a jövő nemzedékének, de a szülőknek, nagyszülőknek is, „hogyan született Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk őáltala.” (1János 4,10)

SZÉKELY ANDRÁS BERTALAN

A csepp a tengerért¹

Myelvtérületünk egyik legdélibb szögletében fekszik egy jelképes nevű település: Maradék. Újvidék alatt húszegynéhány kilométerre, az egykori Tarcal hegy lábánál terül el, amelyet manapság már a magyarok is többnyire Fruška goraként emlegetnek. Keletkezésének legendájáról az ott élők is alig tudnak: a törökdúlás a szomszéd völgyben megbúvó falut elpusztította, s a maradék ebbe a vályúba menekült. Nos máig élnek ott honfitársaink, ám egyre veszélyeztetettebb sziget-helyzetben, elfogyó anyanyelvű intézmények mellett, mindinkább kiteve a beolvadásnak. A Trianon idején még magyar többségű településen három évtizede is még fele-fele arányban éltek szerbek és magyarok, az utolsó népszámláláskor, 1991-ben a 2122 lakosból már csak 633-an vallották magukat nemzetünkhöz tartozónak.

A képlet nem ismeretlen a Kárpát-medencében: erősödő többségi környezetben a szórványbeliek napi kapcsolatai többnyire többségi nyelven zajlanak, a családokon belül mind gyakrabban így szólnak egymáshoz. Az iskolában a szülők évről-évre növekvő számban többségi tagozatra íratják a gyermekeiket (különösen, ha a körzetközpont középiskolájában már nincs anyanyelvű továbbtanulási lehetőség), negyedszázada így megszűnik a magyar tagozat. Dudás Károly szabadkai író 1977. évi maradéki riportjában már így tudósít: „Magyarul már csak az idősebbek és a középkorúak beszélnek, a fiatalok nemigen szólnak meg ősiek nyelvén, inkább csak kölcsön vesznek szavakat, mondatokat, írni-olvasni alig néhányan tudnak. Amikor hetvenegyben itt jártam, még huszonnyolc gyerek tanult magyarul az összevont alsó tagozaton, most kilencen vannak (...) Elsőbe már tavaly nem iratkozott be senki (...) Két év, vagy annyi se, és az utolsó szerémségi magyar tagozatból is elfogy a gyerek.”

Nos, ebben a vészesen asszimilálódó szórványban feszül neki a hit nélküliek számára reménytelennek tűnő feladatnak Béres Károly református lelkész és felesége, Irén asszony. A nagytiszteletű úr 1953. február 16-án született Újvidéken, ahol máig él. A szülővárosában elvégzett elektrotechnikai középiskola után ugyanitt szerzett villamosmérnöki oklevelet 1977-ben. Műszaki munkáját máig folytatja, korábban egy tervezőiroda villamos csoportvezetőjeként, jelenleg pedig mint tanácsadó. 1965-ben konfirmált az újvidéki Református Egyházban. A hetvenes évektől tart felolvasott istentiszteleteket, 1980 óta pedig minden vásár- és ünnepnap szolgált először Tiszakálmánfalván és Kátyon, Újvidéken, majd Piroson, utóbb pedig Maradékon.

A lelkészhiány akkora a Délvidéken (is), hogy néhai Hodossy Imre püspök úr 1993-ban Béres Károlyt felhatalmazta a sákramentumok kiosztására, amikor reá bízta a maradéki gyülekezetet. Azóta úgy fizikai, mint lelki értelemben építi a 170 lelkes közösséget. Egyfelől újjáépítették a korábban leégett paplakot és imatermet. A paplak egyelőre csak a fűtése szezonon kívül lakható – használt bútorait a belgrádi magyar nagykövetség ajándékozta –, reményeink szerint a falut rövidesen rákötik a gázvezetékre, így azzal fűthetnének. A vályogból épült, átnedvesedett templom falainak szigetelése, a torony és a tető újraburkolása után eljutottak a padló lebetonozásáig. Terveik között szerepel a mennyezet újaborítása, majd a Délvidéken elsőként az Erdélyben szokásos, festett kazettákkal való díszítése.

A korábban vázolt nyelvi állapot sajátos feladatok elé állította a lekipásztort: a heti egyszeri hittanórák egyben nyelvórákká is lettek, hiszen ahhoz, hogy az üzenet eljusson a gyermekek szívéhez, le kellett fordítani az elhangzottakat. Igazán hatékony persze az lenne, ha a családban s az iskolában is magyar beszéddel találkozna a felnövekvő nemzedék. Béres Károly és hitvese idén immár negyedízben vállalkozott a nyári *anyanyelvápoló tábor* megrendezésére, hogy az óvodás és iskolás korosztályban gátat vessen a nyelvromlás és nyelvcsere pusztításának. A tömbhelyzetű Észak-Bácska és az anyaország gyermeki, pedagógusai, néprajzosai segítségével egy-egy héten át tanulnak verset, mesét, népdalt, játszanak, összemérik tudásukat sportban, ügyességben, elsajátítják a kézművesség s a néptánc alapelemeit. A nyelvhasználat hatékonyságát növeli, hogy a vendégeket maradéki gyermekek családjainál szállásolják el, ahol természetesen igyekeznek magyarra fordítani a szót.

Nem egyéb ez, mint magvetés, amelynek termése esetleg csak évek múltán szökkenhet szárba. A táborok az ökumené jegyében zajlanak, így a katolikus gyermekeket is elvárják. Év közben alkalmi műsorokat szerkesztenek karácsony, húsvét táján, sőt a gyermekek ez idén már magyarországi népművészeti táborba is eljutottak. Jómagamnak a Mocsáry Alapítvány által is támogatott I. Kárpát-medencei Református Honismereti Gyermektábor vezetőjeként nyílt alkalmam maradéki gyermekekkel találkoznom Tahitótfalun. Béres Károly a Maradékon töltött nyolc esztendő alatt sem fizetést, sem útiköltséget nem kapott, hisz a gyülekezet vagyoni helyzete azt nem tette lehetővé. Eddigi munkája „kézzel fogható” ellenértéke egy palást és némi „stóla” volt a temetésekért. Másik munkahelyén kapott keresetéből tartja el a családját.

A nagytiszteletű úr – párhuzamosan maradéki szolgálattevéseivel – egy országos, sőt nemzetközi jelentőségű, humanitárius szervezet élén is megbecsülést vívott ki egyházának s nemzetének „...a háborúság békeességes tûrést nemz. A békeességes tûrés pedig próbatételt, a próbatétel pedig reménységet. A reménység pedig nem szegyenít meg...” – olvashatjuk Pál apostolnak a Róma-beliekhez írott levelében (Róma 5,3-5). 1993 februárjában, a többnyire az ottani szlovák hívőket tömörítő evangélikus, a magyar református, a szlovák és szerb jellegű metodista egyház, valamint a bácskai szerb ortodox püspökség Újvidéken megalakította az *Ökumenikus Szeretetszolgálatot*. (Utóbbiak néhány év múlva kiléptek, hogy létrehozassák saját humanitárius szervezetüket.) A szolgálat igazgatójául Béres Károlyt választották. A többvallású, többkultúrájú, többetnikumú közegben – fegyverropogás, bombázás, ordas indulatok közepette – nap mint nap gyakorolni a vallási és nemzeti türelem, a keresztyén szellemiség eszméjét, ehhez valóban a kisebbségi sorsot megélő, egyházi ember elhivatottsága szükséges.

Az Ökumenikus Szeretetszolgálat tevékenységének középpontjában a *diakóniai munka* áll. Mára ötven településen hetven ökumenikus diakóniai csoportot hoztak létre Délvidék-szerte, az alapító egyházak mellett római és görög katolikus közösségekben is. Miután Jugoszláviában az egyházak számára nem megengedett pl. aggok háza vagy árvaházak alapítása, az ott dolgozó önkéntes munkatársak járják körbe és szeretetmunkával segítik az időseket, betegeket, árvákat és szükség-helyzetben szenvedőket. Ők térképezik fel a település gondjait, igényeit – így születnek meg a szolgálat pályázatai, projektumai, amelyek alapján a svájci, magyar, német, osztrák és más külföldi támogatások utóbb megérkeznek. Hogy milyen fokú munkát végeztek eddig, jól jellemzi az alábbi néhány adat:

– nyolc esztendő alatt több mint másfél millió adag főtt ételt osztottak ki Újvidék, Nagybecskerek, Tirtel és Pacsér *hidegkonyháin*;

– mindaddig, amíg az állam meg nem tiltotta s el nem kobozta, 400 tonnánál több *orvosságot* osztottak szét kórházaknak, egészségügyi intézményeknek. Mobil orvosi csoportjuk a falvak imatermeiben, község- és egészségházaiban vizsgálta meg a betegeket s adományozott gyógyszert;

– kiosztott *élelmiszer-segélyeik* mennyisége meghaladja a 3000 tonnát. Étolaj, liszt, cukor, margarin a tartalma azoknak a családi csomagoknak, amelyeket többnyire az egyházakon keresztül juttatnak el a rászoruló családoknak, hitbéli és nemzeti megkülönböztetés nélkül. Emellett az adományokból iskolák, más gyermek- és művelődési intézmények, egészségügyi dolgozók részesülnek;

– több mint 20 tonna *anyatej-pótló tejport* kaptak a révükön az alultápláltság vagy a stresszhelyzet miatt szoptatni nem képes kismamák;

– *vetőmag-programjuk* keretében mintegy 150000 család zöldség- és főzelékszükségletét biztosították egy naptári év nagyobb részére. E program idős és beteg újvidéki cigánycsaládokat is érintett pl. a Sanghaj nevű nyomortelepen;

– emellett tisztálkodási szereket, használt és új ruhát is osztottak 1000 tonnás nagyságrendben.

A Jugoszláviai Református Keresztyén Egyház bácsfeketehegyi központjában bérbe vették a Lauenbergi Otthont, amely a püspöki székhelyen református, evangélikus és metodista *iffúsági táboroknak, katekizációknak* ad otthont évente tíz teljes héten át, idéntől pedig hétvégeken is a menekült és szociális válsághelyzetben lévő gyermekek számára is. A svájci protestáns segélyszervezet *varrógépeket* vásárolt az otthonnak, amelyeken tanfolyamok formájában sajátítják el a lányok, asszonyok a szabás-varrás fortélyait, egyben alkalmi munkalehetőséget biztosítanak a helybeliek meg a menekültek számára. Munka-nélküli fiatalok közül félszázat alkalmaznak *szeretet-munkásként* több mint 300 idős, rokkant ember gondozására Újvidéken. *Ökumenikus imaóráikon* és összejöveteleiken a már említetteken kívül baptisták, anglikánok, zsidók, muzulmánok, horvátok, ruszinok, ukránok egyaránt részt vettek az elmúlt időszakban.

Befejezésül még hadd utaljak arra, hogy Vajdaság – remélhetőleg a rendszerváltozás után már nemcsak a nevében – autonóm tartomány mintegy kétmillió lakosából alig százezer a protestáns. Az öt százaléknyi, soknemzetiségű, sokvallású közösség fent vázolt teljesítménye ennek fényében még inkább kidomborodik. Legyünk büszkéek rá, hogy e munkában oroszánrészt vállaltak délvidéki magyar református testvéreink s személy szerint Béres Károly tiszteletes úr. Hogy a szegény a még szegényebb nyomorúágára is odafigyel, példázza, hogy 1998 végén három nyerges vontatónyi használt ruhát, lisztet, tésztát és különböző élelmiszert gyűjtöttek be és juttattak el az árvíz sújtotta Kárpátaljára, idén pedig a magyarországi árvízkárosultak megsegítésének keresték meg a módját.

Talán sikerült tényekkel megvilágítanom, miért jelölte a kuratórium Béres Károlyt az idei Mocsáry Lajos-díjra. Köszöntjük mindannyiunk nevében az evangélista szavaival: „*Ne aggodalmaskodjatok tehát, és ne mondjátok: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy Mivel ruházkodjunk? Mert mind ezeket pogányok kérdezik. Mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mind ezekre szükségetek van. Hanem keressétek először Istennek országát, és az ő igazságát; és ezek mind megadtnak néktek.*” (Mt 6,31-33)

¹ Laudációként elhangzott Béres Károly, a szerémségi Maradék református lelkésze Mocsáry Lajos-díjának átadása alkalmából Kolozsvárott, a Báthory István Líceum dísztermében

Erkölcsei, viselkedési, esztétikai alapelvek a Kecskeméti Református Kollégiumban

Etikai kódex

Intézményünk közel 400 éves múltjának, hagyományainak megfelelően, a református hitelvek, értékrend és erkölcsi normák szerint, a legmodernebb tudományos ismereteket átadva végzi nevelő és oktató munkáját.

Tanulóinktól intézményeinken belül és kívül, tanítási idő alatt és iskolai szünetekben egyaránt megkívánjuk a Kollégium alapirataiban és az Etikai kódexben megfogalmazott lelki, szellemi, erkölcsi és viselkedésbeli normákhoz való alkalmazkodást és azok megtartását.

Erkölcsei alapelvek

Értékek közvetítésével nevelünk az élet tisztelőre, az egyetemes emberi és a nemzeti kultúra megbecsülésére, a hazaszeretetre, a keresztyén értékrend elfogadására, a természet szeretetére és védelmére, az igazság feltétlen tisztelőre és igényére, a testi-lelki harmóniára, az ehhez szükséges önfegyelmre, mindezek továbbvitelére.

Diákjainkból olyan öntudatos keresztyén alapelveket valló polgárokat kívánunk nevelni, akik ismerik és szeretik hazájukat, az itt és határainkon túl élő magyarok múltját, jelenét, értékeit. Szívesen vallják magukat magyarnak, s családjukért, egyházukért, hazájukért áldozatra készek.

Minden ránk bízott gyermek Isten ajándéka, ezért megkeressük azokat a területeket, ahol a legtöbb adottságot kapták, hogy eljuttathassuk őket az általuk elérhető legmagasabb szintre. Ezért tanulmányi és minden egyéb téren mindenkitől csak azt kérjük, amire képes, de azt feltétlenül.

A református munkaerkölcs megköveteli a tudatos rendet, a fegyelmezett munkát, az igazmondást, a belső igényt a tanulásra, a tudás tisztelőt.

Azon fáradozunk, hogy olyan értelmes célokat mutassunk fel tanítványainknak, hogy ne jussanak el életidegen eszmék vallásáig, a szerencsejátékokig, a kábítószerbe, alkoholba való menekülésig.

Elvárjuk diákjainktól, hogy a felnőttekkel és a diáktársaikkal való viszonyukat az önzetlenség, a türelem, a segítőkészség és az empátia jellemezze.

Elősegítjük tanítványaink hitre jutását, a keresztyén értékrend elfogadását, jellemük, gondolkodásuk helyes irányban való fejlődését.

Nem református vallású tanulóinktól elvárjuk a református egyház értékeinek tiszteletben tartását, a tanév munkarendjében rögzített egyházi alkalmakon való részvételt a Házirend előírásai szerint.

A jogok érvényesülése csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha az együtt jár a kötelességek hiánytalan teljesítésével.

Viselkedési alapelvek

A rend, a rendszeresség, a fegyelmezett viselkedés, életvitel ne csupán a tanári tekintély és szigor hatására valósuljon meg, hanem fokozatosan épüljön be a tanulók személyiségébe, segítse az emberi szabadság kiteljesedését, a belső rend és harmónia kialakulását.

A keresztyén pedagógus és tanítvány, illetve a diákok egymás közötti kapcsolatára a kölcsönösség legyen jellemző. Ennek érdekében fogadják el és becsülik egymás értékeit a függőségi viszony és az esetleges összeütközések ellenére is. Legyenek nyíltak, egyenesek és őszinték egymáshoz, de a bizalommal soha ne éljenek vissza, személyiségi jogokat sértő információkat ne adjanak ki és ne is kérjenek olyanokat.

Igényeik kielégítése ne a másik rovására történjék, az egyéni véleményalkotás, a kreativitás megnyilvánulásának lehetőségei ne adjanak alkalmat konfliktushelyzetekre, megtorlásra. A közösség érdeke előzze meg az egyénét, a tetteket ne az önzés, hanem az egymás iránti szeretet vezérelje.

Diákjaink viselkedése nem lehet durva, erőszakos, mások méltóságát sértő. Beszédstílusuk legyen kulturált, hangoskodást, trágár szavakat nélkülöző, ügyeljenek a helyes magyar beszéd szabályaira, az anyanyelv szépségére.

Esztétikai alapelvek

A református szellemiség egyik jellemzője a nemes egyszerűségekre való törekvés a külsőségekben is. Templomunk, épületeink, osztálytermeink külső és belső rendje, harmóniája megkívánja az azokban munkálkodóktól is az esztétikai igényességet.

Tanulóifjúságunk egységes megjelenését az ünnepi alkalmakon és intézményeink képviselői az egyenruha, testnevelés órán a címeres póló viselése teremti meg. Az egységes megjelenés szempontjait a Házirend, a tanév munkarendje, valamint alakalmi rendelkezések írják elő. Ettől eltérni nem lehet.

Munkanapokon, tanítási órákon, iskolai rendezvényeken a tanulók külső megjelenése legyen koruknak megfelelő, mértéktartóan divatos, de nem kihívó, praktikus, ízléses, szolid.

Nem engedjük meg a haj, a szem, a köröm festését, a divat szélsőségeit követő ruházatot, frizurát, ékszer- és bizsuviselést.

Nevelésünk célja, hogy az alkalomhoz illő megjelenés fogalma mindenki számára egyértelmű és magától értetődő legyen.

A külső megjelenésen túl, tanulóink minden munkáját az esztétikai igényesség jellemezze.

Írásképek, írásbeli munkáik külalakja legyen rendes, áttekinthető. Felszerelésük, a tantermek, az iskolaépület tisztán és rendben tartása alapvető követelmény.

Olyan alkalmakat, lehetőségeket kívánunk teremteni, illetve azokra a figyelmet ráirányítani, amelyek a valódi értékeket képviselik a mindent elárasztó silányság helyett.

A tanulók szabadideje

A szabadidő hasznos és kulturált elöltéséhez lehetőségeket biztosítunk, azokon tanári felügyeletről gondoskodunk. Az intézményeink felelősségi kötelezettségén túlmenő esetekben az alábbi szabályozás betartását várjuk el tanítványainktól és szüleiktől:

A kimaradás rendje:

Tanítási időben

- ha másnap tanítás van:
  - a tanulók a nyilvános szórakozóhelyeket nem látogathatják,
  - mozi- és színházi előadásokon részt vehetnek, de a 7-8. évfolyam növendékeinek 21 órára, a többieknek 22 órára kell otthon vagy az internátusban lenniük!

• egyéb esetekben:

- a 7-8. évfolyam növendékei a nyilvános szórakozóhelyeket nem látogathatják, de az iskolák által szervezett rendezvényeken részt vehetnek 22 óráig,
- a 9-12. évfolyam tanulói legfeljebb éjfélig maradhatnak ki.

A fenti időpontokon túl valamennyi esetben csak szülői engedéllyel, illetve a szülő vagy nevelő társaságában maradhatnak ki tanítványaink.

A fenti kimaradást az internátusban lakók esetében az intézmény nevelőtestülete, a többi tanulóval a szülő köteles betartatni.

Félévi és év végi értékelés

Az értékelés során az osztályban tanító tanárok közössége és az internátus képviselője a tanulók magatartásának és szorgalmának minősítését a Házirendben és az Etikai kódexben rögzített viszonyítva állapítja meg.

Szempontok:

A magatartás értékelése

Példás (5)

- a) akinek munkafegyelme kifogástalan;
- b) akinek az értékelt félévben nincs igazolatlan órája;
- c) nincs szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói figyelmeztetése;
- d) a szaktanárok és az osztálytársai elismerik óra alatti és azon kívüli példás viselkedését;
- e) többször vállal közösségi munkát és azt becsületesen elvégzi;
- f) elégtelen osztályzata nincs, szorgalmi jegye legalább jó (4);
- g) istentiszteleteken rendszeresen részt vesz, hitében példát mutat.

Jó (4)

- a) akinek az értékelt félévben nincs írásbeli osztályfőnöki rovója, igazgatói figyelmeztetése vagy rovója, az iskolai Házirend követelményeit megtartja;
- b) az iskola nevelőinek, a tanulói közösségnek nincs kifogása a viselkedése ellen;
- c) közösségi és hitéleti megbízást csak felszólításra és alkalmanként vállal.

Változó (3)

- a) akinek az értékelt időszakban 2-7 óra igazolatlan órája van;
- b) nevelőihez és társaihoz nem őszinte, tiszteletlen velük szemben, órai és órán kívüli magatartása kifogásolható;
- c) a közös munkában nem vesz részt, az istentiszteleteket rendszeresen nem látogatja;
- d) igazgatói figyelmeztetője vagy osztályfőnöki rovója van.

Rossz (2)

- a) akinek 8-30 óráig terjedő igazolatlan órája van;
- b) akinek igazgatói megrovása vagy nevelőtestületi ill. igazgatótanácsi fegyelmi büntetése van;
- c) aki gátolja a közösség munkáját, annak döntései ellen cselekszik;
- d) nevelőihez, társaihoz való viszonya durva, gromba, megjegyzései sértőek – emberi magatartása elítélendő.

A szorgalom értékelése

A szorgalmi érdemjegy azt fejezi ki, hogy az elért eredmény mennyire van összhangban a tanuló képességeivel.

Példás (5)

- a) képességei szerint eleget tesz tanulmányi kötelezettségeinek, vagy az értékelt időszakban erőteljes javulás mutatkozik munkájában;
- b) érdeklődési körén belül többletmunkát is végez;
- c) aktívan részt vesz a tanórai munkában.

Jó (4)

- a) kisebb kilengésektől eltekintve képességei szerint dolgozik, vagy az előző időszakhoz viszonyítva munkájában visszaesés tapasztalható;
- b) az órákon figyel, de az aktív munkába nem, vagy csak tanári felszólításra és ritkán kapcsolódik be.

Változó (3)

- a) a tanulmányi kötelezettségének rendszertelenül tesz eleget;
- b) óra alatt figyelmetlenségével társait is zavarja;
- c) önálló munkavégzésre nem hajlandó, munkája szélsőségesen ingadozó;

- d) tanulmányi munkájában hanyagságból erős visszaesés mutatkozik;
- e) félévi vagy év végi bizonyítványában elégtelen osztályzata van.

Hanyag (2)

- a) tanulmányi munkájában megbízhatatlan, feladatait rendszertelenül végzi;
- b) az órákon zavarja társait, a hatékony munka kerékkötője;
- c) képessége alatti eredményét is tovább rontja, a szaktanári segítséget sem veszi igénybe;
- d) több tárgyból elégtelen osztályzata van.

Az Etikai kódexben megfogalmazott erkölcsi, viselkedési, esztétikai szabályokhoz alkalmazkodni, az intézményeinkbe való belépéskor tett fogadalmat megtartani, a magatartással és a szorgalommal kapcsolatos értékelési rendszert elfogadni – tudjuk – nem könnyű feladat. Egy öntudatos, önmagával szemben igényes, az életben, hivatásában helytállni akaró, nemzetéhez és egyházához hűséges fiatalnak azonban minden magától értetődő és nem elrettentő.

Intézményeinkben minden ilyen tanulónak helye van és minden ilyen tanulót szeretettel várunk.

Kecskemét, 2000. szeptember 6.

Zarnócz András   Vetéssy Katalin
a diákönkormányzat elnöke   igazgató

Etikai kódex a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium tanulói számára

Az etikai kódex a diákönkormányzat egyetértésével és közreműködésével, az iskola tanulóinak közmegegyezésén alapuló, általuk elfogadott etikai normákat sorolja fel. Nem szabályok és szankciók gyűjteménye, mert ezeket az iskolai szervezeti és működési szabályzat és a házirend tartalmazza.

Keresztyén erkölcsi normák

Az erkölcsi cselekedetek legfőbb meghatározója az Isten és emberszeretet. A keresztyén fiatal abban a hitben él, hogy Isten őt kiválasztotta és elhívta bizonyos feladatok betöltésére, s ez őt a családja, gyülekezete, iskolája és nemzete iránt elkötelezett és felelős cselekvésre ösztönzi. Békességre és igazságosságra törekszik, elősegíti az emberi méltóság és tudás kiteljesedését.

Esztétikai normák – ízlés

Iskolánk és kollégiumunk diákja külső megjelenésében is, ápolt, mértéktartó. Nem festi haját, arcát vagy testét, nem öltözik feltűnően vagy kihívóan. Gondosan ápolja fizikai erőnlétét, egészséges életmódot folytat.

Szabadidejét kulturált, igényes módon tölti ki. Kerüli a céltalan csavargást, élvezeti cikkek (alkohol, cigaretta) fogyasztását, semmilyen körülmények között nem fogad el és nem próbál ki kábítószer. Nem jár deviáns magatartást megengedő szórakozóhelyre és társaságba.

Viselkedési normák

Iskolánk és kollégiumunk diákja családszerető, szülei iránti tiszteletét és engedelmességét kifejezésre juttatja szavaiban és magatartásában. Tiszteli tanárait, utasításait végrehajtja, tanácsait megfogadja, a kitűzött feladatokat pontosan és a tőle telhető legnagyobb igyekezettel elvégzi. Megbecsüli az iskola nem pedagógus dolgozóinak munkáját is, velük szemben is tisztelettudóan viselkedik.

Napszaknak megfelelően, vagy „áldás békeséggel” előre köszön az iskola felnőtt dolgozóinak és idelátogató vendégeinek.

Egyházi alkalmakon, ünnepségeken fegyelmezetten viselkedik, mert tudja, hogy viselkedésével az egész iskolára nézve vívhat ki elismerést, vagy elmarasztalást.

Diáktársaival kapcsolatos viselkedése keresztyéni szereteten, kölcsönös megbecsülésen, egymás tudásának elismerésén alapul. Vitás esetekben a véleménykülönbségek tisztázására és a megbékélésre törekszik.

Hagyományőrzés normái

Iskolánk és kollégiumunk diákja ismeri az intézmény történetét és névadóinak, Bethlen Gábor erdélyi fejedelemnek és Szathmáry Lajos tanár úrnak életét és munkásságát.

Tiszteli és megbecsüli az iskolát és kollégiumot alapító és fenntartó hódmezővásárhelyi református gyülekezetek áldozatos munkáját, és a Magyarországi Református Egyház történetét és iskolarendszerét.

Megismeri és ápolja az iskola hagyományait, kiemelkedő tanárainak és diákjainak hírnevét és emlékét megőrzi.

Hódmezővásárhely, 2000. november

A. MOLNÁR FERENC

A magyar művelődés és a kereszténység

(A IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai.

Róma–Nápoly, 1996. szeptember 9-14. I-III. köt.)

A magyar mellett a megfelelő olasz címmel is ellátott kiadvány széles körű képet ad tárgyáról, és több mint kétszáz előadás szövegét közli. A hungarológia, a magyarságtudomány körébe főleg a magyar nyelvre és irodalomra, a néprajzra, valamint a történelemre és a művészetekre vonatkozó kutatások tartoznak. A negyedik hungarológiai kongresszust a honfoglalás 1100. évfordulójára emlékezve rendezték meg. Nem véletlen tehát a témakör kiválasztása s a helyszín sem. Ez utóbbi és az olasz egyetemeknek a szervezésben való részvétele is magyarázza, hogy az első kötetben – amely az idegen nyelvű előadásokat tartalmazza – az olasz nyelvű írások vannak többségben.

A hungarológiai kongresszusok anyagát, eredményeit közvetve vagy közvetlenül az egyetemi-főiskolai oktatásban, s a közép- és alsófokú iskolákban is föl lehet használni. Az idegen nyelvű előadások közül, mintegy mutatóban, háromról emlékezem meg. Róna-Tas András angolul arról értekezett, milyen volt a magyarság kapcsolata a kereszténységgel a honfoglalás előtt. Szegedy-Maszák Mihály, ugyancsak angolul, a keresztény örökségnek a XX. századi magyar irodalomban való jelenlétéről szólt. Német nyelvű előadásában Holger Fischer az egyház, a felekezet és a nemzeti identitás kérdéseit vizsgálta Magyarországon.

A második kötet legtöbb előadása a Régi magyar kultúra összefoglaló cím alá sorolódott, kisebb részük pedig a Népi kultúra és a kereszténység, illetve a Nyelvünk és a kereszténység alcím alá. Az előadások sokszor kifejezetten új tudományos felfedezésekről, meglátásokról számoltak be, máskor a téma feldolgozásának szempontjai vagy egy-egy kérdés(kör) bemutatása, összefoglalása volt figyelemre méltó. Vizkelety András az Ómagyar Mária-síralmat is tartalmazó Leuveni kódex egyes latin szövegeiről bizonyította be, hogy azokat egy magyar dominikánus szerzetes írta. Deé Nagy Anikó a marosvásárhelyi Teleki-Bolyai Könyvtárban lévő régi

bibliákról írt, többek közt azokról, amelyek a Bethlen- és a Teleki-család tulajdonában voltak, s értékes-érdekes családtörténeti bejegyzéseket is tartalmaznak. A nemrég elhunyt kiváló történész, Szakály Ferenc a reformációnak a korabeli magyar művelődésre tett hatását vizsgálja a török hódoltság korában. S általában is tesz megszívlelendő, elgondolkodtató megjegyzéseket a katolikus és a protestáns, református nézőpontú történelemszemlélettel kapcsolatban. Jeles cikkeket olvashatunk még többek közt a Jókai (Ehrenfeld)-kódex latin forrásairól, Mátyás király, Comenius, Szenci Molnár Albert, Pázmány Péter, Káldi György, Bethlen Gábor, Tóthfalusi Kis Miklós életének, munkásságának a vallással, az egyházzal összefüggő kérdéseiről.

Néprajzi tanulmányt itt kettőt említek: Kósa László Kereszténység és népi kultúra, Lukács László Szent István király a magyar néphagyományban címmel adott elő. A nyelvészeti írások közül a tanórákon közvetlenül is jól lehet használni egyet, amely a vallási vonatkozású kifejezések, szólások, közmondások nyelvhelyességi vizsgálatáról szól (szerzője Szűts László), és egy másikat, amelyik a bibliai közmondásokkal foglalkozik (Paczolay Gyulától). Péntek János előadása pedig többek között a hitélet és az anyanyelvűség szoros kapcsolatát mutatja be Erdélyben.

A harmadik kötetben a legtöbb írás az Irodalom és művelődés címmel jelölt témakörbe került. Dávidházi Péter tanulmánya arra mutat rá, Kölcsey a Hymnus megírásakor mintegy közvetítő, paraklétszi szerepet vesz fel: népének szószólójaként áll az Isten előtt. Ratzky Rita igen alaposan dolgozza föl a Petőfi költői képeiben lévő bibliai motívumokat. Görömbei András Németh László és a kereszténység címmel értekezik, Imre László Reményik Sándor és a kisebbségi etika viszonyát vizsgálja. A finn Tuomo Lahdelma kimutatja, hogy Ady Hazamegyek a falumba című versének szubtextusa, mögöttes szövege a tékozló fiú példázata. Őt írás

szól Pilinszky János költészetéről, úgyhogy ez a kötet bizony a Pilinszky-filológia egyik forrása is lesz. És még hosszan folytathatnánk a felsorolást.

Több előadás foglalkozik a Kereszténység és a nemzettudat, illetve az Iskola és a könyvtár témakörével is. Várdy Béla és Várdy Huszár Ágnes például az amerikai magyar vallási élet múltjáról és jelenéről ad áttekintést.

A magyar művelődés és a kereszténység című kiadványra nemcsak tudományos, hanem gyakorlati pedagógiai folyóiratban is érdemes felhívni a figyelmet. Ehhez hasonló széles körű tanulmány- és cikkgyűjtemény nálunk ezen a területen nem született. A köteteknek csak a tartalomjegyzéke megtöltene vagy tíz oldalt. (S lennének benne még ortodox egyházi vonatkozásokat és művészeti témákat is tárgyaló cikkek.) Iskoláink könyvtáraiban tehát igen jó helye van vagy lenne

ennek a kiadványnak, s ez még fokozottabban áll az egyházi iskolákra, köztük a reformátusokra. A kongresszus anyaga egyébként az Interneten ugyancsak hozzáférhető: <http://www.bibl.u-szeged.hu/filo>. Biztos vagyok benne, hogy a köteteknek akár csak az átlapozása, vagy egyes részeknek az átolvasása, áttanulmányozása igen hasznos mind a tanároknak, mind az érdeklődő diákoknak. Az egyetemi, iskolai tananyagot tekintve különösen a magyar nyelv és irodalom, a néprajz, a történelem és a hit-tan szakokkal, tantárgyakkal kapcsolatban mondható el ez. És általában a nevelés, a keresztény, a magyar református nevelés alapjainak az erősítésével kapcsolatban is.

Szerkesztette Jankovics József, Monok István, Nyerges Judit, Sárközy Péter. Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság–Scriptum Rt. Budapest–Szeged, 1998. 1891 lap

SZÁMUNK SZERZŐI:

<i>Ablonczy Vándor Margit</i>	óvodapedagógus, igazgató (Halacska Református Óvoda, Budapest)
<i>A. Molnár Ferenc</i>	
<i>Hagymási Gyuláné</i>	óvodapedagógus, igazgató (Szivárvány Református Óvoda, Berettyóújfalu)
<i>Kajtár Istvánné</i>	óvodapedagógus-tanító szaktanácsadó (RPI)
<i>Székely András Bertalan</i>	kisebbségkutató szociológus (NKÖM)
<i>Vetéssy Katalin</i>	igazgató (Kecskeméti Református Kollégium)
<i>Zarnócz András</i>	középiskolai tanuló (Kecskeméti Református Kollégium)
<i>Zila Péterné</i>	óvodapedagógus, igazgató (Száz Juhocskai Református Óvoda, Fót)

Magyar Református Nevelés

Kiadja a Református Pedagógiai Intézet (RPI)

Felelős kiadó: *Papp Kornél*

Felelős szerkesztő: *Tóth Ida*

Szerkesztőségi titkár:
Junek Tímea

1146 Budapest, Abonyi u. 21.
Postacím:

1440 Budapest 70., Pf: 5.

Tel./fax: 06-1-351-9842

E-mail: refpedi@elender.hu
suli5142@bp.sulinet.hu

Tördelés: TIBOGRAPHIA STÚDIÓ

Tel.: 06-30-962-5582

Tördelőszerk.: Góth Korinna

ISSN 1585-7565

Nyomdai munkák: MA-MO BT.

Megrendelni

a 2000/2001. tanév számait
a kiadó címén lehet.

Megjelenik évente
kilenc alkalommal a Stichting
Hulp Oost-Europa és az
Oktatási Minisztérium
támogatásával.

Észrevételeiket szeretettel várjuk!

